

DPN 6640

Title : शैवागम पद्धति ŚAIVĀGAMA PADDHATI

Run. No. 7366

Cat. No. 194

Micro. No.

Subject विधि Ritual

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 31 x 15

Folios 75

Lines (in a page) 10

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

दिनेश Dinesha

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

B. ॐ नमः शिवाय ॥ विश्वबोधविधातारं विश्वविज्ञानविग्रहं
विश्वरूपं नत्वा विश्वेशं शिवमव्ययं ॥

P.T.O.

C. इति श्री शैवागम पद्धतिं समाप्तं ॥ शुभम् ॥

शेवागम पद्धति

॥ शो. ग ॥
॥ १ ॥

ॐ नमः शिवाय ॥ विश्वबोधविधातारं विश्वविज्ञानविग्रहं ॥ विश्वरूपं परं नत्वा विधेशं शिवमव्ययं ॥ संवीक्ष्य शि-
वशाखाणि सदाचार्योपदेशतः ॥ क्रमाचिन्तादिकं वक्ष्ये क्रमबोधविवृद्धये ॥ प्रातरुत्थापसंचिंत्य शिवाय शिवमक्षरम् ॥ योगी-
सर्वगतं ध्यायेन्मनीषादीयरूपकं ॥ उपबुद्धं शिवं ध्यायेद्भुद्वे तु सदा शिवं ॥ उत्तरजे नलमूत्रादिगत्वा देशं यथोचितं ॥ उ-
तराभिमुखो मोनी दिवा सन्धासु सर्वदा ॥ दक्षिणाभिमुखो रात्रौ नासाग्रव्यग्रलोचनः ॥ छत्रं च ध्वजं कच्चिन्तु तूष्णीं च न मन्त्र-
तले ॥ दक्षकरीणां पवीती च द्विजवीनामसम्मुखः ॥ ततस्तुरीयं रंजंगैर्मृज्याद्योष्ठेन वा गुदं ॥ नतु गोमययाया रोर्दरुभिर्न-
कदाचन ॥ विशुद्धं मृदमादाय तान्निधाय जलान्तिके ॥ तया सान्नायापश्चात्पयोभिः शौचमाचरेत् ॥ सकलिंगे गुदे यंच-
दशवामकरे मृदः ॥ उभयोः सप्त संयोज्याः परिमृश्या ततः स्निग्धौ ॥ अथवा भावसंशुद्धिर्यत्नं शौचमाचरेत् ॥ भावोद्दिभा-
विनां शुद्धं शुद्धये मुनिभिर्मतः ॥ एकेकया मृदा क्षाल्य पादौ हस्तौ च वारिणा ॥ आचम्य विधिवत्सौ दन्तधावनमाचरेत् ॥ मा-
र्दं सत्वक्तमच्छेदमृदुशुद्धमयर्वकं ॥ कनिष्ठंगुलिविस्तारं पशुं सन्दन्तधावनं ॥ द्विद्वि विल्वकरं नोत्थं सैरिष्यं वारिदर्जुनै-
र्युग्मं गुलं मुपुशूणां बुभुशूणां मथोच्यते ॥ ज्ञानमककुभाशोकजमुचंपकसंभवं ॥ अपामार्गीतिमुक्तोत्थं दशंगुलं

॥ रामः ॥
॥ १ ॥

मायतं ॥ अथवा विपुत्रयवैश्वश्रुद्रांत्यजदिषु ॥ दशंगुलं समुद्दिष्टं क्रमादेकैकद्रासतः ॥ सेलुधानीध्वैरराण्योरनिष्ठाकुली-
तुरीयौ ॥ सिगुवानोरपैशाचकासांगुलिकुशेर्नति ॥ नवमीदर्शवशीषु प्रतियद्यपि नाचरेत् ॥ कुर्यादायावनेः पत्रैर्बुभुक्षुर्नधाव-
नं ॥ अथवा मुखसंशुद्धिदन्तानां धावनं विना ॥ गरुडैः सूर्यसंख्यातेर्विधाय स्नानमाचरेत् ॥ सिंधुसंगमकासारतडागेषु न-
देहदे ॥ पत्तले ज्वने चैव स्नानमत्यन्तमुत्तमं ॥ नालके युष्करिण्यादौ मध्यमं कंच सेत्पुनः ॥ वापी कण्डोदयानेषु गृहे स्ना-
नमनुत्तमं ॥ खालासिनासमुद्भूत्य मृदमष्टांगुलान्ततः ॥ सर्वात्मना समादाय पुनस्तनैव पूरयेत् ॥ शिरसा ययसस्तीरे नि-
धाया स्वेराशोधयेत् ॥ तुरादिशिखयोद्भूत्य वर्मणा विभजे त्रिधा ॥ एकयानाभिपादान्नं प्रक्षाल्य पुनरन्यथा ॥ अस्त्रा-
भिल-यो लभ्यदीप्तयोः सप्तविग्रहं ॥ निरुद्धाक्षीणि पाणिभ्यां प्राणं संयम्य वारिणा ॥ निमज्ज्यासीत्तद्वयस्तु स्मरकाला-
नतपभं ॥ मलस्नानं विधायैथं समुत्थाय जलान्तरात् ॥ अस्त्रसंध्यामुपास्याथ विधिस्तानं समाचरेत् ॥ सारस्वतादिनीर्था-
नां मेकमंकुशमुद्रया ॥ हृदा कृष्य तथा स्नाप्य पुः संहारमुद्रया ॥ शेषमुद्रागमादाय प्रविश्यानाभि वारिणि ॥ वामपा-
णि तले कुर्याद्भागत्रयमुद्रमुखः ॥ अंगैर्दक्षिणमेकमध्यं पर्वमस्त्रेण सप्तधा ॥ शिवेन दशधा सौम्यं जपेद्भागत्रयं क्र-

॥ शै ग ॥
॥ २ ॥

मातृ॥ सर्वदिक्षुक्षियेन्यर्वहुं फडनशरापना॥ कर्षाद्विवेनसौम्येनशिवतीर्थभुजभुमातृ॥ सर्वागमंगजप्तेनमुद्रादि
चरणावधि॥ दक्षिणेनसमालभ्यठनंगचतुष्टयं॥ पिथायाक्षणि सर्वाणि सम्मुखी करणेनच॥ निमज्जान्तर्जलेतिष्टेद्वि
वतीर्थेशिवंस्मरेत्॥ चन्द्रार्ककरयुग्मेनकृतयाकुंभमुडया॥ वौषडतघडंगेनकेकुर्यादभिषेचनं॥ स्वरक्षार्थमविद्वि
न्नविष्णुविधं सनायच॥ अस्त्राभिमंत्रितंतोयंदिद्विदिक्षुपरिक्षियेत्॥ वज्रवसुयचारेणामुगन्धामलकादिभिः
॥ स्नात्वावतीर्थततीर्थसंहारिण्याथसंहरेत्॥ कपोतकुक्कुठातायिकाककंकखरथभिः॥ यामश्चकरगृध्रोद्युक्तदु
तांगवैकृतैः॥ श्मशानपतितप्रेतस्रतिकाभात्यभोजकैः॥ तथात्यलिंगिभिःस्पर्शवारुणांस्नानमाचरेत्॥ भुजवि
रामूत्रसम्पर्कनाभेरुर्द्धकरौविना॥ पवनेवमनेतोयमवगाहेतभुद्रये॥ अथातोविधिसिद्धेनसंहितामंत्रितेनच॥
निहत्यादिविभुद्धेनभस्मनास्नानमाचरेत्॥ शिरसःपादपर्यंतंहुंफडनसरागुना॥ तेनकृत्यामलस्नानंविधित्स्नानं
समाचरेत्॥ ईशतसुरुषा - - - गुह्यका - - - तसस्वरैः॥ क्रमेणोद्गलयेन्मूर्ध्वक्कुरुहृदुखवियहान्॥ सन्ध्यात्रयेनिशी
थेचचर्मापेधावसानयोः॥ सुप्ताभुक्ताययःपीत्वाकृत्वाचाचम्यकादिकं॥ त्रियत्रपुंसकंशृङ्गविडालवकसूषिकं

॥ रामः ॥
॥ २ ॥

सृष्ट्यातथाविधानन्यानाग्रेयंस्नानमाचरेत्॥ देवाग्निगुरुविद्यानांसमीपेनजदर्शने॥ अथुद्रभूतलेमार्गेकर्षात्त्रोद्गल
नं वती॥ सूर्याभुवर्षसम्पर्कपाशुखेनोद्गवाहुना॥ माहेत्यंस्नानमीशेनकार्यसप्तयदावधि॥ सासंध्यमयागं कर्षा
तसुरोत्सारेणभिः॥ धावनंनरमंत्रेणस्नानंतर्द्धमणाथवा॥ सद्योजातादिभिर्मंत्रैरभोभिरभिषेचनं॥ मंत्रस्ना
नंभवेदेवंवारुणाग्नेष्योरपि॥ मनसा मूलमंत्रेणप्राणायामपुरःसरं कृत्वातमानसंस्नानं सर्वत्रविहितंचय
त्॥ संप्रक्षान्यविभुद्धेनहस्तोपादौचवारिणा॥ संवीक्ष्यत्रिपिवेदमुब्रूततीर्थेनसस्वरैः॥ स्वधानैरात्मतत्त्वापेक्षि
ःप्रमृत्वाधरोहदा॥ दक्षिणांगुष्टमूलेनमध्याभित्तिमृभिःस्पृशेत्॥ अंगुष्ठतर्जनीमूर्ध्नास्पृशेत्तृतीयापुटद्वयं॥ अंगु
ष्ठानामिकायेणचक्षुःश्रोत्रमुद्गलैः॥ कनिष्ठांगुष्ठयुग्मेननामिवक्षस्यलेनतु॥ अंगुलिभिःसमस्ताभिःशि
रोशौचहृदस्पृशेत्॥ सकलीकरणंकृत्वाप्राणायामेनसंस्थितः॥ त्रिःसमाचर्तयेन्मन्त्रीमनसाशिवसंहितां॥ पू
र्ववसुनराचम्यविधायश्रोत्रबंधनं॥ कृत्वाकरांगविन्यासमेकचित्तोत्पवस्थिः॥ वक्षारणीवैष्णवीरौंडीरक्ताभुक्ता
सितेतरां॥ प्रातर्मध्याह्नायाहेसंध्यांध्यायेदनुक्रमात्॥ रक्तभूषावरारक्तांजटायज्ञोपवीतिनीं॥ हंसययास

॥ शै. ग ॥

॥ ३ ॥

नांवालां चतुर्वक्त्रां चतुर्भुजां ॥ सुगलक्षमालिनीं दक्षेवामेदराटकमराडलं ॥ वासीमष्टदृशंध्यायेत्यानन्तारकिंते
स्मरे ॥ शुक्लां वराधरां शुक्लां वनमालोपवीतिनीं ॥ तार्क्ष्यप्रासनासीनामुद्भिन्ननवयौवनां ॥ शंखचक्रधरां वामेदक्षिणे
सगदाभयां ॥ ध्यायेन्मध्यदिने देवीं वैष्णवीं सर्वभूषणां ॥ नीलोत्पलदलाभासां किंश्चिच्चलितयौवनां ॥ चतुर्भुजां त्रि
नेत्रां च जराखरोडुमण्डितां ॥ विश्रुताक्षधरां दक्षेवामेताभयशक्तिकां ॥ रोडो ध्यायेद्बुधाः कृत्वा कालोद्भूतमिताह
रो ॥ कृष्णाजीनधराः सर्वाः साक्षिराण्यः सर्वकर्मणां ॥ नित्यभासराजलाभोगपविष्टां स्वतनुं स्मरेत् ॥ ज्ञानिनां परमां संस्था
मृतसोमिदधेयना ॥ एकैवानेकतां यतिशिवशक्तिरूपे धितः ॥ मृणालतंतुवन्वीरकाशुक्तासितेतरां ॥ नुर्यात्वरूपा
कृष्णावायोनिशीथे विभाव्यते ॥ हृदि तु वल्लरखेषु परेताः स्थिताः क्रमात् ॥ तिस्रः सत्त्वादि संयुक्ताश्चतुर्थी गुणवर्जि
ता ॥ सूर्याचक्रसमतो रत्ने द्वे संध्ये प्राणा योगिनां ॥ शिवबोधयरो यस्तु सा संस्था परमोच्यते ॥ येन मूलप्रदेशिन्योः क
निष्ठाया प्रजायते ॥ वायुमकुलमूलस्थं तीर्थं देवं कराग्रतः ॥ सव्यपार्श्वे तले वहेत्तीर्थं सोमस्य वामतः ॥ अघोरं
तु समर्थं त्र्यं गुलापवर्धं संधिषु ॥ ततः शिवात्मकैर्मन्त्रैः कृत्वा तीर्थं शिवात्मकं ॥ मार्जनं संहितां मंत्रैस्ततो येन समाचरे
षु

॥ रामः ॥

॥ ३ ॥

तु ॥ वामपार्श्वे धृतत्रयो योजनं सव्यपार्श्वे ना ॥ उत्तमांगं क्रमान्मंत्रैर्मार्जनं समुदाहृतं ॥ नीत्वा तदुपनासायं दक्षपार्श्वे पुटे
स्थितं ॥ बोधस्त्वसितं तोयं वामपार्श्वे कंभयेत् ॥ तस्यायं कज्जलाभासं विंगयारे यद्विष्टिना ॥ क्षियेद्भुजशिलायां यत्तद्दे
व्यमर्षणां ॥ स्वाहा ततः शिवमंत्रेण कशयव्याक्षतां वितं ॥ शिवायार्घ्याजलिंदत्त्वा गायत्रीशक्तिं जयेत् ॥ ॐ ह्रीं शिवाय स्वा
हा ॥ ॐ ह्रीं रुद्राय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं शिरोसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं शिखाय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं कवचाय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं मुखाय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं भा
दियेभ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं वसुभ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं रुद्रेभ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं विद्भ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं साधेभ्यः स्वाहा ॥ इति मंत्रान् देवती
र्थेन तर्पयेत् ॥ ॐ ह्रीं मरुभ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं भृगुभ्यः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं अंगिरोभ्यः स्वाहा ॥ इत्यष्टौ देवगणान् देवतीर्थेन तर्पये
त् ॥ ततः करणोपवीती ॥ ॐ ह्रीं अत्रये नमः ॥ ॐ ह्रीं वशिष्ठाय नमः ॥ ॐ ह्रीं पुलस्तये नमः ॥ ॐ ह्रीं क्रतवे नमः ॥ ॐ ह्रीं भर
द्वाजाय नमः ॥ ॐ ह्रीं विश्वामित्राय नमः ॥ ॐ ह्रीं प्रचेतसे नमः ॥ इत्यार्यतीर्थेन ऋषीन् ॥ ॐ ह्रीं सनकाय वषट् ॥ ॐ ह्रीं सन
न्दनाय वषट् ॥ ॐ ह्रीं सनातनाय वषट् ॥ ॐ ह्रीं सनत्कुमाराय वषट् ॥ ॐ ह्रीं कपिलाय वषट् ॥ ॐ ह्रीं पंचशिखाय वषट्
॥ ॐ ह्रीं जगधेय वषट् ॥ इति मानवतीर्थेन सप्तमनुष्ठानं ॥ ॐ ह्रीं सर्वभ्यो भूतेभ्यो वषट् ॥ इति संलोककरमूलेन भूतानि ॥ अथ

॥ शो.ग. ॥
॥ ४ ॥

दक्षस्तुभोपवीतीकुशमूलायेरासतिलवारिणा॥ॐ हंकववाहायस्वधा॥ॐ हानलायस्वधा॥ॐ हंसोमायस्वधा
॥ॐ हयस्वधा॥ॐ ह्युय्यमायस्वधा॥ॐ ह्युमिद्यामायस्वधा॥ॐ ह्यवर्हयद्रास्वधा॥ॐ ह्यजयायस्वधा॥ इतिदे
वपितृन्॥ॐ ह्यपितृभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यपितामहेभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यपितामहेभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यमातृभ्यःस्वधा॥ॐ ह्य
माताहेभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यपमातामहेभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यदृष्टमातामहेभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यसर्वभ्यःपितृभ्यःस्वधा॥ इतिपेत
पितृन्॥ ततःॐ ह्यसर्वभ्योजातिभ्यःस्वधा॥ॐ ह्यसर्वभ्यःस्वाचार्यभ्यःस्वधा॥ इतिज्ञात्याचार्यान्पितृन्तर्पयेत्॥ दिशा
दिक्पतिसिद्धांतांसाहारां गृहरक्षसां॥ यथाविधिविधातव्यं तर्प्यं पितृपूर्वतः॥ इति तर्प्यं विधिः॥ समाचम्यवि
धानेनग्रंजलेनार्घ्यमुद्धरेत्॥ रक्तपुष्पादितोयेनमूलमंत्रेणभानवे॥ यदायदासमाचामेन्यंत्रयासंतदातदा॥ कुर्वीत
कारकायेषुमंत्रीमंत्रार्थसिद्धये॥ अर्थाभार्तागददेवस्यसांगमर्चनमुच्यते॥ कृत्वाकरांगविन्यासंतमंत्रैर्हृदयादिभिः॥
आत्मानंरविहृयेणसंविन्यार्धस्यभाजनं॥ पूरयेदक्तवर्गेनललाटेकृष्णविटुना॥ तसंप्रेक्ष्यपरवेरगेकृत्वाश्वावगुराठ
नां॥ संप्रोक्ष्यतज्जलेर्द्धं प्रवास्याभानुमर्चयेत्॥ ॐ अंदरिडनेनमः॥ ॐ अंपिंगलायनमः॥ इतिदक्षिणवामयोर्दरिया

॥ रामः ॥
॥ ४ ॥

लक्ष्यंॐ ह्यः अस्त्रायमधो॥ ॐ अंगरायतयेनमः॥ ऐशाने॥ ॐ अंगुरुभ्योनमः॥ भाग्येये॥ ॐ अंप्रभूतासनायनमः॥ इ
तिश्वेतपीठमधो॥ आग्नेयादीशययनकोणेषुतथाक्रमं॥ ॐ अंविमलायनमः॥ ॐ अंसारायनमः॥ ॐ अंआराधायन
मः॥ ॐ अंपरमसुखायनमः॥ इतिसितरक्तपीतहरितसिंहरूप्याणिविचिंत्यार्चयेत्॥ नदुपरि॥ ॐ अंप्रभासनायनमः॥ इ
तिसितपद्ममधो॥ तदनंतरं॥ ॐ अंदीप्रायेनमः॥ ॐ अंसूक्ष्मायेनमः॥ ॐ अंरंजयायेनमः॥ ॐ अंरुंभद्रायेनमः॥ ॐ अंरेविभूतेनमः॥
॥ ॐ अंरेविमलायेनमः॥ ॐ अंरंअमायायेनमः॥ ॐ अंरंविद्युतायेनमः॥ ॐ अंरंसर्वमुखेनमः॥ पूर्वादिज्ञानपर्यंतमष्टौशक्ती
पूजयेत्॥ तवमीकर्णिकामध्येविस्फुरामासुदर्शयेत्॥ ॐ अं अंर्कासनायनमः॥ इत्यर्कासनंसंपूज्य॥ धवलंभोरुहा
रुंदादिमीकुसुमप्रभं॥ स्फुरदक्तमहातेजोवृत्तमराटलमध्यगम्॥ अंशाशक्तस्फुटश्चेतसनालाक्षकरद्वयं॥ सकास्य
चिंतयेन्नालुंदिभुजंरक्तवाससं॥ ततः॥ ॐ हंखंखलोक्तायसूर्यमूर्तयेनमः॥ इत्यनेनासनोपरिमूर्तिचिन्त्यस्तलादक्ष
दक्षसुरदक्षणाविटुमंजलोविचिन्त्य॥ ॐ हं हंसः सूर्यायनमः॥ इत्यनेनमूलमंत्रेणतद्यापकमारोपयेत्॥ आवाहनादि॥
मुद्राभिर्विधायावाहनादिकं॥ प्रीतयेयहराजस्यविम्बमुद्रांप्रदर्शयेत्॥ सकलीकरणमेकत्वं कृत्वाकुर्यात्स्वखोत्किना॥

॥ शै.ग ॥

॥ ५ ॥

पाद्यमाचमनीयं च शिरोऽर्घ्यागात्रचर्चनं ॥ संपूज्य गंधपुष्पाद्यैर्मूलमंत्रेण भास्करं ॥ यथाक्षं विस्वमुद्रां च भक्त्या तस्मै प्र
दर्शयेत् ॥ सौम्या निरक्तवर्णा निवरदा ब्रकराणि च ॥ भूषितानि दिहस्तानि भातो रंगानि भावयेत् ॥ दंष्ट्राकरालमस्य गंध
ज्वलत्याचकप्रभं ॥ तर्जयेद्विष्णुसंघातमिथ्यमस्त्रं विचिंतयेत् ॥ ॐ अंह दयाय नमः ॥ इत्येति दले ॥ ॐ अर्क्य शिरसे न
मः ॥ इमीशान दले ॥ ॐ भूर्भुवस्वरज्जलिमैशिवो ये नमः ॥ इति नैऋत्य दले ॥ ॐ ह्रूक वचाय नमः ॥ इति वायव्य दले ॥
ॐ भां नेशाभ्यां नमः ॥ इति मध्ये ॥ ॐ रः अस्त्राय नमः ॥ इति पूर्वोद्युत्तरात्तचतुर्दिग्दलेषु ॥ धेनुमुद्रादादीनां यो विषाणा
चनेत्रयोः ॥ अस्त्रस्य तर्जनी यो न्यायाहाराणां च नमः स्त्रिया ॥ ॐ संसोमाय नमः ॥ इति पूर्वदलाये ॥ ॐ वं बुधाय नमः ॥ द
क्षिणादलाये ॥ ॐ वं ह्रस्वतये नमः ॥ इति पश्चिमदलाये ॥ ॐ भैर्भार्गवाय नमः ॥ इत्युत्तरदलाये ॥ ॐ अं अंगारकाय
नमः ॥ इत्याग्नेयदलाये ॥ ॐ शं शं नेश्वराय नमः ॥ इति नैऋतदलाये ॥ ॐ रं राहवे नमः ॥ इति वायव्यदलाये ॥ ॐ कं केत
वे नमः ॥ इतीशानदलाये ॥ सोमं कुमुदकुंदाभं बुधं चामीकरप्रभं ॥ गुरुं गौरीचमाभासं शुक्रं गोक्षीरसन्निभं ॥ रक्तमंगा
रकंध्यायेऽजवर्तनिभं शनिं ॥ कृष्णं कृतांजलिं राहुं केतुं पूगाहिसन्निभं ॥ कामरूपपराः सर्वे दिव्या मरविभूषणाः ॥

॥ रामः ॥

॥ ५ ॥

वामो हस्तहस्ताश्च दक्षहस्ताभयप्रदाः ॥ ध्यानपूर्वग्रहानेवं पूजयित्वा यथाक्रमं ॥ धूपदीपादिनैवेद्यं देयं सर्वस्वलो
क्तिता ॥ मूलमंत्रजपं कृत्वा यथाशक्तिसमाहितः ॥ अर्घ्यावात्रा मुनीभक्त्या भास्कराय निवेदयेत् ॥ सुत्वा प्रणम्य संपूज्य
निवेद्यार्घ्यं राश्रुत्वं ॥ अभिधाय क्षमस्वेति फडने न सरागुना ॥ समाहृत्या नुसंधातं संहारिणोपसंहृतं ॥ हस्त्युपादौ रक्त
मध्यस्थे शिवसूर्येनियोजयेत् ॥ ततः ॥ ॐ अं तेजश्चराय नमः ॥ अनेनादित्यनिर्मलं चराडाय विनिवेदयेत् ॥ ईशका
ष्टाप्रतिष्ठाय रवेरित्यर्चनविधिः ॥ अथाचम्य विधानेन प्रणवाद्यैः करामुजः ॥ दारमस्त्रामुना प्रोक्ष्य दारपालान्
पूजयेत् ॥ ॐ हां गणाय नमः ॥ ॐ हां सरस्वत्ये नमः ॥ ॐ ह्रस्वो दुम्बरे ॥ ॐ हानदिने नमः ॥ ॐ हां गंगाये नमः ॥ द
क्षिणाशाखायां ॥ ॐ हां महाकालाय नमः ॥ ॐ हां यमुनाये नमः ॥ इति वामशाखायां ॥ दिव्यदृष्टिनिपातेन दिव्यानुपरि
वर्तितः ॥ ज्वलन्ताराचशस्त्राणुपयोत्क्षिप्त्वाऽनराक्षमान् ॥ दक्षयादस्त्रिभिर्घातैर्भूमिं स्त्रिविधानिति ॥ विघ्नान्वास
येन्मन्त्रीयागमन्दिरमध्यतः ॥ देहलीलंघयेत्किंचिद्वामशाखां समाश्रयेत् ॥ प्रविश्य दक्षपादेन विन्यस्यास्त्रमुदुम्बरे ॥ ॐ
हां वात्सवधियतये बुधरो नमः ॥ इति बुधस्यानेपुष्यं दद्यात् ॥ निरीक्षणादिभिः शास्त्रैः शुक्रनादाय गडुकान् ॥ लग्ना न

॥ शै.ग ॥

॥ ६ ॥

शुशुवात्तोनीगंगादिकमनुबजेत् ॥ पवित्रांगप्रजनेनवस्वपूतेनवारिणा ॥ प्रमेदस्व - ब्रालान् गायत्र्या हृदयेनवा ॥
गडुकाक्षतपुष्पादिसर्वद्रव्यसमुच्चयं ॥ सन्निधीकृत्य पूजार्थं भूतभुङ्गादिमाचरेत् ॥ देवदक्षिणादिभागे सन्निविष्टसु
खासने ॥ उत्तरास्यो विनीतात्मान्यस्तमंत्रकरद्वयः ॥ संहारमुद्रया दाय मूर्तिमंत्रेण विग्रहात् ॥ भोग्यकर्माय भोग्यार्थवि
धानज्ञो हृदयुजे ॥ पाणि कक्षयिकायां वा द्वादशानयदेथवा ॥ विधाय निजमात्मानं पंचभूतानि शोधयेत् ॥ चरणां गुह्ययोर्
मांसं चित्सुषिरतनौ ॥ सुषिरान्तर्वहिः शक्तिं व्यापिनीं चिंतयेत्ततः ॥ हंकारे रंध्रमध्यस्थे पञ्चलत्या वकप्रभे ॥ विधाय
प्राणसंरोधं चित्तं मंत्रीतिवेशयेत् ॥ रेचकान्ते फडनेन तेन हृत्य प्रतालुना ॥ अ मध्ये वल्लरंध्रे च भित्तायं धिनि चर्त्य च ॥
हंकारं मूर्ध्नि विन्यस्य जीवं हृदयसम्युतं ॥ प्रका हृतं चेतसं हंशिवोपरि विन्यसेत् ॥ संभुजं विनुभूतं तद्वात्वा कृत्वा च कुंभ
कं ॥ रेचकेन शिवे विद्वानेको धोतेन योजयेत् ॥ वीजहृत्पाशिवेलीनः प्रतिलोमं स्व हेतुषु ॥ तत्पानिं विनु ययं नं लया नी
त्वा विशोधयेत् ॥ पृथ्वी वातौ पयो वही द्वौ द्वौ शोध्यौ परस्परं ॥ आकाशं चाधिरोधेन यथा शोध्यं तदुच्यते ॥ पार्थिवं मण्ड
लं पीतं कठिनं वज्रलांछितं ॥ ह्रीमित्यात्मीयबीजेन तच्चित्तिकला मयं ॥ पादादारभ्य मूर्ध्नां विचित्रचतुस्रकं ॥ उच्चा

॥ रामः ॥

॥ ६ ॥

तपंचकेनेव वायुभूतं विचिंतयेत् ॥ अर्द्धचतुर्भुवं सौम्यं भुभ्रमं भोजलांछितं ॥ ह्रीमित्यनेन बीजेन प्रतिष्ठारूपतांगतं
संयुक्तं वासमंत्रेण पुरुषोत्तकारणं ॥ आय्यं चतुर्भिरुघोतैर्वक्त्रिभूतं विशोधयेत् ॥ आग्नेयं मण्डलं असंरक्तं स्वत्तिकलांछि
तं ॥ ह्रीमित्यनेन बीजेन विद्यारूपं विचिंतयेत् ॥ घोरेण त्रिभिरुघोतैर्जलभूतं विशोधयेत् ॥ षडसं मंडलं वायोर्विदु
भिः षड्विंशतं ॥ ह्रीमिह्रीमिति बीजेन न्येनं शान्तिकला मयं ॥ संचित्येधातयुग्मेन पृथ्वीभूतं विशोधयेत् ॥ नभोविदुम
यं हतं विदुः शक्तिविभूषितं ॥ ओमाकारं सुहृत्तं च शुद्धस्फटिकनिर्मलं ॥ हंकारेण फडनेन शांत्यतीनकला मयं ॥
ध्यात्वेको घृघातयोगेन सुविभुजं भिभावयेत् ॥ आध्याययेत्ततः सर्वमूलेनामृतवर्षिणा ॥ आधाराख्यामनन्त
श्च धर्मज्ञानादियंकजं ॥ हृदासनमिदं दत्वा मूर्तिमावाहयेत्ततः ॥ सृष्ट्या शिवमयं तस्यामात्मानं द्वादशान्ततः ॥
अथ तां शक्तिमंत्रेण द्वायडनेन सर्वतः ॥ दिव्यामृतेण संस्त्राव्य कुर्वीत सकली कृतिं ॥ हृदयादिकरान्तेषु कनिष्ठायां
गुलीषु च ॥ हृदादिमंत्रविन्यासः सकलीकरणं मतः ॥ क्षिपेत्सर्वं लुकाष्टासु तालत्रयं पुनः सरं ॥ छोटिकाभिः शि
वस्यास्त्रं रक्षार्थं विघ्नवारकं ॥ प्राकारं च तनुत्रेण तद्वहिः परिवाच्यं ॥ शक्तिजालमधश्चोर्ध्वं तत्प्रतिता नमेत्

॥ शै ग ॥
॥ ८ ॥

प्रमथयेनमः ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतदमनयेनमः ॥ ॐ ह्रीं मनो नमयेनमः ॥ क्षित्यादिभुद्रवियान्तत्वव्यापकमासनं ॥ सं
चिंत्य देवदेवस्य पूजयेत्तदनंतरं ॥ ॐ ह्रीं शिवाय नमः ॥ तत्र सिंहासने देवं शुद्धस्फटिकनिर्मलं ॥ पंचास्यं
दशदोदण्डं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ जटा मुकुटशोभायां सुरचंद्रार्द्रशेखरं ॥ शक्त्यभीभूतखट्वांगं वरव्यग्रकरांजं
॥ दक्षिणातोऽथ वामस्थैर्दमहंवीजप्ररक्तं ॥ नागाक्षसूत्रनीलाब्जं विभारां पंचभिः करैः ॥ द्वात्रिंशद्वक्षरगोपेन वद्व
यग्रासनं सितं ॥ सदा शिवो न्यसे न्यूर्तिशैवी शक्त्यन्तगोचरां ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं शिवमूर्तये नमः ॥ पूजयेच्चानेनैव ॥
सर्वज्ञं सर्वकर्तारं बोधानन्दमयं विभुं ॥ निष्कलं स्वप्रकाशं च संचिंत्य परमशिवं बुद्ध्यादिकारणात्यागान्मंत्रं नीत्वा
शिवास्यदं ॥ ततो ललाटमध्यस्थं सुरज्जारापतिप्रभां ॥ षडंगेन समाकीर्णं विभु रूपं परं शिवं ॥ पुण्याजलिगंतवा
त्वालक्षमूर्तौ निवेशयेत् ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं शिवाय नमः ॥ आवाहृत्याहृदावाह्यस्यापिन्यास्याय्यशंकरं ॥ संनिध्या नान्तिकं
कृतवानिष्टुर्यानिरोधयेत् ॥ कालकर्णिकडन्तेन विघ्नानुत्साधरिष्ठिना ॥ लिंगमुद्रां नमस्कारां हृदा वद्वानुगुणये
त् ॥ सादरं संमुखीभावमावाह नमिहोच्यते ॥ भक्त्या निवेशनं तत्र स्थापनं कथितं बुधैः ॥ जगन्नाथतवास्मीति यत्स्वीका

॥ रामः ॥

॥ ८ ॥

रोपदर्शनं ॥ विभुत्वेपि तदीशस्य सन्निधानं न वाध्यते ॥ आकर्मकारणपर्यन्तं सन्निधेयो परिक्षयः ॥ सशंभोर्वा
पकत्वेपि निरोधः परिणीयते ॥ शिवस्यानन्दबीजस्य बोधानन्दमयस्य च ॥ अभक्तेष्वप्रकाशोऽयं तत्र वेदवगुणानं ॥ सक
लीकरां मंत्रैः चक्षुरेकताः ॥ अंगानां मंगिनासां द्विद्विद्व्यादमृतीकृतिः ॥ यथाक्षयः समर्थश्च मार्जराडश्च राडरश्मि
भिः ॥ तद्वदंगैर्निर्जैर्देवो ध्यातव्यः परमेश्वरः ॥ हृदयन्तस्य चिह्नं शिरश्चैश्वर्यमसृधा ॥ नान्योधीतं वशित्वं यत्साशि
खोपरिवर्तिनी ॥ अभेद्यं परमेशस्य तेजः कवचमुच्यते ॥ प्रतापो दुःसहश्चास्त्रमन्तरायोपहारकं ॥ नमः स्ताहाच स्ताहा
च बोधं चेति यथाक्रमं ॥ हृत्पुरुषं स मुच्चार्य यास्यादनिनिवेदयेत् ॥ पादपादां बुजं देवक्रेष्वाचमनीयकं ॥ अर्घ्यं शिर
स्सुदेवस्य पुष्पं हवीक्षतानि च ॥ एवं संस्कृत्य संस्कारैर्दर्शभिः परमेश्वरं ॥ यजेत्येव चोपचारेण विधिना कुसुमादिभिः ॥
अभ्यर्च्योद्धृत्य निर्मथ्य राजिकालवरादिभिः ॥ अर्घ्यादविभुपुष्पाद्यैर्गङ्गैः स्त्रपयेद्धनैः ॥ पयोदधिघृतशोऽशकं
गन्धैरनुक्रमात् ॥ ईशादिसंघितैर्भुक्तैः ॥ तेषां विपर्ययः ॥ तोयधूपान्तरेः सत्त्वमूलेन स्त्रपयेद्धिवं ॥ विरुद्धैश्च चूर्णानय
थैर्दृशीतैर्जलैः ॥ स्वशक्तागन्धतोयेन संस्त्राय जगदीश्वरं ॥ परिशुद्धेन वस्त्रेण निर्मृज्यार्घ्यं निवेदयेत् ॥ अधोनवचये

॥ शैवा ॥

॥ ८ ॥

न्युजानोपरिभामयेत्करं ॥ सर्वदाकुसुमेः कुर्याद्देवस्यास्त्रममलकं ॥ चन्द्रचन्दनकास्मीरैः समातभ्यचंगंधिभिः पु
ष्पैराभरोर्वस्त्रैः समभ्यर्च्य शिवायुना ॥ धूपभाजनमखेराप्रोक्षाभ्यर्च्य हृदाराडना ॥ अस्त्रैरापूजितां घण्टावाद्येन गुणु लुंदहे
त ॥ दद्यादाचमनं पश्चात्स्वधान हृदयागडना ॥ आरात्रिकं समुत्ताप्य तथैवाचमयेत्पुनः ॥ प्रणाम्य दायदेवात्तां भोगांगानि प्रपूज
येत् ॥ अग्नीशास्त्रपवाधूनां दिक्षु चत्वार्यनुकमात् ॥ हृदयं चंद्रसंकाशं शिरश्चाभीकरप्रभं ॥ शिखांसिहुरवर्णां कवचं भृ
गभासुरं ॥ पद्मासनस्थो नैर्जुजडा मुकुटधारिणः ॥ त्रिलोचनां श्वतुर्बाहूः सर्वाभिराभूषिताः ॥ शिवस्याभिमुखान् श
क्तिभूताभ्यवरान्वितान् ॥ चतुर्वक्त्रान्निजैर्मंत्रैः पूजयेद्दलसंस्थितान् ॥ दंष्ट्राकरालमत्स्यगमस्त्रावासनिसप्रभं ॥ पिं
गमूर्वाद्युदीचनं चतुर्दलगतं यजेत् ॥ ॐ ह्रीं शिवाय नमः ॥ ॐ ह्रीं हृदयाय नमः ॥ ॐ ह्रीं शिरसे नमः ॥ ॐ ह्रीं शिखायै
नमः ॥ ॐ ह्रीं कवचाय नमः ॥ ॐ ह्रीं नेत्रत्रयाय नमः ॥ ॐ ह्रीं अस्त्राय नमः ॥ पाद्याचमनमध्यं च हृदादीनां निवेदयेत् ॥ धू
पदीनैवेद्यतोयमाचमनीयकं ॥ करोद्धर्तनताम्रतुलं मुखवाद्यं च दूर्यरां ॥ दद्यात्सपरिवाराय मूलमंत्रेण शंभवे ॥ शिरस्मारो
प्यदेवस्य ह्रस्वक्षतपवित्रकं ॥ स्त्र्यमानं विरिंचाद्यैः संतुष्टं भावयेद्धिवं ॥ मानसोपांशुभाष्याणां कुर्यादिकतसंजयं ॥ मूल

॥ रामः ॥

॥ ८ ॥

स्याष्टशतं भक्त्या न दुतं न विलम्बितं ॥ हृदाभिर्मंत्रितं वर्मवेष्टितं खड्गरक्षितं ॥ कशपुष्याक्षतोयेतं मुद्रयोद्भवसंजया ॥ गुह्य
तिगुह्यगोप्यतंगुह्याणां स्मृतं तं जयं ॥ सिद्धिर्भवति मे येन तस्य शादा त्वयि स्थिते ॥ भोगी श्लोकं यद्विद्वानुदक्षहस्तेन शंभवे
॥ मूलाणुनाथो येन वरहस्तेन निवेदयेत् ॥ यत्किंचित्क्षमहे देव सदा सुकृतदुक्कृतं ॥ तमे शिवयदस्य स्पर्शं क्षय
यशंकर ॥ शिवोदात्ता शिवो भोक्ता शिवः सर्वमिदं जगत् ॥ शिवो जयति सर्वत्र यः शिवः सोऽहमेव च ॥ श्लोकद्वयमधीत्येवं शि
वापि तमना मुनिः ॥ जयेन्मुमुक्षु देवाय तथैव विनिवेदयेत् ॥ दशांशेन शिवांगानां जयं कृत्वा निवेद्य च ॥ अर्घ्यधूपादिकं द
त्वात्तु त्वाचविविधैस्तैः ॥ शिवं प्रदक्षिणीकृत्य संहृष्टं सय रिग्रहं ॥ भक्त्या प्रणाममष्टांगं विदध्यादष्टमूर्तये ॥ समाधि
ना तपोध्यानधारणा भावनजये ॥ निजमूर्तो गुरोर्मूर्तो युक्तकेसलिलेन ले ॥ चित्रादोऽस्य शिखिले वापिलिं गेहृत्य न मु
त्तमं ॥ भजनं वरुधाशं मोर्यथा हृष्टमुदाहृतं ॥ अथेशादेशमासाद्य भाष्यादग्निनिकेतनं ॥ प्रदक्षिणां ससंभारमर्घ्या
त्रकरो मुनिः ॥ योगोय करणं सर्वदिग्दृष्ट्या वलोकयेत् ॥ कुराडनाभिं पुरस्कृत्वा नृपविश्वोत्तराननः ॥ निरीक्षणा निड
रादस्य प्रोक्षणां ताडनं कुशैः ॥ विदध्यादस्त्रमंत्रेण वर्मरागाभ्युक्षणां मतं ॥ अस्त्रैराख्यातमुद्गारं प्ररुणां समतामपि ॥ कवीत

॥ शौ ग ॥
॥ १० ॥

वर्माणां सेकं कुण्डलनागना ॥ समार्जनं समालेपं निवृत्त्यादिप्रकल्पनं ॥ त्रिसूत्रीपरिधावं च वर्माणां भर्जनं हृदा ॥ रेखात्रय
मुदकुर्यादेकां पूर्वां ननामधः ॥ कुशेन शिवमंत्रेण यद्वा तासां विपर्ययः ॥ वज्रीकरणमस्त्रेण हृदा दर्भेभ्यस्तु यथं ॥ अक्षयादं
तत्र त्रेणा विन्यसेद्विष्टरं हृदा ॥ अतसीपुष्पसंकाशां तत्र देवीं सलक्षणां ॥ तद्वद्वागीश्वरं देवं हृदा विन्यस्य पूजयेत् ॥ वक्रिं
सदाश्रयानीतं शुद्धया त्रैपरिस्थितं ॥ कव्यादांशं परित्यज्य वीक्षणादिविशोदितं ॥ त्रैदर्यं वैन्दवं भौतमेकी कृत्वा नल
त्रयं ॥ विन्यस्य वक्रिचैतन्यं वक्रिवीजेन देशिकः ॥ ॐ ह्रूँ वक्रिचैतन्याय नमः ॥ संहितामंत्रितं वक्रिधेनुमुद्रा मृतीकृतं ॥ र
क्षितं होति मंत्रेण कवचेनावगुणितं ॥ पूजितं त्रिःपरिभ्राम्य कण्डस्योर्ध्वं प्रदक्षिणां ॥ शिवबीजमिति ध्यात्वा वागीशीगर्भगो
चरेत् ॥ वागीश्वरेण देवेन क्षिप्यमानं विभावयेत् ॥ भूमिष्ठजानुकोमन्त्री हृदात्मसंमुखे क्षिपेत् ॥ ततो नः स्थितबीजस्य नाभि
देशे समूहनः ॥ संवृत्तिपरिधान्यशौचमाचमनं हृदा ॥ गर्भा - पूजनं कृत्वा तद्वक्षार्थं शरण्युना ॥ वध्र्याद्दर्भजदेव्याः कं क
रां पाणिपेक्षवे ॥ गर्भाधानाय संपूज्य सद्योजातेन पावकं ॥ ततो हृदयमंत्रेण जुहुयाद्वा हुतित्रयं ॥ पुंसवनाय वामेन
तृतीये मासि पूजयेत् ॥ आहुतित्रितयं दद्याद्विरसांशुकराणां चितं ॥ सीमंतो नयने यष्टे मासि संपूज्य रूपिणा ॥ जुहुया

॥ रामः ॥
॥ १० ॥

दाहुतीं लिख्य ॥ शिखया शिखयेव तत् ॥ वक्रांगं कल्पनां कुर्याद्वक्रोद्घाटननिष्कृती ॥ जातकर्मन्वमेभ्यां दशमे मासि पूर्व
वत् ॥ वक्रिं संपूज्य दर्भेन नंगर्भमलापहं ॥ सुवर्णबंधनं देव्याः कृतं ध्यात्वा हृदार्चयेत् ॥ सद्यः स्रुतकनाशाय प्रोक्षेद्
स्त्रेणा वारिणा ॥ कण्डंतु वहिरस्त्रेण ताडयेद्दर्भेणोक्षयेत् ॥ अस्त्रेणोत्तरपूर्वायां मेखला सुवह्निः क्रमात् ॥ आस्तीर्य ह्यो
धयते बुद्ध्या परिधिविष्टरान् ॥ वज्राणां मस्त्रमंत्रेण ततो लालाय नुत्तये ॥ समिधः पंचहोतव्याः प्रान्ते मूले घृतस्रुताः ॥
वज्राणां शंकरं विलुप्तमनं च हृदार्चयेत् ॥ पूर्वाद्युत्तरययैतं परिधिस्थानमुक्तामात् ॥ इडादीनीशययैतान् विष्टस्थान
ननु क्रमात् ॥ अनेरभिमुखी भूत्वा त्रिरदिशु हृदार्चयेत् ॥ निर्वायं विष्टसंघातं बालकम्यालयिष्यथ ॥ शैवीनां प्रमितां
तेषां धावमेतदनंतरं ॥ गृहीत्वोत्सुकस्त्ववाहृद्वदनाधो मुखं क्रमात् ॥ यथाप्यो नैत्रिधा दर्भमूलमथोदकैः स्पृशेत्
कुशस्पृष्टप्रदेशेषु आत्मविद्याशिवात्मकं ॥ क्रमात् तत्र त्रयं न्यस्य हां पाँ ह्रूं सस्वरैः क्रमात् ॥ सुचिशक्तिं सुवेशं भुवि न्य
स्य हृदयागुना ॥ विश्वत्रीवेतशीबोष्टृजितौ कुशमा मादिभिः ॥ कुशानां मुयं रिष्यातो स्थापयित्वा स्वदक्षिणे ॥ गवमाज्यं समा
दाय वीक्षुणादिविशोदितं ॥ स्वकां वस्त्रमयीं मूर्तिं संचिंत्वा तदायनघृतं ॥ कण्डस्योपरि रावर्त्य तापयित्वा त्रिगोचरे ॥ पुन

॥ ३० ॥

॥ ११ ॥

विष्णुमयी ध्यात्वा घृतमीशानगोचरे धत्वा दायक शाये रास्वा हन्त शिस्मा गुणा ॥ जुहुयादि हनवे विहुं रुद्र रूपमनतरं ॥
भावयेत्त्रिजमा नाना भौ धत्वा स्तवेततः ॥ प्रादेशमात्र दर्भाभ्यामंगुष्ठानामिकायकैः ॥ धृताभ्यां संमुखो वहेरस्त्रेणो स्तव
माचरेत् ॥ हृदात्म संमुखं तदत्कुर्यात्संज्ञ वनंततः ॥ हृदालवृद्ध दध्म शस्त्र सेपात्पवित्रयेत् ॥ दीपेनापर दर्भेणानी राभ्ये
नाभ्येन शीपयेत् ॥ क्रमाद्भागत्रया दायक सुवेणा दाय होमयेत् ॥ स्वेत्यग्ने होतित प्रागे शेष माजं क्षिपेत् क्रमात् ॥ ॐ हौं अग्नये
स्वाहा ॥ ॐ हौं सोमाय स्वाहा ॥ अस्त्रमंत्रेणानिर्वध ॥ १२ क्षपण क्षिपेत् ॥ ५ द्वा घृते कृत ग्रख कुश प्रादेश समतं ॥ यक
द्वयमितादीनां त्रयचा - विभावयेत् ॥ ॐ हौं अग्नीषोमाभ्यां स्वाहा ॥ उच्चाटना येन त्राणामग्नेर्नेत्र त्रये मुखे ॥ अवेणा घृत
पूरणेन चतुर्थी माहुतिं क्षिपेत् ॥ ॐ हौं अग्नये सिद्ध कृते स्वाहा ॥ अभिमंत्र्य घटं गेन रोचयेद्भुजमुद्रया ॥ अवगुण्य तनुत्रे
णारक्षेदाजं शरा गुणा ॥ हृदाज्यविदुर्विधेः कुर्यादज्यशोधनं ॥ वक्त्राभिघोरसन्धेन वक्त्रे कीकरांततः ॥ ॐ ह्रं स
द्यो जाताय स्वाहा ॥ ॐ हौं वामदेवाय स्वाहा ॥ ॐ हौं अघोराय स्वाहा ॥ ॐ हौं तत्पुरुषाय स्वाहा ॥ ॐ हौं ईशानाय स्वाहा ॥ इ
त्येकैकया घृताहुत अभिघोर ॥ ॐ हौं सद्यो जाता वामदेवाभ्यां स्वाहा ॥ ॐ हौं वामदेवाघोराभ्यां स्वाहा ॥ ॐ हौं अघोरतत्पुरु

॥ रामः ॥

॥ ११ ॥

यां

षाभ्यां स्वाहा ॥ ॐ हौं तत्पुरुषेशानाभ्यां स्वाहा ॥ इति वक्त्राजसन्धानं ॥ अग्रितोगतया वायुर्नेत्रे अनादिशिवा नया ॥ वक्त्राणां
मेकतां कुर्यात्स्त्रवेण घृतधारया ॥ ॐ हौं सद्यो वामाघोरतत्पुरुषेशानेभ्यः स्वाहा ॥ इतीष्ट वक्त्रे वक्त्राणां मंत्रभावस्य
कीकरां ॥ अथ वाक्त्राणामानं यदिष्ट वदने स्मरेत् ॥ अन्तर्भावाभ्यामवक्त्राणि तदेकीकरां मंत्रं ॥ ईशेन वक्त्रे मय्यर्च्य
दत्वा स्त्रेणा हुतित्रैः कुर्यात्सर्वात्मना नाम शिवमिस्त्रं हुताशन ॥ हृदार्चितो विष्टुज्याग्नेः पितरो विधि पूरणी ॥ मूले नवो
घटने न दद्यात्पूणी यथाविधि ॥ ततो हृदं बुजे सांगं सासनं भासरं परं ॥ यजेत्पूर्ववदा स्वप्रार्थ्यां जातयेयं दिवं ॥ यो
गमिशिवयोः कृता नाडी सन्धानमात्मना ॥ शक्ता मूला गुणा होमं कुर्यादंगैर्दशांशतः ॥ घृतस्य कार्षिको हो
मः क्षीरस्य मधुनस्तथा ॥ मुक्तिमात्रा हुतिर्दध्मः प्रसूतिः पायसस्य तु ॥ पथ्या वत्सर्वभक्षणां लाजानां मुष्टि
सम्मितं ॥ खड्गत्रयं तु मूलानां फलानां स्वप्रमाणतः ॥ यासां ह्येमात्रमन्त्रानां सूक्ष्मानि पंच होमयेत् ॥ इक्षोरपर्व
कं मानं लतानां संगुलं दध्मं ॥ पुष्पपत्रं स्वमानेन समिधां तु दशांगुलं ॥ चन्द्रचन्दनकाश्मीरकसरीयसकुंदमा
नं ॥ कलायवसम्मितान् तान् गुणान् तु वदरास्त्रिवत् ॥ कन्दानां मष्टमं भागं जुहुयाद्विधिना परं ॥ होमोन्नवर्तेयदे

॥श्री ग॥

॥१२॥

वदुस्वीजयेदेस्तता॥ घृतेन सुविपूर्णायां विधायाधोमुखं सुवं॥ सुगन्धपुष्पमारोप्य यथा दामेन परिणामा॥ परः
सवेन तोहृत्वा शंखसन्निभमुडया॥ समुद्रतोर्द्रकायस्य समपादसमुत्थितः॥ नाभौ तन्मूलमाधाय सुगन्धमग्नौ
वन॥ बुद्धादिकारणायागादिभिः सत्यसुषुम्नया॥ वामतनूनां तं सानीय तयोर्मूलमन्तर्हितः॥ मूलमन्त्रमन्त्रित्यष्टौ
षडन्तं समुच्चरन्॥ तदग्नौ जुहुयादा ज्येष्ठं यवसंमिश्रितधारया॥ आचमं च नन्दनं दत्त्वा तामूलप्रभृतीनां पि॥ भक्त्या तद्भूति
मावं द्याविदध्यात्परातिपरां॥ ततो वह्निं समभ्यर्च्य फण्डनास्त्रेण संवरान्॥ संहारमुडया हृत्पक्षमस्वेत्यभिधाय
च॥ भास्वनाम्परिधिस्थाश्च पूरकेण हृदा गुणा॥ अङ्गुष्ठापर्याप्तीये स्थापयेत्तद्दंडवृजे॥ सर्वपाप्माप्रमादाय कृत्वा म
ण्डलकध्वं॥ अतर्वह्निर्वलिदेयादायेयां कुराडसन्निधौ॥ ॐ हौं रुद्रेभ्यः स्वाहा॥ पूर्व॥ ॐ हौं मातृभ्यः स्वाहा॥ दक्षिणे
ॐ हौं गणेशभ्यः स्वाहा पश्चिमे॥ ॐ हौं यक्षेभ्यः स्वाहा उत्तरे॥ ॐ हौं ग्रहेभ्यः स्वाहा ईशाने॥ ॐ ह्यसुरेभ्यः स्वाहा अग्नौ॥
ॐ हौं रक्षोभ्यः स्वाहा नैऋते॥ ॐ हौं नागेभ्यः स्वाहा वायवे॥ ॐ हौं नक्षत्रेभ्यः स्वाहा मण्डलमध्ये ईशाने॥ ॐ हौं राशि
भ्यः स्वाहा वह्नि॥ ॐ हौं विश्वेभ्यः स्वाहा नैऋते॥ ॐ हौं क्षेत्रपालाय स्वाहा वरुणानिलयोर्मध्ये॥ इत्यन्तर्वलिविधानं॥ अ

रामः॥
॥१२॥

थद्वितीयमण्डलके॥ ॐ हौं इन्द्राय स्वाहा॥ ॐ हौं अग्नये स्वाहा॥ ॐ हौं यमाय स्वाहा॥ ॐ हौं नैऋतये स्वाहा॥ ॐ हौं वरुणाय
स्वाहा॥ ॐ हौं वायवे स्वाहा॥ ॐ हौं कुर्वेराय स्वाहा॥ ॐ हौं ईशानाय स्वाहा॥ इति पूर्वादीशान् दिक्षु॥ ॐ हौं बुधरो स्वाहा॥ उर्ध्वभा
गमुद्दिश्ये शाने॥ ॐ हौं विष्णवे स्वाहा॥ अधोभागमुद्दिश्ये नैऋतदिशि॥ ॐ हौं क्षेत्रपालाय स्वाहा॥ तयोर्मध्ये॥ मण्डलाद
ह्रिर्वीर्यादिभ्यः समयभेदिभ्यः स्वाहा॥ इति वह्निर्वलिविधानं॥ यागमण्डपाद्वह्निर्वलिर्देयः॥ ततो वलिं वयमन्त्रान् संहारमु
डया त्मनि निवेशयेत्॥ अतः संक्षेपतो दृष्टं लीलावत्या शिवागमे॥ कुराडवास्थागिडले वाथ वक्रिकार्येन जुच्यते॥ च सु
षान्तमूलेन वीक्ष्य प्रोक्ष्य शरणना॥ फण्डनेन सनाथक्रव्यादां यरित्यजेत्॥ अभ्युक्ष्य वर्मणा॥ ॐ हौं हौं वक्रि
मूर्तये नमः॥ संहारमुडयानेन विन्दे॥ वक्रिन्निवेशयेत्॥ पूरकेण ततो नाभौ विश्राम्यान् वमुडया॥ रेचकेण प्रयोगेण
॥ ॐ हौं हौं वक्रये नमः॥ आग्नेयमण्डलविजं पक्षीपकलिकोप॥ कुराडस्थे पावके न्यस्य पंचवस्त्राणि पूजयेत्॥ आहुतीः
पंचमूलेन जुहुयात्तदनंतरं॥ कुवायेन रुदानां मशिवादिस्त्वमिति न्यसेत्॥ बुद्धाणां शंकरं विष्णुमनन्तं च रुद्राच्येत्
पूर्वाद्युत्तरपर्यायं नदिषु कुराडाद्वह्निः क्रमात्॥ तद्विधां शक्त्यादि शिवमभ्यर्च्य पूर्वतः॥ जुहुयात्तमन्त्रेण शक्त्योगेन॥

॥ शै ग ॥
॥ १३ ॥

दशांशतः ॥ शिवविमृज्य भूरादित्रयस्य प्रणवचितं ॥ क्रमेण योगपद्येन दत्त्वा हुतिचतुष्टयं ॥ ॐ ह्रीं ह्रदयायेति फटित्वा
नमसायुतं ॥ वक्रिचविमृजे देवतिलिनीलावतीमतं ॥ ततः शिवावनिकंगत्वा पूजाहोमादिकं ममं ॥ गृहाण भगवन्पुण्यफलमि
त्यभिधाय च ॥ अर्घ्यादकेने देवाय मुद्रयोद्रवसंजया ॥ हृक्षिजपूर्वमूले न स्थिरचित्तो निवेदयेत् ॥ ततः पूर्ववदभ्यर्च्य स्तुत्वा त्वा
त्रैः परांश्च ॥ अर्घ्यपरांश्च दत्त्वा क्षमस्वेत्यभिधाय च ॥ नाराचमुद्रया स्त्रेण फटनेनाणुसंचयं ॥ संहृत्य दिव्ययालिंगमृ
र्त्तिमंत्रेण योजयेत् ॥ स्थण्डिले त्वर्चिते देवे मंत्रमद्योतमात्मनि ॥ नियोज्यविधि नोक्तेन विदध्याच्चण्डपूजनं ॥ गोमया लिंपु
भूतागेयवापीठे स्वरहते ॥ अर्घ्ये दिशि गेभस्य यथा चण्डितुच्यते ॥ ॐ चंडासनाय नमः ॥ ॐ चण्डमूर्तये नमः ॥
उध्वनिचण्डेश्वराय हृहृस्वाहेत्यनेनावाहू ॐ चण्डहृदयाय हूं हंठं नमः ॥ ॐ चण्डशिरसे हूं फट् नमः ॥ ॐ चंडशिखा
य हूं फट् नमः ॥ ॐ चण्डकवचाय हूं फट् नमः ॥ ॐ चण्डास्त्राय हूं फट् नमः ॥ इति हस्ते मुखे मितिसकली कृत्य ध्यायेत् ॥ रु
द्राग्नेयभवं चण्डकजलाभं भयानकं ॥ श्वेलं कधरौं चतुर्वक्त्रं चतुर्भुजं ॥ मुखोक्षीर्णमदाज्वालं रक्तघ्रादशलोचनं ॥ जटा
मुकुटवराडे तुमरिडितं फणिकंकणं ॥ बालयज्ञोपवीतं च साक्षसूत्रकमण्डलं ॥ श्वेतयन्त्रासनासीनं भक्तिप्रकर्तिनाश

॥ रामः ॥
॥ १३ ॥

नं ॥ मण्डले च खराडाभे टंकाकारेऽथ वार्चयेत् ॥ यथाशक्ति जपं कुर्यादंगानां तु दशांशतः ॥ गोमूहिरगवादिमणिहेमादि
भूषणं ॥ विश्वशेषनिर्मल्यं चण्डेशाय निवेदयेत् ॥ ॐ ध्वनिचण्डेश्वराय स्वाहा ॥ इति मंत्रेण ॥ ततः ॥ लेख्योद्यानयानदितामृ
लं स्वधिलेयनं ॥ निर्मल्यभोजनं तु भृष्टदन्तं तु शिवाजया ॥ सर्वमेतत्क्रियाकारणं मया चण्डितवाजया ॥ पूनाधिकं कृतं मे सात्परि
पूर्णसदास्तु मे ॥ इति विज्ञाय चण्डेशं दत्त्वा अर्घ्यं तस्य समरात् ॥ संहरे नृर्त्तिमंत्रेण शोनेः संहारमुद्रया ॥ ॐ चण्डेशमूर्तये नमः ॥ पूर
काचित्तमूलनमंत्रा नात्मनियोजयेत् ॥ निर्मल्यपनयस्थानं लिम्पेजो मयवारिणा ॥ प्रोक्षं स्ववारिणां स्थानं विस्मृत्वा अर्घ्यं कारदि
कं ॥ प्रक्षाल्य सम्यगाचम्य सा सकुर्याद्यथोचितं ॥ अथ कपिलार्चनं ॥ ॐ कपिलनन्दने नमः ॥ ॐ कपिलभद्रे नमः ॥ ॐ कपिलसु
शीते नमः ॥ ॐ कपिलसुरभे नमः ॥ ॐ कपिलसुमने नमः ॥ ॐ सौरभेयजगन्नातर्देवानाममृतप्रदे ॥ गृहाण वरदेयां समीप्ति
तार्थवदेहि मे ॥ वन्दितासि वसिष्ठे न विश्वामित्रेण जुहुना ॥ कपिले हरमे पापं यमया दुष्कृतं कृतं ॥ गावो ममाग्रतो नित्यं गावः पृ
ष्टुतस्वमे ॥ गावो मे रुदये वा विगवां मध्ये वसाम्यहं ॥ एतन्नरो जपे मंत्रं त्रिसंध्यां नित्यं ॥ शुचिः ॥ विमुक्तः सर्वपापेभ्यः शिव
लोकं गच्छति ॥ इति कपिलार्चनं ॥ अमृतमथ नोत्पन्नं लोकावरिणी ॥ इदं ग्रासं गृहाण त्वमिदं मे वत सुतमं ॥ यवाया

॥ शै ग ॥

॥ १४ ॥

सो यथा देयः सौ रभेयाय चैव न ॥ तुल्यमेतत्फलं दृष्टं किं तु मंत्रः पृथक् पृथक् ॥ सर्वलोकधराद्येते जीवितान्त्रपदयिनः
ग्रासं गृह्णन्ते स ह्येते न भवेत्तु मंत्रं ॥ नित्यं परगवेदया कृतीत्वा दुर्लभं वतं ॥ रक्षन्ति च भया द्योरात्परी न पापनाशना ॥ अथ वि
द्यासमर्प्य पुण्यं धूपसगादिभिः ॥ सम्यक्त्तु पूजयेद्भक्त्या गुरोश्चरणायं कजे ॥ मध्याह्नसमयं यावत्कृत्वा स्वाध्यायमाप्तिं ॥ अर्चये
त्परमेशानं कृत्वा स्नानादि पूर्ववत् ॥ पूर्वाचिंतेथ वा देवे प्रदद्यादष्टपुष्पिकां ॥ पीठमूर्तिशिवांगानां पूजाया एष्टपुष्पिका ॥ विधिं म
ध्याद्विकं कृत्वा रम्ये भोजमन्दिरे ॥ विविक्ते गोमया लिप्ते विशुद्धा कमानयेत् ॥ ततो मृत्युं जयेनैव वौघडन्तेन स प्रधा ॥ जपैः स
दर्भशखस्थैः सिंचेतं वारिविदुभिः ॥ सर्वया कायमुद्रय शिवायां निवेदयेत् ॥ अथाद्रुचिका होमे विधानापोपकल्पयेत्
विशोध्य विधिना चुष्टितं दक्षिणं पूरकाहृतं ॥ कृत्वा नाभ्यग्निना चैक्यं ततो रेचकवायुना ॥ वक्रिबीजं समादाय कादिस्थानगतिं क
मात् ॥ शिवान्तिष्ठमिति ध्यात्वा चुष्टिकायां निवेशयेत् ॥ ॐ ह्रां अन्नये नमः ॥ ॐ ह्रां सोमाय नमः ॥ ॐ ह्रां सूर्याय नमः ॥ ॐ ह्रां ह
स्यतये नमः ॥ ॐ ह्रां प्रजापतये नमः ॥ ॐ ह्रां सर्वभ्यो देवेभ्यो नमः ॥ ॐ ह्रां सर्वभ्यो विद्भ्यो नमः ॥ ॐ ह्रां अन्नये स्विष्टि कृते नमः ॥ व
द्यादि पूर्वपर्यन्तं पूजयित्वा न लेकमात् ॥ स्वाहा न्तमा हुदिं दत्वा क्षमयित्वा विसर्जयेत् ॥ ततः ॐ धर्माय नमः ॥ बुद्ध्यादक्षिणा

॥ रामः ॥

॥ १४ ॥

वोहो ॐ अधर्माय नमः ॥ इति वामवाहो ॥ ॐ सरसपरिवर्त्तमानाय नमः ॥ इति कंजिन्यादिसंधानभागेऽयु ॥ ॐ जनामृताय वरुणाय
नमः ॥ इति जलभागेऽयु ॥ ॐ महविज्जो राजाय नमः ॥ गृहप्रधानादरेऽयु ॥ ॐ सुभगे नमः ॥ यीधराय ॥ ॐ शैवे रोद्रगिरिके नमः ॥ उद्भवले ॥
ॐ वलभं शिवाय प्रहरणाय नमः ॥ मुशले ॥ ॐ मृत्युवे देवे चोदिने नमः ॥ सत्रार्जिन्याम् ॥ ॐ कामाय कुसुमाय धाय नमः ॥ शयनीय
शिरसि ॥ ॐ रुद्राय गृहविपतये नमः ॥ मध्यस्तं भस्मा धत्वा ॥ इति वालुवलिं निवर्त्तयित्वा दः समाचान्तःस्थानमासाद्य पूर्वकम् ॥ शि
वभक्तेः सदाचारैः शुद्धैः शैवतपोधने ॥ परस्परमसंकीर्णैः सपविष्टैः नाकुलैः ॥ सर्वैरेकयापं त्पाभुंजीतानर्मेनामुनिः ॥ सौवर्गो राज
तेतामेतो ह्यपात्रे सुसंस्कृते ॥ आचार्यः साधकः पुत्रः समर्थः च यथाक्रमं ॥ अत्रेपरिहृतिं कृत्वा परितो दस्मरे खया ॥ चतुर्दिशान
नो मोनीयात्राभावे न ता मुजे ॥ साधारणोथ वाकां स्य स प्रधा भस्मशोधिते ॥ मन्त्रिते व ऊरुयेरा पात्रे भुंजीत भोजनं ॥
पालासपद्मीनीचूतमधूककदलीदलैः ॥ अग्नौ च निदितैः पत्रैर्भोक्तव्यं तुल्यं प्रातिभिः ॥ वटाश्वत्थार्कवातारिसर्ज
भस्मात्कोद्रवैः ॥ एवमादिभिरग्नौ च निविष्टैर्नाद्यते दलैः ॥ जानुमध्यकरोमौ नावद्वीरानोथवा ॥ लघ्वामक
रपात्रे पूर्ववन्मन्त्रितोदनः ॥ ओं दध्नि ज्वलितं ध्यात्वा हेति मंत्रेण पावकैः ॥ अन्नं यवित्रमग्नीयात्स्य युक्तं घृतं मृतं ॥ अपोसा

॥ शै. ग. ॥

॥ ९५ ॥

रूपरादाप्राणाद्यैः प्राणवाचितैः स्वाहानैराहुतीः पंचदत्तादीष्योदरानलं तद्यथा ॥ ॐ नागकूर्मकृकरदेवदत्तधनं जयेभ्यः ॥
ॐ प्राणावायुभ्यः स्वाहेत्यपो सो न जलेन भक्तादिकं निवेद्य शेषजलं ॐ अमृतो यस्तस्मात् प्राणमसीत्यनेन मंत्रेण प्रोक्ष्य ॥ ॐ हां प्रा
णा य स्वाहा ॥ ॐ हां प्राणा य स्वाहा ॥ ॐ हां स माना य स्वाहा ॥ ॐ हां उदाना य स्वाहा ॥ ॐ हां व्याना य स्वाहा ॥ इति प्राणाहु
तीर्दत्ताविधिना भुक्ता ॥ ॐ अमृतपिधानमसीति मंत्रेण प्रक्षालितहस्तेन चुलुकं गृहीत्वा आचमेदिति ॥ ग्रोमैः परिमितैर्भा
गं भागं तोयेन पूरयेत् ॥ प्राणसंचरणायां शमुदरस्य न पूरयेत् ॥ कवकं मधुसिगुं च यत्पारादुल्लसुनामिषः ॥ गुंजनं हस्तद
त्तं चलवरां परिवर्जयेत् ॥ आददीत प्रभुं जानो लवरां न न वा घृतं ॥ मूर्ध्नि पिधानमोक्तं द्युक्त्तं नं जुंभनं त्यजेत् ॥ नान्नस्यो
र्ध्वपिवेदरिना प्रक्षालितपाणिना ॥ न विस्तारितवक्त्रेण न बाधो नाप्यचेतसा ॥ मक्षिकानखकेशादिदुष्टं त्यक्त्वा त्यमोदनं शेष
साहितहस्तेन भुंजीत स्पृष्टमभ्यना ॥ अर्घ्यं यथावदाचम्यां गुह्यादस्य दक्षिणां ॥ सिंचेदक्षिणमुष्टिस्थात्र्यं गुह्याद्युतांभसा
आत्मावेदक्षिणायादयस्त्यरतरे विभुः ॥ तमहमधिचामियो हुष्टागुप्यवस्थितः ॥ पूर्ववत्सकलीकृत्य भुक्तदोषनिवृत्तयो ॥ मुडामाना
भिनासानं वधीष्यात्परिधांकया ॥ इति सांनिकभिक्षाभोजनविधिः ॥ ॥ आनीयायाचमानायश्च द्रव्याय प्रदीयते ॥ अन्ना

॥ रामः ॥

॥ ९५ ॥

दिभूमिपर्यन्तं माभिक्षास्मादयाचिता ॥ पतिनात्तापितात्कारो रभिसक्ता तथा त्यजेत् ॥ धर्मो निनीषया भिक्षां भिक्षुर
भ्याददीतन ॥ यथामध्याददानोपि भुंगुष्येन वाच्यते ॥ तद्वन्माधुकशंभिक्षामाददीत गृहभियात् ॥ एतादृशो भवत्तदेवाभुक्ति
मुक्तिफलार्थिभिः ॥ आसां माधुकरिभ्रेष्टासदेकान्तनुवर्जयेत् ॥ तदुक्तं ॥ माधुकरिबरे हृतिमयि कुंजुलादपि ॥ एकान्तं तु
न भुंजीत ब्रह्मस्यतिममो यदि ॥ एताभ्यस्तु परांभिक्षां प्रार्थनागुपरोधतः ॥ माध्याभिभुतिरोधात्प्यामधमं परिवर्जयेत् ॥ भिक्षार्थे
तामुजं लोहं वस्त्रं सारिपत्रजं ॥ वुभुक्षोर्विहितं पात्रं मुमुक्षोस्तुम्बकादिकं ॥ पवित्रमिहिकालम्विबद्धरूपमिहमंत्रितं ॥
तनुवर्जप्रकाशाय मुचिवस्त्रविगुणितं ॥ विशुद्धमस्मान्मानः कौपीनमुजरीयकं ॥ परिवर्त्य समाचम्य मोनीध्यात्वा शि
वं गुरुं ॥ तयोराज्ञां समादाय दण्डं चास्त्रमिहमंत्रितं ॥ आनयत्करोयायद्विभार्थं भुङ्क्ते वेश्मसु ॥ तदा प्राणासनिष्ठीबन्मर्श
मुन्मार्गमर्पनं ॥ कुत्सनं च न कुर्वीत ॥ न्यम्येच्च आदिमंकुलं ॥ चतुराणां भुङ्क्ते वर्यानां समासाद्य हृद्गहनं ॥ भिक्षान्देहीति संज
ल्पयादागुष्टागुजोचनं ॥ तावत्कालमुतीक्षेयवाक्कोर्वसयोगतः ॥ प्रस्रवं समवाप्रेति ततो न्यत्र वजे नृनिः ॥ वृजन्तपि
समाकृतो नागहस्तस्य देशतः ॥ यजमानजनानीतां भिक्षां तत्रैव चाहोत् ॥ नदर्या न च हस्तेन न कां स्पेना ददीततां ॥ वृषलीगु

॥ शे. ग. ॥

॥ १६ ॥

विंशतिज्ञानवस्त्राणां च कोराज ॥ ततो भिक्षामदिते ह्यन्यात्र पर्यवमानिकां ॥ लोकानां भुभमांसं स च जेदाश्रममात्मनः ॥
॥ भिक्षापात्रं भुवि स्थाने धृत्वा च मयथा पुरा ॥ उक्त्यसकलीकृत्य तां प्रोक्ष्या स्वेणादीपयेत् ॥ अक्षरेणामृतीकृत्य कुर्याज्जा
गत्रयं वृत्ती ॥ भागं निवेद्य देवाय गुरवे च द्वितीयकं ॥ तृतीये प्राणारथं मुपभंजीत पर्ववत् ॥ मिदं ते भोजनस्यार्थं विधिजोक्तं
ममामतः ॥ अथ स्वाध्याययोगेन संध्यामासाद्य पश्चिमां ॥ स्नानं संध्या च न कृत्वा पूजयित्वा मेहं श्वरं ॥ विशुद्धं भूतं तैशुद्धं तृणं
नृमृगत्वं ॥ शार्ङ्गजं चर्म कंथा वा प्रतीर्योपरि संविशेत् ॥ कृतमंत्रं तनुर्मन्त्री हृदं भो हृदं वर्त्तते ॥ चिन्तयन्त शरात्मानं शयी
तयोगनिद्रया ॥ ततो ह्योपनितेन वस्त्रपूतेन वारिणा ॥ मध्याशिर्वाचनं कुर्यात्त्रिंशथेपि यथा पुरा ॥ पुनमुपवासमुत्थाय
प्रातः संचिंत्य शकं ॥ यथोचितं क्रियाकारणं सर्वं प्रत्यहमाचरेत् ॥ परोपकारशीलेन श्रीमता सोमशंभुना ॥ क्रियाका
राक्रममावल्यां कृतो नित्यविधिक्रमः ॥ सर्वपूजाविधिच्छिद्रपरगायपवित्रकं ॥ कर्तव्यमन्यथा मंत्रमिदं भूतवायुयान्
आषाढादिचतुर्दश्यामथ वाथावराभादयो ॥ मितमितामुकर्त्तव्यं चतुर्दश्यामृतां पुनत् ॥ एतेषु त्रिषु मासेषु श्रेष्ठमध्याधमे
क्रमतः ॥ शंभोः पवित्रमुद्दिष्टमन्यथा दोषकारकां ॥ आषाढादित्रयेषु वसुप्रसवजनादने ॥ पवित्रं विदधीतैव सोते सो नित्यमधिवा

॥ रामः ॥

॥ १६ ॥

प्रत्यहं न विधेयत्वात् नार्यनित्यविधिर्मतः ॥ पवित्रं कालेनैव स्यात्वायश्चित्तमिदं न हि ॥ तस्मान्नियतकालत्वात् नैमिक्तिकमिदं मतं ॥ वि
प्रोपहारपूर्त्यादिफलमस्योपणीयते ॥ मोहचरोत्तरे स्माभिर्दृष्टे दं शिवागमे ॥ तस्मान्नमिक्तिकेनामपवित्रकमिति सुहृदं ॥ नित्यं तु
नित्यपूजाया पत्रपुष्पाक्षुणादिभिः ॥ पवित्रमन्यकालेपि प्रत्यहं परिकल्पयेत् ॥ बहिर्व्रताम्विकेभास्यनागस्कन्दार्कशूलिनो ॥ इ
र्गायमेतदेवेति स्म शंभुत्वधाभुजं ॥ अमीषां सर्वदेवानां विधातव्यं पवित्रकं ॥ प्रतिपदं समाभ्युपावत्यं च दशी क्रमात् ॥ सो व
र्गा राजनं तां संकृतादिषु यथाक्रमं ॥ कलौ कर्पासजं वापि यथाशक्ति पवित्रकं ॥ कर्त्तिके द्विजकन्याभिस्त्रिगुणां त्रिगुणा
कृतं ॥ धौतं शुक्लं शुभं सूत्रमन्यदप्युपयुज्यते ॥ पटवत्कलपस्योत्थं शौभर्ममोद्धवं ॥ मुंजादि संभवं सूत्रं पवित्राद्यप्रशस्य
ते ॥ प्रसावश्चन्द्रमावहृदुस्मानागो मुहुरविः ॥ सदाश्वः सर्वदेवाश्चक्रमेणानवतं नुष ॥ अष्टोत्तरशतेनैकं सूत्राणां स्यात्पवि
त्रकं ॥ इत्थं त्रिंशत्तर्द्धं न विंशत्या वा स्म प्रया ॥ एकाशीत्ययवा सूत्रैस्त्रिंशत्या चाष्टयुक्तया ॥ पंचाशन्नावाकर्त्तव्यं नुस्यं
श्चात्तरालकं ॥ द्वादशांगुलमाननिव्यासादष्टांगुलानि वा ॥ त्रिंशद्विस्तारमाननिचतुरंगुलकानि वा ॥ त्रिंशद्विस्तारमाननि
चतुरंगुलकानि वा ॥ तथैव पिण्डिकास्पर्शचतुर्थं सर्वदेवतं ॥ गंगावतारकं कार्यं पवित्रमिति सुहृदं ॥ धौतं सूत्रं मज्जते न यं धिते तु

॥ १० ॥
॥ ११ ॥

हंकेनतम् ॥ शोधितं वक्ररूपेणावक्रमन्त्रेण रजयेत् ॥ रक्तचन्दनकास्मीरकसूरीचन्द्रोचना ॥ हरिद्रागोशिकाश्वेवांजेद
न्यतनतम् ॥ ग्रन्थयोदशकर्तव्या अथवा तं नु मन्त्रया ॥ अन्तरं वा यथाशोभमेकद्विजैवेरंगुलं ॥ प्रकृतिः पोरुषीवीराचनु
र्थोत्तपराजिता ॥ जयान्ता विजया घडी अजिताथ सदाशिवा ॥ मनोन्मनीततः प्रोक्ता दशमी सर्वतो मुखी ॥ अधिका वा य
थाशोभं कर्तव्या ग्रन्थयः समा ॥ रत्नजैस्थशिडले वारोचले रोहेस्वयं भुवि ॥ यथेदितं पवित्राणामेककार्यं यथा रुचि ॥
चरोऽशविवाहीनां शिववत्स्रमस्यदि ॥ अन्यथैकैकमेतेषां विधीतं पवित्रकं ॥ निजमूर्त्तौ गणाधीशे गुणवद्वेषु प्रसक्तैः ॥ म्या
देकैकं तथा द्वादि क्वालकजशादिषु ॥ हस्तादिनवहस्तान्तिलिङ्गानां स्यात्पवित्रकं ॥ अष्टविंशति तोहृद्या दशभिः क्रमात् ॥
हंगुलाद्यन्तरात्तत्र क्रमादेकांगुलोत्तरा ॥ ग्रन्थोमानमयेषां लिङ्गविस्तारमस्मिन् ॥ सप्तम्या वा त्रयोदश्या कृतं नित्यक्रियः शु
चिः ॥ भूषयेत्पुष्पवस्त्राद्यैः सायान् देयागमदि ॥ कृत्वा नैमिर्त्तिकं सभ्यां विशेषाचतुर्थ्या ॥ परिगृहीतभूभागस्तत्रिते सूर्य
मर्चयेत् ॥ आचम्य सकलीकृत्य प्रणवीर्धकरो गुरुः ॥ द्वागणास्तु संप्रोभ्यस्वादि क्रमतो वयेत् ॥ ॐ हं शान्तिकला द्वा रायनम् ॥ इति
॥ ॐ हं विद्याकला द्वा रायनम् ॥ इति दक्षिणा ॥ ॐ हं निवृत्तिकला द्वा रायनम् ॥ इति पश्चिम ॥ ॐ हं प्रतिकला द्वा रायनम् ॥ इत्युत्त

॥ रामः ॥
॥ ११ ॥

तथेदं द्वा रायनम् ॥ ॐ हं नन्दिने नमः ॥ ॐ हं महाकालाय नमः ॥ ॐ हं भृङ्गिने नमः ॥ ॐ हं विनायकाय नमः ॥ ॐ हं वृषाय नमः ॥ ॐ
हं स्कन्दाय नमः ॥ ॐ हं देव्यै नमः ॥ ॐ हं चण्डाय नमः ॥ ॥ इति प्रतिघारं द्वौ द्वौ प्रजयेत् ॥ नित्यद्वा रायात्तादीनभ्यर्चविधिना
न्तरं ॥ प्रविश्य पश्चिम द्वा रा द्वास्तु नाथं प्रपूजयेत् ॥ भूतशुद्धिं विशेषार्घ्यं स्वशिरः प्रोक्षणादिकं ॥ विधाय यज्ञसंभारं पूर्व
वत्परिमंत्रयेत् ॥ दर्भदूर्वाक्षतैः पुष्पैश्चन्दनेन हृदादिभिः ॥ शिवहस्तविधायै स्यं स्वशिरस्यधिरोपयेत् ॥ शिवो हमादिम
र्बजो मम यज्ञे प्रधानता ॥ अन्त्यर्थे भावयेद्देवं ज्ञानखड्गकरो गुरुः ॥ नैमन्तदेशमासाद्य प्रक्रियेद्दमाननः ॥ अर्घ्यां मुप
चगव्यं च समन्तान्मखराडपे ॥ चतुष्पथान्तमंस्कोरेवीथराण्यैः सुमंस्कृते ॥ विशिष्य विकिरंस्तत्र कुशकुर्यापसंहरेत्
तानि शदिशिवर्द्धन्या आसनायोपकल्पयेत् ॥ नैमन्तैवास्तुगीर्वाणान्द्वारे लक्ष्मीं प्रपूजयेत् ॥ पश्चिमाभिमुखं कुम्भं
सर्वधान्योपरिस्थितं ॥ प्रणावेन वृषारुहं सिंहस्थां वर्द्धनांततः ॥ कुम्भे सांगं शिवदेवं वर्द्धन्या मन्त्रमर्चयेत् ॥ दिक्षु श
क्रादिदिक्पालान् विदुषस्तावसानिकान् ॥ वर्द्धनीं सम्यगादाय घटपृष्ठा नुगामिनीं ॥ शिवाज्ञां श्रावयेन्मन्त्रीं पूर्वा
दीशान्तगोचरं ॥ अविच्छिन्नोपयोधारां मूलमन्त्रमुदीरयेत् ॥ समन्ताद्भूमयेदं नारायणं शस्त्ररूपिणीं ॥ पूर्वकलश

॥ शै-ग ॥
॥ १८ ॥

मोक्षेयशस्त्रालुत्तमवामतः ॥ समशासनकेकुंभेयजेदेवंस्थिरामने ॥ वरुन्मोषरावस्थायामाशुधं तनुद्वयोः ॥ भगतिं
गममायोगविदध्याध्विगमुदया ॥ ऊडेनिवेशवोधेसिन्मूलमंत्रजपेत्तथा ॥ तदशाशेनवर्द्धन्मोक्षविज्ञापयेदपि ॥
गरोशंवायुदिग्भागेपज्ञयित्वाचतुर्भुजं पद्मनीपत्रसंकाशमाशुधं विप्रवारणं ॥ पंचामृतदिभिर्देवं च पयित्वा विधा
नतः ॥ यजेत्तं चोपचारेणार्च्यं कृत्वा विधिना वधः ॥ कृत्वा कुण्डादिमं स्कारानभ्यर्च्य शिवपावकं ॥ विधिवच्चरुं कृत्वा संपात्ता कुति
शोधितं ॥ देवाभ्यादि विभेन दर्शयन् विभजेत्त्रिधा ॥ रत्नाभागे शिवाग्निभ्यां संरक्षेद्भागमात्मने ॥ देयं सीतशोभं शोभं द्वाद
शांगुलमायतं ॥ नरेणार्च्यं वापि पूर्वतो दत्तं धावनं ॥ दक्षिणोभस्मदातव्यं रूपिणा शिखयाथवा ॥ मृत्तिका पश्चिमे दया
मयोजातेन वाहदा ॥ उत्तरे देवदेवस्य दद्यादामलकीफलं तले च वामदेवेन शिरसा वापि पावनं ॥ ऐशान्यामीशमंत्रेण मूलं मंत्रेण
वाजलं ॥ सुगंधिपंचगव्यं च पलासपुटसंस्थितं ॥ ऐशान्यांकुमुमदद्यादाग्नेयं दिशि रोचनां ॥ अगहनैः अताशायां वायव्यां
च चक्षुः ॥ होमदद्यात्तिसर्वाणि सद्योजाते कुशैः सह ॥ दण्डाक्षमंत्रकोपीने भिक्षापात्राणि रूपिणो ॥ कज्जलं कुकुमेनैलेन मला
कां केशशोधनं ॥ तामूलं दर्पणं दद्यात्तरे रोचनामपि ॥ आसनं पादके पात्रं योगपद्मं पत्रकं ॥ ऐशान्यामीशमंत्रेण दद्यादशाननु

॥ रामः ॥
॥ १८ ॥

व्यये ॥ पूर्वयं चरुं सान्ज्यं सान्नं गन्धादिकन्तरे ॥ यदसम्पन्नमेतेषां मनसा तत्कल्पयेत् ॥ पवित्राणि समादाय प्रोक्षतामर्घ्यं वा रि
गा ॥ सहितामंत्रपूतानि नीत्वा पावकमन्त्रिधिं ॥ कृत्वा जिनादिना छाद्य समोत्सम्वरात्मकं ॥ उं हं कालात्मने शिवाय नमः ॥
सभिर्गां सर्वकृत्यानां गोप्तां शिवमयं ॥ स्वेतिहेति प्रयोगेन मंत्रं संहितं थापुनः ॥ शोधयेत्तपवित्राणि वागरागमेकविंशतिं ॥
यागधामदृष्टस्थानपासादानलसंभ्रयात् ॥ कार्कोयं च मंत्रेण चर्मणा पीवेद्येत् ॥ पूजितायाथ मर्यादत्वा गन्धपवित्रकं ॥ प्र
णिपत्य समारम्भकृत्या सः कृतार्थकः ॥ नद्यादिद्वारपालेभ्यो दत्वा गंधपवित्रकं ॥ प्रविश्य बालुनाथयक्षुसरोपि दत्तं तत् ॥
साधुभ्यो लोकपालेभ्यः पवित्राणि स्वनामभिः ॥ शिं कुं भायवर्द्धन्ये दद्याच्च म्बो दराय च ॥ विघ्ननायकमभ्यर्च्य गुह्यादास्तुजेत तः ॥
आत्मानं च पवित्रेण गन्धपर्वेण भूषयेत् ॥ अथ सर्वोषधीलं प्रमानामानं च तर्जितं ॥ धूपितं पुष्पाद्वा र्क्ष्मं मेकं यत्पतंतुं कं ॥ चतु
र्वर्गफलोपायमा मंत्रेण पवित्रकं ॥ विधायां जलिमध्यस्थमा मंत्रेण पदं पठेत् ॥ तद्यथा ॥ उं ममस्तविधिद्विद्वरगोपुमं वं प्रति ॥
प्रभवामंत्रयाभित्वा तदिच्छायाप्रिकारकं ॥ तन्निदिमनुजानीहीयेजतश्चिद्विचिन्ते ॥ सर्वथा सर्वदा शोभनमस्ते सुप्रसीदते ॥ अथवा
आमंत्रितो मिदं देवमहदेवा गगोर्ध्वरे ॥ मंत्रेणैतौ लोकपालेभ्यः मंहितः पीचाहं ॥ निवेदयाम्यहं नुभ्यं प्रभाते नुविषेत्तु ॥ नियमं च कर्हि

॥ शो. ग. ॥
॥ १६ ॥

प्यामि परमेशतवात्तया ॥ इत्येवं देवमामं अरे च के रा मृती कृतं ॥ शिवान्तं मूलमुच्चार्य तद्दिवा य निवेदयेत् ॥ जपं कृत्वा
त्रं प्रणामं च कृत्वा शंभुं समापयेत् ॥ कृत्वा चरो मृतीयां श शतद्वीत शिवाग्रये ॥ ॐ पूर्वादिगामिभ्यो दिगीशतभूत
मातृगणा कश्चेन्न पातादिभ्यः स्वाहा ॥ इति दिग्रामभेदेन सर्वदिश्वर्हिर्वलिं ॥ दद्यादन्मनुवायकां शेषे त्रिपात वलिं जगुः
समाचम्य विधिद्विद्वं पूरकं हो ममादरात् ॥ पूर्णा व्याहृति हो मं च कृत्वा मूलीत पावकं ॥ ततः ॥ ॐ हौं अग्रये स्वाहा ॥ ॐ हौं सो
माय स्वाहा ॥ ॐ हौं अग्नी सोमाभ्यां स्वाहा ॥ ॐ हौं अग्रये स्विष्टे कृते स्वाहा ॥ इत्याहुति चतुष्टयं दद्यात् ॥ वेदिकुण्डा र्चितं
देवं मण्डलाभ्यर्चितं शिवे ॥ नाडी मन्थान रूपेणा विधिना योजयेत्ततः ॥ पूजे वंशादि जे पात्रे विन्यस्या म्बुं मं कं कटं ॥ हृदयं च
ततस्तत्र पवित्राण्यधिरोपयेत् ॥ कलाभिर्वा डंगेन मंत्रैर्वा र्च्यं पंचकैः ॥ अथ वामूल मंत्रेणा पवित्राण्यभिजयेत् ॥ हृदयं कवचं
शस्त्रं तेषामुपरियोजयेत् ॥ इत्येवं सं पुदी कृत्य यदि दद्यादन्य वस्तुना ॥ संवेद्या वर्मणा मुत्रैः पूजयित्वा गमस्वरे ॥ रक्षार्थं जगदी
शाय भक्तिन मुः समर्पयेत् ॥ पूजिते पुष्पधूपार्घ्ये दत्वा मिधान्न पुस्तके ॥ गुरोः पादनिकं गत्वा भक्त्या दद्यात् पवित्रकं ॥ निर्गत्य
वहिराचम्य गो मये मण्डलत्रये ॥ पंचगव्यं च संपतं धावने च क्रमाद्भवेत् ॥ आवा नो मंत्रं स मन्त्रः कृत संगी जागारः ॥ स्वपेदनुस्मर

॥ रामः ॥
॥ १६ ॥

श्रीशंभुर्धर्म संस्तोरे ॥ अनेनैव प्रकोशा मुमुक्षुरपि संविशेत् ॥ केवलं भस्म शय्यायां सोपवासः समाहितः ॥ इति पवित्रका धिवास
न विधिः ॥ अथ ज्ञातः समुत्थाय कृतघ्नानः समाहितः ॥ कृतमंथार्चनो मंत्री प्रविश्य मखमण्डपं ॥ समादाय पवित्राणि अविसर्जि
त देवतः ॥ इशान्यां भोजने शुद्धे स्थापयेत् कृत मण्डले ॥ ततो विमृज्य देवेशं निर्मात्य मयनीय च ॥ पूर्ववद्भूतले शुद्धे कृत्वा नित्या
हिकक्षयं ॥ आदिद्वारदि कपाले कुभेस्तोत्रो शिवे न हो ॥ नैमिज्जिकीं सविस्तारं कुर्यात् ॥ अविशेषतः ॥ मंत्राणां तर्पणं कुर्या
त्पायश्चित्तं शराणां ॥ अष्टोत्तरशतं कृत्वा दद्यात् पूर्णाहुतिं शनैः ॥ पवित्रं भानेव दत्वा समाचम्य दर्शितं ॥ धारयात्तादिदिक्का
लं कुंभवर्द्धनिका मुरा ॥ सन्निधाने ततः शंभो रूपविष्णु निजासेन ॥ पवित्रं मात्मने दद्यात् रागाय हं गुपं कृतये ॥ पवित्रक मथादा
किंचित्कलशं मुखः ॥ स्मरन्कालात्मकं देवं पुत्र्यादिति शंकरं ॥ ॐ कालात्मना त्वया देव यदृष्टं मामके विधौ ॥ कृतं क्लिष्टं स
मुत्सृष्टं धनं गुप्तं मम कृतं ॥ न दत्तं जित्वा मज्जितं कृतं सुखं मम कृतं ॥ सर्वात्मना मुना शंभो पवित्रेणा त्वदिदं ॥ ॐ पूर्य १
मस्वप्रतनियमेश्वराय स्वाहा ॥ आत्मतत्वे प्रकृत्यने पालिते पञ्चयोनिना ॥ मूलं मायां तमुच्चार्य पवित्रेना र्चयेत् ॥ विद्या
तत्वे च विद्याने विष्णुकारणा पालितो ॥ ईश्वरान्नम मुच्चार्य पवित्रमपि रोपयेत् ॥ शिवान्ते शिवतत्वे थरूडकारणा पालिते ॥

॥ शै. ग. ॥

॥ २० ॥

शिवान्तं मंत्रं चार्चयन्तस्मै देयं पवित्रकं ॥ सर्वकाराणां पालेष्टु सर्वतत्वे ॥ ~~सर्वकाराणां पालेष्टु सर्वतत्वे~~ ॥ हलन्तयान् मुच्चार्य दशाङ्गावतारकं
आत्मविद्याशिवैः प्रोक्तं मुमुक्षुणां पवित्रकं ॥ विनिर्दिष्टं बुभुक्षुणां शिवविद्यात्मभिः क्रमान् ॥ स्वाहान्तं वानमोन्तं वामं जमेष्वा मुह
रयेत् ॥ आचार्यः सर्वदेवानां विदधीत पवित्रकं ॥ ॐ हौं आत्मतत्त्वधिपायशिवाय स्वाहा ॥ ॐ हौं विद्यातत्त्वधिपाय स्वाहा ॥ ॐ हौं
शिवतत्त्वधिपाय स्वाहा ॥ इति क्रमेणापवित्रकं कृत्वा ॥ ॐ हौं सर्वतत्त्वधिपायशिवाय स्वाहा ॥ इति मंत्रमुच्चार्य दत्वा गंगा
वतारकं ॥ पुष्पांजलिपुष्टौ भूत्वा भक्त्या विज्ञापयेत् पुष्टौ ॥ त्वंगतिः सर्वभूतानां संस्थितस्तत्त्वचराचरे ॥ अंतश्चारेणाभूतानां उ
ष्टात्वं परमेश्वर ॥ कर्मणां मन्सावाचान्तो नान्या गतिर्मम ॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं दुःखहीनं च यत्कृते ॥ जपहोमार्चनाही
नं कृतं निष्फलं यत् ॥ अकृतं वा वाक्यहीनं च तत्सूर्यमहेश्वर ॥ ॥ सुधृतस्त्वसुरेशानपवित्रपापनाशनं ॥ त्वया पवित्रितं स
र्वजगत्पावाजगमं ॥ गरीशं तं यन्मया देवव्रतं वै कल्पयेमान् ॥ एकीभवतु तत्सर्वं तव नाम त्रुष्टिं तं ॥ जपनिवेशदेवस्य भ
क्त्या सोऽत्र विधाय च ॥ पुण्यम्यामलचितेन संतुष्टं भावयेद्भुवं ॥ चतुरस्रीरापथाद्यो यामासं मासार्धमेव वा ॥ सप्ताहं पंचरा
त्रं वा अहमेकाहमेव वा ॥ गुरुणा वा यथोद्दिष्टं गृहीत्वानियमं तथा ॥ पुण्यम्यक्ष्मयित्वे शंगत्वा कुंडलानि कुंडली ॥ पावकस्थे

॥ रामः ॥

॥ २० ॥

शिवेऽप्येवं पवित्राणां चतुष्टयं ॥ समागच्छ समभ्यर्च्य पुष्पाधूपाक्षतादिभिः ॥ अन्तर्वली पवित्रं च रुद्रादिभ्यो निवेदेयत् ॥ पु
विद्यान्तः शिवस्तुत्यासपराणामक्षमाययेत् ॥ प्रायश्चित्तकृतं होमं कृत्वा कृत्वा च पायसं ॥ शोनेः पूर्णा कुट्टिं दत्वा च हि स्थं
विमृजेद्भुवं ॥ होमं व्याहृतिभिः कृत्वा रुद्रादिभ्यो गुर्यान्तं ॥ अग्न्यादिभ्यस्ततो दद्यात् कुतीनां चतुष्टयं ॥ दिक्षतिभ्यस्ततो दत्वा
मपवित्रं वहीर्हलिं ॥ सिद्धान्तपुस्तके दद्यात् त्वष्टकारां पवित्रकं ॥ ॐ हौं भूः स्वाहा ॥ ॐ हौं भुवः स्वाहा ॥ ॐ हौं स्वः स्वाहा ॥ ॐ
हौं भूर्भुवः स्वस्वाहा ॥ इति मन्वाहृतयः ॥ ॐ हा अग्नये स्वाहा ॥ ॐ हा सोमाय स्वाहा ॥ ॐ हा अग्नी सोमाभ्यां स्वाहा ॥ ॐ हा अग्नये स्वि
ष्टि कृतं स्वाहा ॥ इत्याहुतिचतुष्टयं ॥ गुरुः शिवश्चाभ्यर्च्य च स्त्रविन्नविभूषणैः ॥ तुष्टेन गुरुणा तेन तुष्टो भवति शंकरः ॥ सम
ग्रं सकलं तस्मिन् क्रियाकाराद्यदिवापिकं ॥ यस्मिन् तुष्टो गुरुः सम्यगित्याह परमेश्वरः ॥ इत्येगुरोऽसमागच्छ दत्वा तस्मिन् पवित्रकं
लिंगिने भोजयेद्भुक्त्या विना भक्ष्यपराणानपि ॥ वस्त्रैर्दक्षिणायाहात्वा पूजयित्वा वदेदिति ॥ दानेनानेन देवेश प्रीयतां मे स
दा शिव ॥ प्रातः स्नानादिकं कृत्वा पवित्राणां हरेर्दिभ्यो ॥ अष्टपुष्पिकया देवं पूजयित्वा विसर्जयेत् ॥ नित्यं नैमित्तिकं कृत्वा वि
स्तरेणा यथापुण्यं ॥ पवित्राणि समागच्छ पुण्यम्याग्रीं शिवं यजेत् ॥ प्रायश्चित्तं ततो मुखेणा कृत्वा पूर्णा कुट्टिं यजेत् ॥ भुक्तिकामः

॥ शे. ग. ॥
॥ २९ ॥

शिवायथर्क्यात्कर्मसमर्पणं ॥ मुक्तिकामस्तु कर्मदं मास्तु मेनाथवधकं ॥ तत्पसादेन कर्मदं ममास्तु फलं साधकं ॥ वहि स्थं न
डियोगेन शिवं संयोजयहि देव ॥ इदं त्वस्यानुसंधातं पावकं च विसर्जयेत् ॥ समाचम्य प्रविश्यातः कुंभालु गतसम्बरान् ॥ शिवे
संयोज्य साये शंभुमेति विसर्जयेत् ॥ विमृज्य लोकपातादीनां दायेशात्पवित्रकं ॥ मनिचरोऽश्वरे पूजां कृत्वा दत्वा पवित्रकं
निर्माल्यादिकं तस्मै दं सपवित्रं समर्पयेत् ॥ अथ वा स्थगिडले च राडपीठे वा पूर्ववद्यजेत् ॥ यत्किंचिद्वर्षिकं कर्म कृतं न्यूना
धिकं क्षिपेत् ॥ ~~तदनुपपि पूरणीमिचराडनाथतवाज्ञया~~ ॥ तदनुपपि पूरणीमिचराडनाथतवाज्ञया ॥ इति विज्ञाप्य च राड
शंनत्वास्तु त्वा विमृज्य वा ॥ अधकृपेथवातोयेत निर्माल्यादिकं क्षिपेत् ॥ इत्थं संपूज्य च राडशंभूमिगोमयवारिणा ॥ वि
शोभाशुद्धदेहस्तु स्नपयित्वा शिवं यजेत् ॥ पंचयोजनसंस्थोऽपि पवित्रं गुरुसन्निधौ ॥ कुर्वीत विधिना नेन लभते वांछितं फ
लं ॥ परोपकारशीलेन श्रीमता सोमशंभुनात् ॥ क्रियाकारणक्रमावल्यां पवित्रकविधि कृतः ॥ हरकोपात्पराजेता भैरवोद्
मनाकृतः ॥ दानास्तेनः सुरासर्वदानवाश्च महाकृताः ॥ प्रतिनाथ शिवेनोक्तो विद्योभवभूतले ॥ तां तनुं च मनुष्याप्यमज्ञो
गायमविष्मि ॥ पूजयोष्यन्ति ते मर्त्या देवं त्वत्पद्मवर्दिभिः ॥ ते यास्यन्ति परं स्थानं दमनत्पुत्रभावतः ॥ ये पुनर्न करिष्यन्ति स

॥ रामः ॥
॥ २९ ॥

मनं पर्वमानवाः ॥ तेषां निवेद्य मासोत्थं दत्तपुराणफलं मया ॥ स्वच्छन्दभैरवे तं त्रेयशपीदमुदाहृतं ॥ तथापीह समानत्वासिद्धि
नेषु पश्यते ॥ सप्तसंवात्रयो दशो गत्वा दमनकान्तिकां ॥ शोधयित्वा तमस्त्रेणा पूजयेत्संहितारणुभिः ॥ अथ संवोधयेद्वा
मं भववाको नमंत्रं विन ॥ हा प्रस्यदं संभूतस्तु मंत्रसन्निधाभव ॥ शिवकार्यं समुद्दिश्य नेतव्यं शिवाज्ञया ॥ सुदं म
नमांश्च संरक्ष्य भवनें व्रजेत् ॥ यद्विद्वन्तदानीयं समूलं मुक्ति कान्तिनं ॥ पुनरारोप्य मृत्पूरोपात्रे ससिचवारिणा ॥ गृहे
व्यामंत्रां कुर्यात्पूर्वोक्तविधिनावुध ॥ सायान् ह समये प्राप्ते विदध्यादधिवासनं ॥ आहृत्य यागवस्तूनि कृतस्नादिमन्त्रि
या ॥ तथा विधिममभ्यर्च्य सूर्यशंकरपावकान् ॥ पश्चिमे देवदेवस्य तस्य मूलं मृदायुतं ॥ सद्योजातेन मंत्रेणाददीत हृद
येन वा ॥ वामेन शिरसा वापिनाले वा त्रितथोत्तरे ॥ दक्षिणे भस्मपत्रं च शिखयारूपिणाथवा ॥ पुंसो वा वर्मणा प्राच्यां सपु
ष्पदं तथा वने ॥ फलमूलेन गायत्र्या सेशायां गंधसंयुतं ॥ पंचांगं मंजलो कृत्वा व्यामं पुष्पाक्षतान्वितं ॥ विज्ञापयेज्जगत्वा
थंदमगारोहरां प्रति ॥ व्यामंत्रितो सिद्धे देशातः काले मया पुभो ॥ कर्त्तव्यं नु यथाजाभे पूर्णापूर्वतवाज्ञया ॥ इति विज्ञाप्य देवेशं
मस्तके कुमुमांजलिं ॥ संयोज्य मूलमंत्रेण विदधीकजपाधिकं ॥ शेषं पात्रं भुवि निक्षिप्य द्वितीयेन पिधाय तं ॥ पवित्रकविधा

॥ शै. ग. ॥

॥ २२ ॥

नेन कवेनेनावग्रायेत् ॥ एवं सुरक्षितं कृत्वा शिवाय विनिवेदयेत् ॥ हविस्तदनुभुंजीत यदि वा पवनाशनः ॥ शिवो गे
जाग्रात् कर्त्तव्यं नानाजपादिभिः ॥ प्रातः स्नात्वा जगत्वाथ मष्टपुष्पं विमर्जयेत् ॥ नित्यानेमिच्छिती वैवृत्ता पूजां विशेष
यतः ॥ दमेनेः पूजयेद्देवंपचांगैरिव रविशितैः ॥ शेषमजलिमादाय इर्वागन्धाश्च तान्वितं ॥ ध्यायन्नभिमुखं देवंपंचवक्त्रं
महाशिवं ॥ आत्मविद्याशिवं स्तुतेर्मूलोद्ये श्वरान्नगैः ॥ पवित्रकविधानेन क्रमेण शिवमर्चयेत् ॥ ॐ ह्रीं आत्मतत्त्वे
श्वराय शिवाय नमः ॥ ॐ ह्रीं विशातत्त्वे श्वराय नमः ॥ ॐ ह्रीं शिवतत्त्वे श्वराय शिवाय नमः ॥ अथ चतुर्थं जन्तिमंत्रं ॥ ॐ
ह्रीं मवेश्वराय मखं परं पूज्यं भूतपाशाये नमः ॥ परां शिवमभ्यर्चय कंच विधानवित् ॥ विज्ञापयेद्विवभक्त्या
वांछितार्थफलप्रदं ॥ भगवन्नतिरिक्तं वाहीनं वायनमया कृतं ॥ सर्वतद्रूपं संपूर्णं पर्वदासनकं मम ॥ एवं व्योमविधिं कृ
त्वा कुर्वीत गुरुपूजनं ॥ परितोषकरं पश्चाद्विजादीनपितर्पयेत् ॥ ब्रह्मचारिगृहस्थो वा यद्मं कुरुते विधिं ॥ जपपूजादि
कृतस्य फलं वैवमासजं ॥ परोपकारशीलेन श्रीमता सोमशंभुना ॥ क्रियाकाराडक्रमा बह्मपां धाम पूजाविधिः कृतः ॥
स्वकीयाचारलोपेन मानवो म्यात्तवो यतः ॥ तस्योद्दिधीर्षया किंचित्प्रायश्चित्तस्य देत्ततः ॥ अत्यन्तसहजे देहे राजचौरभयादिषु

॥ रामः ॥

॥ २२ ॥

गुरुदेवाग्निकार्ये च नित्यं हानिर्न दोषकृतः ॥ गृहस्थो ब्रह्मचारी च प्रायश्चित्तं तु नैष्टिकं ॥ सकामाकामभेदेन तावदेव द्विविधौ स्मृतौ
च ॥ अमातुसकामस्य द्विगुणं शुद्धिमादिशेत् ॥ भौतिकादिगुणं ज्ञेयं प्रायश्चित्तं तु नैष्टिकं ॥ अशीतिर्यस्य वर्षाणि वा नो वा पुनर्यो
ऽशः ॥ प्रायश्चित्तार्धं महन्ति स्त्रियो वा स्यापि पादिताः ॥ तत्रापि च परितोषं शतावर्द्धं प्रकल्पयेत् ॥ मुडकरं स्वयं कर्तुमशमा
द्विगुणोच्यते ॥ देशकालवयः शक्तिजानिभक्तिक्रियाक्रमं ॥ मुविचार्य प्रदानं नोपवासैर्हजान्वितं ॥ प्रायश्चित्तसमर्थस्य पि
तृभ्रात्रादिवा भवेत् ॥ तद्विभज्य प्रदानं द्विगुणं तपोरेजेनै ॥ यथाश्रुतं यथादृष्टं निवर्द्धं गुरुभिर्यथा ॥ स्वसिद्धान्ताविरोधेन
तद्विलंघ्य विलंघनं ॥ शत्रौ पूजां च दानं च बभूवुः परिवर्जयेत् ॥ विना चन्द्रोपरागेण विना सिद्धिसमीहकं ॥ पूजयित्वा प्रसादेन
गायत्र्यष्टशतं जपेत् ॥ मुमुक्षोः सर्वदा सर्वशिवपूजा न वाप्यते ॥ सत्कृतभ्यां विलोपेन अजातस्य शतं जपेत् ॥ त्रिका - लो
पात्रिगुणं सोपवासं तु कामतः ॥ सकलार्चने तु प्रेममहस्यं दक्षिणं जपेत् ॥ युक्तामृतः कामतस्तु पूर्वोक्तक्षणां भवेत् ॥ एककालं द्वि
कालं वा त्रिकालं मर्दरात्रिकां ॥ उपवाससमोपेतं कर्म लोपे कृते मति ॥ त्रिकालं पूजनं येन मेककालमथापि वा ॥ प्रायश्चित्तं स
मंतेषां न नूनं नाधिकं भवेत् ॥ द्वितीयां दिनमारभ्य बहुरूपसहस्रकं ॥ त्रिशतोत्तरावृत्त्या वर्द्धयेत् प्रतिवासं ॥ विलोपे पक्षपूजा

॥ शै. ग. ॥
॥ २३ ॥

याजपेयोगयुतद्वयं ॥ दायुतोत्तरयावृद्ध्यामासेमासेसमावपि ॥ स्वेष्टेलिंगेपरिधेनष्टेदशेष्टेनेपिवा ॥ नीतेवाशुचिकावापि
काककौलेयवानरैः ॥ जज्ञातक्षमधोरमेविधिनलिंगकानार ॥ प्रतिष्ठाप्यभवेकुक्षःपिशिकायांनथैवच ॥ महस्वोद्धुहित
लिंगेदिगुणात्यविवर्तिते ॥ शुद्धिः स्वभुक्त्युत्तमात्रिचतुर्वितेयुतात् ॥ गण्डकाशभिघातेनस्पृष्टयुतद्वयात् ॥ अघोर
स्यायुतेनैवलघुघातेविशुद्ध्यति ॥ साधारेपतितेलिंगेनालेनालेयुतंजपेत् ॥ दिगुणानुनिराधारेकल्पन्येनापिकर्ततः ॥ अ
कामतोयदालिंगंयुतंपुरुषमानव ॥ विशीर्णसर्वभावेनप्रायश्चित्तंतदनादि ॥ अस्यार्थान्यसत्ताकायोभेदेयामहन्तमंजा
यतेतेनकर्तव्योनपुमादोत्रकही - चेत् ॥ अघोरादपरेनास्तिमहापापविनाशनः ॥ त्रिगुणान्तःसजप्रद्योमहापापापनु
नये ॥ कामतस्तुमदालिंगंविशीर्णपतितोभवेत् ॥ प्रायश्चित्तंततत्राद्विहितसत्तदावचः ॥ लिंगपादेनसंपृष्टेलंधितेवा
युतद्वयं ॥ पादलग्नरजःस्पृष्टेत्वघोरस्यायुतंजपेत् ॥ श्लेष्मनोपहतेलिंगेयदिवाश्लेष्मवारिणा ॥ अयुतंघयुतंवास्यक्रमेण
परिवर्तयेत् ॥ मृडोदकेनसंपृष्टेजपेत्साक्षियुतद्वये ॥ रक्तसत्ररजःशुक्रइषितेयुतपंचकं ॥ तसंयुक्तोदकस्पर्शाद्यादही
नंजपेदिदं ॥ लक्षंजुविष्टयास्पृष्टेपादहीनंतदंभसा ॥ तद्वन्निर्माल्यगतेपिपतनाकुक्षिमादिशेत् ॥ विष्टागतेनिपातेतुलक्षम

॥ राम ॥
॥ २३ ॥

कधिकंजपेत् ॥ शिवसंस्कारहीनेस्तुस्पृष्टेलिंगेदिजदिभिः ॥ क्रमाज्जपेदघोरस्पृष्टोकोत्तरयाशतं ॥ स्पृष्टेदशसहस्राणिभट
केवर्तकादिभिः ॥ स्पृष्टेकाकादिवर्गेषुजपेदयुतत्रयं ॥ अघोरस्यायुतेवोर्णोवांश्यतेअप्यादिभिःस्पृष्टेनदिगुणैर्दिभिःशिव
लिंगंविशुद्ध्यति ॥ वामदक्षिणामार्गस्थैःस्पृष्टेलिंगेयुतंजपेत् ॥ लक्षंजुस्थिरमुन्मत्त्यस्थामयेच्चतंदेवहि ॥ व्यंगितंदश्वविष्टायं
सेवितेश्वपचादिभिः ॥ पतितेघोरगर्तादौहतराजादिभिर्यदा ॥ परित्यजेतदालिंगंजज्ञाघोरदशायुतं ॥ लिंगांतांप्रतिष्ठाप्य
दिशुद्धिमपिगच्छति ॥ निर्वाणिसिद्धिर्वाच्यंजपेत्समुपोषित ॥ जपेदशसहस्राणिहोमलोपेनित्यवत् ॥ निर्वाणोरक्षितेत
स्मिन्नेकरात्रमुपोषित ॥ महस्ववदुरुपस्यजयेद्दोषापनुनये ॥ सभ्यात्रयेपीभुष्टशिवेकादशिकायं ॥ जज्ञाविशुद्धिमा
प्रोतिष्ठानहीनश्चवाजपेत् ॥ पर्वणापूजितेदेवेगुणवग्नौचभक्तितः ॥ अदत्ताचवलितत्रशिवस्याष्टशतंजपेत् ॥ वनस्येव
क्रियायाश्चनियमस्यचलोपने ॥ गायत्र्याष्टशताभ्यासाशुद्धिमपिगच्छति ॥ क्लोपेनित्यपज्ञायाश्चनुदृष्ट्यादिपर्वमु ॥ निर्दिष्टं
देवदेवेनप्रायश्चित्तंचतुर्गुणं ॥ आघाटादित्रयेदेवादिविधायपवित्रकं ॥ लक्षद्वयमघोरस्यजज्ञाचाव्वायनंचरेत् ॥ अथा
विसर्जितेपात्रेभग्नैवापिविवर्तिते ॥ शतद्वयान्तहस्वाच्चतर्दशचशुचिःक्रमात् ॥ दिगुणांस्थितिःलोपाहुःप्रायश्चित्तमथा

॥ गै. ॥
॥ २४ ॥

पियतु ॥ अशस्त्रावराधेतुर्दिलिङ्गोक्तपादतः ॥ लिख्यतेऽथ विशेषोऽपि यो दृष्टः पारमेश्वरो ॥ सूत्रकेतु न विहिते स ह्यवधि
नयेत् ॥ शतजुर्गोके स त्रेहस्तभंशान्ताशतः ॥ अशमालोकराण्यंशालयेऽन्धवारिणा ॥ गायत्र्याः शतजपेन सर्वत्रैव विधि
स्थितः ॥ घराद्या मयशेधुलिङ्गोक्ताष्टमभागतः ॥ प्रायश्चित्तविधातब्धेन मागमवेदिना ॥ पूजोपकराणि किंचित्स्पृष्टापीठा
दिकं यदा ॥ शतद्वयमघोरस्य कामतस्त्वयुतं जपेत् ॥ वालावलानां हृद्धानां मानुराणां च यो दत्तः ॥ प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं यदि च
क्ताः सदाशिवे ॥ शिवैकाहितचित्तानामाचार्यराणो च सर्वदा ॥ लोकसंख्यवहारार्थं प्रायश्चित्तं प्रकीर्तितं ॥ केशामिषाः
स्थिकीटादिदृष्टे नैवेद्यदर्शने ॥ अघोरस्यायुतं कामादकामानुशतं जपेत् ॥ नित्यं नैवेद्यमानस्य जुमेषोरशतद्वयं ॥ प्रायश्
गक्षपदेने च पंचमस्य सप्तजपेत् ॥ पादेना कामतः स्पृष्ट्वा गुरुदेवं शिवागमं ॥ द्ययुतं घोरमंत्रस्य कामतः घट्टां जपेत्
महेशगुरुचराजं भगं लक्षमुदीरितं ॥ सप्तदर्शयित्वा दद्यात्तत्क्षणात्पादवर्जितं ॥ निर्माल्यभक्षरो घोरलक्षपादे
शुद्ध्यति ॥ भक्षरो न समं दानं मस्यात्तद्वर्धमुपेक्षणां ॥ अथवा भक्षरो कामात्युजपेदुत्सपंचकं ॥ यावत्सहस्रमण्डकामतोरी
क्षयाशुचिः ॥ निर्माल्यं तं घयित्वा नुदक्षिरास्यायुतं जपेत् ॥ तं घनेन समः स्पर्शः समो भक्षराधिक्रयो ॥ देवस्य देवताद्वयं नैवेद्यं

॥ रामः ॥
॥ २४ ॥

च निर्माल्यं
च निवेदकं ॥ चराड्यं नुदक्षतं निर्माल्यं ॥ यामादो शस्य देवस्य देवद्वयं पटादिकं ॥ नैवेद्यं कल्पितं तस्मै देवे किं
च निवेदकं ॥ चराड्यं नुदक्षतं निर्माल्यं ॥ घोरितं वहिः ॥ पिण्डिकास्थं न निर्माल्यमपि देवविमर्जितं ॥ कर्वादे जायते दाना
न्मातंगस्त्वस्य भक्षणात् ॥ तं घने सिद्धिहानिश्च गन्धापानतो ह्यकः ॥ चराडालस्त्वयथा दोहविक्रये सवरो भवेत् ॥ स्पर्शने जा
यते स्त्रीत्वं निर्माल्यस्य न शंसयः ॥ यन्निर्माल्येन संस्पृष्टं नृजापुहर्षेण वा ॥ पादोनं तत्र पूर्वोक्तं स्पर्शं तं घनभक्षरो ॥ अनु
षंसं यद्विष्टं यच्च नारिषु मादत्तः ॥ तन्निर्माल्यं चतुर्थीं शंसिद्धलिगादिधामसु ॥ गुरुपुस्तकनागां वह्नियो गिरास्य च ॥ पा
र्वती यक्षमातृणां न निर्माल्यं शिवे यथा ॥ एतदेमास्थिलिङ्गेषु वलवित्रे प्रदर्शितं ॥ गुरुद्वयि न निर्माल्यं व्याख्या सुप्रतिमा
मुच ॥ पूजायामक्षपादिगन्धादीपप्रभापि च ॥ नरी प्रवाहनिर्माल्यं न दुष्पन्निकदा च न ॥ सद्यः प्रतिष्ठिते लिङ्गे च लेवा
यदि वाचते ॥ चतुर्थी कर्मपर्यन्तं निर्माल्यादि न दुष्पन्निकदा च न ॥ पञ्चपुष्पं फलं तोयमन्त्रपानाशमौषधं ॥ अनिवेद्यनभुजीत - दा
हा गय कल्पितं ॥ अनिवेद्यप्रभुजानः प्रायश्चित्ती भवेन्नरः ॥ शिवाष्टशतजपेन पूजया च विशुद्ध्यति ॥ देवतानां प्रतिष्ठा मुनडा
गारामपर्वसु ॥ भुक्ता पंचशतीं जप्त्वा पंचमस्य विशुद्ध्यति ॥ पुंसवने चतुर्थी च भुक्ता वामशतं जपेत् ॥ द्वादशैकादशाहेन दक्षिरास्या

॥ शी. ग. ॥
॥ २५ ॥

उत्तत्रये ॥ गणानां गणिकानां च मन्त्रानां ते वैवच ॥ भुक्तानां भोजकानां च व्रतं चाद्यायरां चोत् ॥ श्रीपुष्करभट्टकापर्वणीश्रा
द्धावराणां वराणां तथा ॥ चैत्रीमास्युजीमघ्नपाकयज्ञाप्रकीर्तिता ॥ हवियजः ॥ अग्न्याधेयाश्राग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासी तथा
चतुर्दश्याश्रावणी ॥ ऋषिर्गणैः पशुदर्शनं ॥ सोमामरातिमप्रेते हवियजप्रकीर्तिता ॥ पाकादियज्ञगोदानचौडोद्याहवतेषु
च ॥ तथासाचारवर्णानां भुंजानान् न दुष्यति ॥ यो न्नात्रामं चितो भुंक्ते यस्य वर्णास्वदीक्षितः ॥ न ज्जातीशस्वजातीशौ जपे
कजविभुष्यति ॥ एकोद्विंशत्यश्चैव दिवसास्तस्य भुष्ये ॥ सेत्रविष्णुज्जातीनां जप्यस्यानुक्रमेणानु ॥ स्नानं पूजाजपो होम
शौचपिबजयेत् ॥ जीर्णोन्नाशानं साष्टंगायत्र्यापरिकीर्तयेत् ॥ दीक्षितेन सवर्णेन ममुच्छिष्टेन दीक्षितः ॥ उच्छिष्टस्युष्टमा
चम्यस्वजातीशशतं जपेत् ॥ तस्मिन् दीक्षिते स्युष्टे स्नात्वा चम्यशतद्वयं ॥ सामीप्यदीक्षितेन द्रुपवामोप्यदीक्षितः ॥ वैश्वश्र
द्धिजः स्युष्टासमुपोष्य ह्यहं ॥ न ज्जातीशस्वजातीशावेकीकृत्य जपेत्क्रमात् ॥ क्षत्रियः श्रद्धासम्यक्केतो जपेद्द्विहो
षितः ॥ एतान् दीक्षितान् पिष्ट्वा पूर्वोक्तं द्विगुणं चरेत् ॥ पादहाने भवेदाजो वैश्योर्ध्वेन विवर्जितं ॥ पादत्रयोक्तिं श्रद्धाक्षिजस्य
शान्तदेवसि ॥ श्रद्धालुसत्रियस्य शीशजोक्तार्धेन भुष्यति ॥ पुन्यत्रायेवमालोच्य प्रायश्चित्तं वदेद्बुधः ॥ स्वजातीशाशुतं जप्त्वा दिनत्र

॥ रामः ॥
॥ २५ ॥

यमुपोषितः ॥ अंत्यजेन सह स्युष्टेर्विभुष्ये जायेते नरः ॥ ज्ञाने चाराजस्तस्य केदशिगाम्या उत्तत्रयं ॥ जप्त्वा रुद्रमनुष्यायमुष्वातिम
कलं मलं ॥ पुरुषोद्योरधामाजीशवास्तगादिषु ॥ साधारणोप्यद्योर्लुईशः साधारणाः परं ॥ उपवासं प्रकुर्वीत स्वजातुच्छिष्टभ
क्षारौ ॥ सामीप्याच्छिष्टभुक्तं जपेदपि सहस्रकं ॥ भुक्त्वा वैश्यस्य श्रद्धासममुच्छिष्टं ह्यहं ॥ क्रमेणोपवसेद्विप्रस्तथाद्योरायु
तं जपेत् ॥ विभाषि सत्के भुक्त्वा समुपोष्य विभुष्यति ॥ वामस्य च सहस्रेणाकामां जुविगुणं चरेत् ॥ भुक्तानत्रसकीयेन सहस्रं द
क्षिणां जपेत् ॥ उद्यवाससमोपेनं कामास्तु मुत्तितं त्रिभिः ॥ कारुदाशीनोद्गारां सत्केनैव विशुते ॥ निर्वाणादीक्षितानां नुष्टभक्ष्याक
भुजान्नतत् ॥ मत्स्यकराटकसंभृतं भुक्तान्नवकपर्दकं ॥ पीत्वा नवास्तु चोपोष्य पंचगव्येन भुष्यति ॥ पीतशेषं नु यतोयं प्रसादा
शदितं विवेत् ॥ उपोष्य रजनीमेकां पंचगव्यमिवेदपि ॥ पीयमातपततोयं द्रुमत्रमदनरः ॥ सहस्रं रुपिणां जप्त्वा पंचगव्ये
न भुष्यति ॥ मनपुदेदियश्चावंशो च स्नानेऽथवा क्षिधा ॥ आचम्यमाचरेद्योरसहस्रं च जपेदभुक् ॥ अनाचानाः पिबेतोयं भक्षये
दथुमत्रयेत् ॥ जप्त्वाद्योरन्निराहारः पंचगव्येन भुष्यति ॥ विनायज्ञोपांवीतेन पिबेद्भुजीतवायदि ॥ जप्त्वाद्योरन्निराहारः पंचगव्यं
पिबेत्तदा ॥ संकोषचसर्वेषु चेतसः भुक्तिकारणं ॥ अद्योरासंज्ञे जपेद्योपावक्षितं प्रसीदति ॥ ग्रहग्रहणियोधते विधिस्थशिवसं

॥ रा. ग. ॥

॥ २६ ॥

हितं ॥ सहस्रिभर्वापानितमिषमिवभास्करः ॥ उपवासद्वयं कुर्यात्सायश्चित्तयुते ॥ होमं दशांशतो दद्याद्दिशां सगुहकां जपात् ॥
भूशया वृक्षचारी च चित्तैः सत्यवाग्भवेत् ॥ न हं हविष्यभुग्पावत्या योश्चित्तं समाप्यते ॥ मध्यपूर्वाद्युदीच्यते न्यस्येत्कोट्युक्तपंचके ॥
शिवं सदा शिवं विद्यां कालं च पुरुषं क्रमात् ॥ सुप्रतिष्ठं मुशानं च तेजो वदमृतात्मकं ॥ एतौ दयं च पंचात्रतया वा रापि रोपयेत् ॥
गोमयं गोजलं मर्पिदधि क्षीरं च पंचमं ॥ पुती चामुत्तरेयां मे पूर्वमथेक्षिपेत् क्रमात् ॥ मशोजानेन वामेन हृदि रापुहपेरा च ॥
ईशेनेति यथा संख्यं गोमया शुभिमंत्रयेत् ॥ गोमयस्याईमं गुह्यं गोमूत्रं पलसंमितं ॥ फलद्वयं घृतं स्मोक्तं मानन्दध्रुपतत्रयं ॥
पूर्वपूर्वैर्लिपेद्देये मूलमंत्रमुदीरयत् ॥ कुशोदकं मुगापय्यातेन संहितयाथवा ॥ पंचगव्यमिति प्रोक्तं महापातकनाशनं ॥
पलानि पंचशुद्धस्य कुशासु पलमात्रकं ॥ कृत्वा पागोमयं मूत्रं नीत्वा याः कपिला घृतं ॥ सुरभेर्दधिभुक्ता यास्ताम्रायाः शी ॥
रमा होतुः ॥ आभावे सर्वर्णां वेनां कपिलैका प्रशस्यते ॥ स्वर्गरूपपलानां पात्रं तासु स्पवाभुभं ॥ पंचगव्यविधानेन शिवं ॥
कुर्वन्मिदं स्मृतं ॥ कृतसाष्टशतालं च पिवेदेकत्र योजितं ॥ संघातमिव तल्लस्य ममिह वपावकः ॥ शिवकृत्वा दत्त्वा भु ॥
षोपानि मुमहांतपि ॥ यथाशास्त्रोपदिष्टं ॥ प्रायश्चित्तं वदेद्बुधः ॥ मृत्नाधिकप्रदानेन देशिको नरकं व्रजेत् ॥ क्रियाकाराज ॥

॥ रामः ॥

॥ २६ ॥

मावत्पात्री सता सोमशंभुना ॥ महाप्रभावसत्त्वोपि प्रायश्चित्तविधिं कृतः ॥ ॥ अथातो भोगिषां शार्थदीक्षा रूपनिरूपणं ॥ यथाग ॥
मं यथावोधं संसेवादभिधीयते ॥ मलसायादिपाशानां विश्लेषक्रियते यया ॥ ज्ञानं च जन्यते शिष्यो सा दीक्षेत्यभिधीयते ॥ विज्ञा ॥
ना कलना मेको द्वितीयः प्रत्ययाकः ॥ तृतीयः सकलः शास्त्रेण योज्यस्मि विधौ मतः ॥ तत्राद्यो मलपात्रेण युक्तान्यो मलकर्म ॥
भिः ॥ कलादिभूमिपर्यान्तं तत्वे सुसकलो युतः ॥ निराधारा यसाधारदीक्षापि द्विविधामता ॥ निराधारा द्वयोस्तेषां साधार ॥
सकलस्य च ॥ आचार्यनिपेक्षेण क्रियते शंभुनेव या ॥ तीव्रशक्तिनिपातेन निराधारेति सा स्मृता ॥ आचार्यमूर्तिमास्थाय म ॥
न्दतो बुद्धिभेदया ॥ शक्तायां कुरुते शंभुः सासात्वकरणो न्युते ॥ इयं चतुर्विधा प्रोक्ता सर्वजावीजवर्जिता ॥ साधिकारानिरधिका ॥
रायथावदभिधीयते ॥ समयाचारसंयुक्ता सर्वजाजायते नृणां ॥ निर्वाजत्वसमर्थानां समयाचारवर्जिता ॥ निर्यानेति मिति ॥
के काम्येयतः स्यादधिकारिता ॥ साधिकारभवे दीक्षा मोक्षकाचान्यमोरनः ॥ निर्वाजदीक्षितानां तु तथा समयपुत्रयोः ॥ नि ॥
त्यमात्राधिकारित्वा दीक्षानिरधिकारिका ॥ द्विविधेयं द्विरूपापि प्रत्येकमुपजायते ॥ एका क्रियावती तत्र कुरा मलपूर्विका ॥
मनोव्यापारमात्रेण यानो ज्ञानतृतीयता ॥ इत्थं लब्धोधिकारेण दीक्षा चार्थेण साध्यते ॥ स च सद्देशसंभूतः सुमूर्तिः श्रुतिशीलत्वा

॥ शो ग ॥

॥ ३१ ॥

न॥ ज्ञानाचार्यगुरोपेतः भर्माभुदाशयोवतः॥ देशशीतगुणाचागुरुभक्तिसमन्वितः॥ शिवानुधानवान्शिष्योविरक्तश्च
शस्यते॥ अथदीक्षागुरुकृतानुत्तनित्यक्रियाद्वयः॥ प्रगावर्धकरोभोजकृतद्वाराधियार्चनः॥ विघ्नानुच्छाद्यदेहत्याग्यस्याचं
स्नासनेस्थितः॥ कुर्वीतभूतसंशुद्धिमन्त्रयोगंयथोदितां॥ तिलतराडुलसिद्धार्थंकुशह्रवोक्रोदकं॥ मयवक्षीरनीरंचविशे
षार्घ्यमिमंततः॥ तदसुनाडवाशुद्धितिलकंस्नासनात्मनो॥ एजनंमंत्रसंशुद्धिपंचगव्यंचपूर्ववत्॥ लाजाचन्दनमिद्रा
र्थभस्मह्रवशतंकुशान्॥ विकिरान्शुद्धलाजास्नासप्रधास्याभिमंत्रितान्॥ अस्यासुप्रोक्षितातेतांक्वचेनावगुंठिता
न्॥ नानाप्रहरणाकारान्विघ्नोदविनिवारकान्॥ दर्भानानातमानेनकृतांषड्विंशतादलेः॥ सप्रजप्रांशिवास्त्रावेरां
वोधासिमुत्तमं॥ शिवमात्मनिविन्यस्यशिवोहमितिभावयेत्॥ मूलाभिमंत्रितंश्वेतमुष्मांशिरुसिन्यसेत्॥ शुलंकुर्वी
जंदहंगन्धर्वेष्टेविषणोः॥ गन्धैर्मण्डलकंस्वीयेविदध्याहशिरोकरे॥ विधिनात्रार्चयेद्दीक्षामिथंस्याद्विवहस्तकं॥ तंन्यस्य
शिवमन्त्रेणाभास्वरेनिजमस्ते॥ शिवादभिन्नमात्मानंकर्तारंभावयेद्यथा॥ मण्डलेकर्मणांसाक्षात्कलशेयज्ञरथकः॥ होमा
दिकरणां वहोशिष्यापाशविमोचकः॥ स्वात्मन्यनुगृहीतेतिपंचधारयमीश्वरः॥ सोहमेवेतिकुर्वीतभावंस्थिरतरंगुरुः॥ ज्ञानरत्न

॥ रामः ॥

॥ ३१ ॥

करस्थितानेअत्यामुदगाननः॥ अर्घ्यास्तुपंचगव्यामांसंशोभेन्नखमण्डपं॥ चतुष्पथानसंस्कारैः संस्क्रुयाद्दीक्षणादि
भिः॥ विशिष्यविकारास्तत्रकुशकूर्चयांसंहरत्॥ तानीशदिशिर्वर्धन्याग्रसनायोपकल्पयत्॥ नैऋतेवासुगीर्वाणान्वा
रेलक्ष्मींउपजयेत्॥ पश्चिमसंमुखींरत्नैः पूरयन्तामिस्वालयं॥ आत्मावाह्यहराभ्यर्च्यस्मरेन्मण्डपहृषिणीं॥ सुधातनोषधी
तोयपुष्पोचन्दनचर्चितं॥ चतुषध्रववक्त्रेचप्रणायेनचलासने॥ ऐशान्यासर्वधान्यस्थेकलशेपश्चिमानने॥ भक्षितेवस्त्रहेमा
शेः सांगंमं पूजयेद्विवे॥ कुंभदक्षिणापार्श्वस्थोपश्चिमास्यांसलक्षणां॥ यजेदसुरासिंहस्थांवर्धनां॥ खड्गहृषिणीं॥ दिशु
शक्रादिदिक्पालान्युत्तानान्युरावासनात्॥ बाहनायुधसंयुक्तान्हराभ्यर्च्यस्वनामभिः॥ पथमंतांसमारायकुंभस्यानु
गमिनीं॥ अविद्धिन्नपयोधरांभ्रामयेतोपदक्षिणीं॥ शिवाज्ञालोकपालांजाश्रावयन्मूलमुच्चरन्॥ संशतयथायोगंकुंभं
न्वाथमांचरेत्॥ ततःस्थिरासनंकुंभेसांगंसंपूज्यशंकरं॥ विन्यस्यशोधमद्यो नंवर्धन्यांवास्त्रमर्चयेत्॥ ॐ हः॥ अस्नासनाय
हूंफट् नमः॥ ॐ ॐ अस्तुमूर्तयेहूंफट् नमः॥ ॐ श्रीं पशुं हूंफट् नमः॥ ॐ ॐ हृदयाय हूंफट् नमः॥ ॐ श्रीं शिरसे हूंफट् नमः॥ ॐ पं
शिस्तोये हूंफट् नमः॥ ॐ भुंकवचाय हूंफट् नमः॥ ॐ हूंफट् अस्त्राय हूंफट् नमः॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशंप्रलयासुदनिस्वनं॥ अ

॥ शै. ग. ॥
॥ २८ ॥

संज्ञागोपवीतं च चतुर्वक्त्रं चतुर्भुजं ॥ पद्मदशनखड्गान्दीपप्रभश्च सुसज्जं ॥ शक्तिमुद्राभूतासिंहस्तं चंद्रार्धशेखरं ॥ भ
गलिंगसमायोगस्त्रिधादेष्टुं मुद्रया ॥ अंगुष्ठेन स्पृशेत्कुंभं हृदयमुद्यतवदनीं ॥ भुक्तये मुक्तये त्वादौ मुष्टिना वदनीं स्पृशत्
कुंभस्य मखरार्थं जानखड्गं समपर्यत् ॥ साष्टं च मूलमेतत्संज्ञातं कुंभे निवेदयेत् ॥ तदंशं शो न वदं न्यारं शास्त्रिजापयेत्ततः
यथेदं कृतं यत्नेन भगवन्सखमन्दिरं ॥ रक्षणीयं जगन्नाथसर्वीश्वरं वारुण्या ॥ प्रणवस्थं चतुर्वक्त्रं वायवे विघ्ननाथकं ॥ सं
पूज्य पूजयेन्नाथे गत्वा मुक्तमराडले ॥ स्थंडिलेशं मविस्तारं पूर्वोक्तविधिना ततः ॥ लघ्वानुशोबजे त्साध्यः कुराडानं मंत्र
तद्वये ॥ निविष्टो विधिना तस्मिन् न्यर्गं गन्धघृतादिकं ॥ वामे सव्ये तु विन्यस्य समिद्धभित्तिनादिकं ॥ कुराडवन्निमुगाज्यादि प्रा
ग्वत्संस्तुत्य भावयेत् ॥ मुखतामूर्ध्वं वक्त्रं हृदि वदेः शिवं यजेत् ॥ स्वमूर्तो शिवकुंभे च स्थण्डिलेशो ग्रीशिष्ययोः ॥ मष्टि
न्यायेन विन्यस्य सोपवातं यथाविधि ॥ वक्राणां मष्टिजिकानां ज्वालानां च निरूपणं ॥ दृष्टं काम्यविधानेषु प्रसंगादिभि
धीयते ॥ कुराडमानं मुखं ध्यात्वा हृदि कुतिभिरीक्षितं ॥ पश्चिमे शिष्यं मंस्कारं नित्यं होमो समाचरेत् ॥ वश्पाकर्षणं सोभाप्य
पुष्टिताम्याधिरुहो ॥ शान्तिके पाशभुद्धौ च वामे हो प्रशस्यते ॥ पुष्टिकां जननिष्ठिं शपादले पजिगीघया ॥ शिष्यसंजननार्थं च

॥ रामः ॥
॥ २८ ॥

पात्नीनवदने यजेत् ॥ मारुतो ज्वालेनोदेषस्तं भनार्थं नृदक्षिणो ॥ प्रायश्चित्तं तु तत्रैव पंचमेतु विमुक्तयेत् ॥ हिरण्यकनकारकाह
त्वातस्तु प्रभा ॥ जिह्वेति रक्ताचवक्ररूपा च सप्तमी ॥ रुद्धेन्दुर्विमाद्योदवहणानिलगोचरो ॥ हिरण्यया विनिष्टिरो रसना
षडनुक्रमात् ॥ मध्यतो वक्ररूपानुदक्षिणोत्तरगामिनी ॥ हिरण्यतप्तहमाभा कनकावजुसप्रभा ॥ रक्तोदिता रूपा प्रशाहृत्पानील
मणिप्रभा ॥ सुप्रभामौक्तिकशोतानि रक्तापमरागवत् ॥ चन्द्रकाः तशश्चन्द्रप्रभेयस्ये हृदि पिणो ॥ फलं तु काममेदेन क्रमादसा
मुदीर्यते ॥ वश्पाकर्षणं योराया कनकास्तं भंते रिपोः ॥ विद्वेषमोहयो रक्ताहृत्पामारुणकर्मणि ॥ सुप्रभाशान्तिके पुष्टौ मुरक्तो
ज्वालेन मता ॥ एकैकवक्ररूपानुसर्वकामफलप्रदा ॥ शुभीष्टवदने तामां जिकानामनुपूर्वशः ॥ बीजानि सप्तहोमार्थं लिख्यते ता
नितयथा ॥ विरेफावनिमोहने रेषष्टस्वरस्थितो ॥ इन्दुविन्दुशिखायुक्तौ जिका बीजान्यनुक्रमात् ॥ भीरादिमधुरे होमं कुर्या
ह्रान्तिके पोष्टिके ॥ अभिचारे तु पिरपाकशक्तुका सुककांजिके ॥ तवरोराजिका तक्रकदुते लेश्च कण्ठके ॥ समिद्धि रमिचका
भिः कुक्षोभाया रणनायजेत् ॥ विद्याधरा तलाभाय च द्वागहृत्पुते परं ॥ अथ वानागकिं जत्कं जुहुयात्तावकोत्तमः ॥ कदम्बकलिका हो
मायक्षिणीं सिध्यति ध्रुवं ॥ वभूक किं शुकादीनि वश्पाकर्षणं योमयेत् ॥ विल्वं गज्याय लक्ष्म्याथ म्यादत्तांश्च म्यका म्यपि ॥ यमनिचक्रं च

॥ १० ॥

॥ २६ ॥

नित्यं भोजनं नित्यं संपदे ॥ इवाध्याधिविनाशाय सर्वसत्त्ववशीकृते ॥ श्रीयंगुकरलीप्यागणादने जुहुयादुध ॥ विषमज्वरनाशाय
यत्नपत्राणि होमयेत् ॥ पुतेन मरुमाजीणि पुतमृजिता यथा ॥ ॐ सुमुकस्य ज्वरनाशाय नाशाय नमः ॥ वीष ॥ जले वरुणा
मभ्यक्ष्य वृक्षार्थं ग्रहसंयुते ॥ तिला न्वा रुगा मंत्रेण जुहुयादुघकेन वा ॥ मेघानां ज्ञाविनाशे षडिगनां रोगीतलान् ॥ दारयति तलो
मेनशीघ्रं पाशुपतागुना ॥ ॐ श्रीं पंश्रूं हूं फट् मेघानुस्फोटयस्फोटय हूं फट् ॥ सर्वोपद्रवनाशाय हृदयान्पतितानादिभिः ॥ वि
धिना यजनं कुर्यादथ पुतमृजितमुच्यते ॥ आहुतयश्च शनैश्च शमं गानितुं दशांशतः ॥ सन्नर्पं पुतमृलेन दद्यात्पूरां यथापरा ॥ त
था शिष्यप्रवेशाय पुतिशिष्यं शतं यजेत् ॥ शतद्वयं च होतव्यं संपत्तौ देशकालयोः ॥ उर्निमितापसारय मुनिमित्तकृते तथा
शतद्वयं च होतव्यं मूलमंत्रेण पूर्ववत् ॥ मूलाशक्तान् मंत्राणां स्वारान्ते सत्परां सकृत् ॥ शिखामस्फुटितैर्वीजैर्हूं फट् उ
नैश्च दीपनं ॥ ॐ ह्रीं शिवाय स्वाहा दितर्पणं ॥ ॐ हूं हूं ह्रीं शिवाय हूं फट् इत्यादि दीपेन ॥ ततः शिवांभमास्थातीं भालिताम्
मगुरित्तां ॥ चंदनादिममालब्धावध्रीयाकरा मराडले ॥ वर्मास्त्रजप्रमर्द्धमूत्राभ्यां च हृदि हये ॥ धर्माशेरासने दत्ते माजी
स्वकृतमराडले ॥ नक्तायां मूर्तिभूतायां भावपुंषोः शिवं यजेत् ॥ वस्त्रवद्धमुख्यायां वा स्थात्वां पुष्पैर्वह्निभवे ॥ चत्वार्यंशं च मवका

॥ रामः ॥
॥ २६ ॥

यां शुद्धाया वीक्षणादिभिः ॥ न्यस्तं हंकारवीजायां नक्तायां कण्डदक्षिणो ॥ धर्माधर्मशरीरायां जज्ञाया मायुधाराडना ॥ स्थालीमारे
पये दक्षजप्रगव्याज्यमार्जितं ॥ गव्यं यमोक्षसंयुक्तस्य सादशतमंत्रितं ॥ तराडलान्श्यामकादीनां निक्षिपेत्तत्र तद्यथा ॥ एकशिष्यदि
धानीयते वा पुस्तुतिपंचकं ॥ पुस्तुतिं पुस्तुतिं पश्चाद्वर्षे वा दिवुकमात् ॥ कुर्वेत्स्थालनमंत्रेण पिधानं कवचाडना ॥ शिवायै मूलमंत्रे
ण पूर्वस्थश्च रुक्म्यवेत् ॥ सुस्त्रिचैतत्र तत्र त्र्यं सुवनापूर्य सूर्यया ॥ स्वारान्ते संहितामंत्रे हत्वा तत्राभिधारणं ॥ संस्थाप्य मराडलस्थालीमद
र्भस्त्रागुना कृते ॥ प्रणवानपि धायास्याउल्लेहलेपनं हृदा ॥ सुशीतलोभवत्येवं प्रार्थ्य शीताभिधारणं ॥ विदध्यात्संहितामंत्रेर्वषडनैः स
कृत्तकृत् ॥ धर्माघासनके हत्वा कण्डयश्चिममराडले ॥ संपाते च सुवंध्वं तदसंहितया चरेत् ॥ चरुं कंसकृदालभ्य तथैव वषडचया
॥ धेनुमुद्रासृतीभूतं स्थंडिलेशान्तिकं नयेत् ॥ सायभागं स्वशिष्याणां भागो देवाय व हूये ॥ कुर्यात्तं लोकयादिभ्यः समवाज्यमिदं
त्रयं ॥ नमोज्जेन हृदा दद्यात्ते नैवाचमनीयकं ॥ साष्टमष्टं शतं कृत्वा दद्यात्पूरां यथाविधि ॥ मराडले कण्डतः पूर्वमध्ये वा शंभुं
भयो ॥ रुद्रमातृगणादीनां निवर्त्या नर्वलिं हृदा ॥ शिवमध्ये व्यलब्धो विधायै कत्वभावनं ॥ सवजनादियुक्तो हंसमस्ताधोपरि
स्थितः ॥ समांशो योजनास्थानमधिष्ठाता रुमन्त्रे ॥ शिवो हमित्यहंकारिणि क्वामेयागमराडपात्र ॥ न्यस्तपूर्वाग्रसद्वर्भशस्त्राण्डकृतम
राडले ॥ प्रणवासनको शिष्येभ्युक्तवस्त्रोत्तरीयकं ॥ स्नातमुदमुखं मुक्तैर्पूर्ववत्क्रवं भुक्तये ॥ उर्ध्वकायं समारोप्य पूर्वांशं प्रविलोक

॥ शै-ग ॥
॥ ३० ॥

येत् ॥ चरणादिशिखायावन्मुत्ते - - - विलोमतः ॥ चक्षुषासप्रसादेनशैवंधामविहरवता ॥ अस्त्रोदकेनसंप्रोक्ष्यमंत्रासुखा
नसिद्धये ॥ भस्मस्नानायविधानांशान्तयेपाशभित्तये ॥ सृष्टिसंहारयोगेनताडयेदस्त्रभस्मना ॥ पुनरस्त्रासुनाप्रोक्ष्यसकलीकराणाय
तं ॥ नाभेरुद्वेकशायेरामार्जनास्त्रसमुच्चरन् ॥ त्रिधातभेततन्मलेरघमर्षायनाभ्यधः ॥ द्वैविध्यायचयोगानामालभेतशरागुना ॥
तत्करीरेशिवंसांगंसासनंविन्यसेततः ॥ पुष्पादिपूजितस्यास्यनेत्रेनेत्रेणवाहृदः ॥ वधामंत्रितवस्त्रेणमितेनसदसेनच ॥ पदक्षिणाक
मादेनंप्रवेश्यशिवदक्षिणे ॥ वहुस्यमासनन्दत्वायथावर्णनिवेशयेत् ॥ संहारमुद्रयात्मानंमूर्त्त्यातस्यहृदमुजे ॥ निरुध्यशोधिते
कायेन्यासंकृत्वातमर्चयेत् ॥ पूर्वाननस्यशिष्यस्यमूलमंत्रेणामस्तके ॥ शिवहस्तंप्रदातव्यंरुद्रेशपददायकं ॥ शिवसेवाग्रहोपा
यदत्तहस्तेशिवागुना ॥ शिवेप्रक्षेपयेत्पुष्पमपनीयांधकाम्बरं ॥ तस्यातस्थानमंत्राद्यशिवदेवगणान्तगं ॥ विप्रादीनांक्रमाचाम
कुर्यात्तत्तच्छ्रयागुरु ॥ प्रणतिकुंभवर्द्धन्याकारयित्वातलान्तिके ॥ स्वदक्षिणासनेतदसौम्यास्यमुपवेशयेत् ॥ शिष्यदेहविनि
ष्क्रातांसुषुम्नामिवचित्तयेत् ॥ निजविग्रहलीलांचदर्भमूलेमंत्रितं ॥ दर्भाग्रंदक्षिणोतस्यनिधायकरपत्त्रवे ॥ तन्मूलमात्मजं
घायामयस्वेतिमत्तानरं ॥ शिष्यस्यहृदयंगत्वारचकेणशिवागुना ॥ पूरकेणसमागत्यस्वकीयंहृदयान्तरं ॥ शिवाग्निनापुनः
कृत्वा नाडीसंधानमीदृशं ॥ हृदात्मनिधानाथंजुहुयादाहुतित्रयं ॥ शिवहस्तस्थिरत्वाथंशतंमूलेनहोमयेत् ॥ इत्थंसमयदी

॥ रामः ॥
॥ ३० ॥

क्षायाभवेद्योगोभवार्चने ॥ अथमंस्कारदीक्षायविधानमभिधीयते ॥ आवाहयेन्महेशस्यवक्त्रिस्थस्यशिवोरुदि ॥ सुभि
द्यौस्तौसमभ्यर्च्यमन्त्रार्प्यहृदयागुना ॥ तयोःमन्त्रिधयेदशात्तैनेवाहुतिपंचकं ॥ क्रमुमेनास्रजप्रेनताडयेद्भुदयेशिभुं ॥ पस्करता
रकाकारंचैतन्यंतत्रभावयेत् ॥ पविशतत्रहुंकारयुक्तरचकयोगतः ॥ संहारिण्यतदाकृष्यपूरकेणारुदित्यसेत् ॥ ततोवागी
श्वरीयोनीमुद्रयोद्रवसंज्ञया ॥ हस्तंपुयात्ममंत्रेणारेचकेणविनिक्षिपेत् ॥ ॐ हूं हूं हूं आत्मनेनमः ॥ ज्ञात्वत्यमानेनिर्झ
मेजुहुयादिष्टसिद्धये ॥ अप्रवृद्धेसप्रमेतुहोतावहो नमिच्छति ॥ निग्धःपुदक्षिणावर्तःसुगंधिःशशपतेनलः ॥ विपरीत
मुक्तिंगीचभूमिस्थजप्रशस्यते ॥ अंतैवामिहृत्तयायंजारीयारनिलक्षणे ॥ विष्टागंधेसमूहूर्त्ताबुलहागुरुतल्प
गः ॥ सुरयागुरुहंताचगोघृश्वरुतनाशनः ॥ कृष्णान्नोशवगंधेचगर्भभर्तृविनाशनः ॥ धूमनिस्त्रीवर्धेवक्त्रिःक
स्यतेहमहर्तरि ॥ वधेस्रुष्टिवात्स्यनिस्तेजोगर्भघातके ॥ इत्येवमादिभिश्चिह्ने ज्ञात्वाशिष्यस्यकल्मषं ॥ पा
पभक्षणाहोमेनदहेघातत्रवात्मना ॥ विजत्वापादनीयाथतथाहृडांशभावने ॥ आहारवीजसभुद्धौगर्भधा
नायपुंसशतौ ॥ सीमनेजन्मेनामकराणायचहोमयेत् ॥ शतानिपंचमूलेनचोडादिषुदशोशतः ॥ शिथि

॥ शी. ग ॥

॥ ३१ ॥

लीभूतबंधस्य शक्तावत्कर्षणं चयेत् ॥ आत्मनोरुपवेत्ते गर्भाधानं तडच्यते ॥ स्वातंत्र्यात्मगुणाव्यक्तिरिहं
सर्वतमं ॥ मायात्मनाविवेकेन ज्ञानं सीमन्नबंधनम् ॥ शिदिभुद्वाभुद्वास्वीकारो जननं मते ॥ बोधनं यद्विवे
न शिवत्वाहं स्य नाम तत् ॥ संहारमुद्रयात्मानं स्फुरद्वक्तिकनोपमं ॥ निदधीत समादाय निजे रुदयं कजे ॥ ततः
कुंभयोगेन मूलमंत्रमुदीरयन् ॥ कुर्यात्समरसीभावं तदात्मशिवयोरुदि ॥ वस्त्रादिकारणात्यागात्कमादेचकयो
गतः ॥ नीत्वा शिवानमात्मानमादायोद्रवमुद्रया ॥ रुत्संपुटितमंत्रेण रेचकेण विधानवित् ॥ शिष्यस्य रुदयां भोज
कर्षिकायां विनिःक्षिपेत् ॥ पूजां शिवस्य वद्वेश्वकारयित्वा तदोचितं ॥ पुरातिं चात्मने शिष्यं समयान् भ्रावयेद्य
था ॥ न निदेत्कारणं देवनशास्त्रेन भाषितं ॥ न गुरुं साधकं चैव लिंगद्वयां न लघयेत् ॥ नाघो ह्यघेत निर्मात्यं
न दद्याद्विवेकीक्षितः ॥ शिवमिगुरुपूज्याचकर्त्तव्या जीवितावधिः ॥ बालबालासहस्रभोगभुग्याधितात्मनां ॥
यथाशक्तिददीतैनात्समर्थस्य समग्रकान् ॥ उतांगानि जराभस्मदराडकौपीनसंयमात् ॥ ईशानाद्यैर्हृदाद्यैर्वापर
रिजप्ययथाक्रमं ॥ स्वाहं न संहितामखे पात्रस्यारोप्य पूर्ववत् ॥ संपाताभिहतात्कृत्वा स्थगिते शायदशयेत् ॥

॥ रामः ॥
॥ ३१ ॥

रक्षणाय घटाधस्तादारोप्य शरामात्रकं ॥ शिवादाज्ञां समादाय ददीत वृत्तिनो गुरुः ॥ एवं समयदीक्षायां विशिष्टा
यां विशेषतः ॥ वक्ति हो मा ग म ज्ञानयोगाः संजायते शिथुः ॥ अथ नीर्वाणदीक्षायाम् कुर्यान्मूलादिदीपनं ॥ पाशबंधन
शक्त्यर्थं ताडनादिकर्त्तव्यं च ॥ एकैकया तदाहुत्या प्रत्येकं तत्र येन वा ॥ बीजगर्भशिखं कुरुं फडनकुवादिना
ॐ हूं हूं हूं फट् मूलमंत्रस्य ॥ ॐ हूं हूं हूं फट् रुदयस्य ॥ एवं शिरःप्रथतीनामपि ॥ इत्येवं दीपनं कुर्यात्सर्व
स्मिन् कुरकर्मणि ॥ शान्तिके पौष्टिके वश्ये वषडनादिना गुणा ॥ वषट् वौषट् समोपेतैर्नैवकारस्योरिस्थितैः ॥
हवनं सस्वरैः कुर्यात्सर्वत्रायायनादिषु ॥ ततः स्वसव्यभागस्थं मंडलं स्तब्धविग्रहं ॥ शिष्यं संपूज्य सत्सूत्रं
उपुमेति विभावितं ॥ मूलेन तद्विखावद्व्यादौ गुणान्तमानयेत् ॥ संहारेण मुमुक्षुस्तु वधीयात्तद्विखागुके ॥
पुंससहसिणीभागे चामेनाय्यनियोजयेत् ॥ शक्तिं च शक्तिमंत्रेण पूजितां तस्य मस्तके ॥ संहारमुद्रया दायस्व
वेत्तैव योजयेत् ॥ नाडीं त्वादाय मूलेन मंत्रेण स्पृष्ट्वा रचयेत् ॥ अवगुण्यात्तनुत्रेण रुदयेनाहुतित्रयं ॥ दद्या
तत्सन्निधानार्थं शक्तावप्येवमेव हि ॥ ततः ॐ हं तत्त्वाध्वने नमः ॥ ॐ हं पदाध्वने नमः ॥ ॐ हं चरणाध्वने नमः ॥

॥ शै.ग. ॥

॥ ३२ ॥

ॐ ह्रीं मंत्राध्वने नमः ॥ ॐ ह्रीं भुवनाध्वने नमः ॥ ॐ ह्रीं कलाध्वने नमः ॥ इति षड्विधमध्वाने सूत्रेण स्यात्स्वरिणा
॥ शिष्योऽप्येतादृशजनेन पुष्पेण हृदि ताडयेत् ॥ षड्विधतत्र हुंकारयुक्ते च कयोगतः ॥ चैतन्यं हं सवीजस्थं विश्वे
षदायुपाणना ॥ ॐ ह्रीं हुं फट् आदि घशक्तिमंत्रेण ॐ ह्रीं ह्रीं स्वाहंति चारुना ॥ संहारमुद्रया सूत्रेणाडी सूत्रेनियो
जयेत् ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं आत्मने नमः ॥ व्यापकं भावयेदेनं तनुत्रेणा च गुणयेत् ॥ आहुतित्रितयं दद्याद्दशसन्निधिहे
तवे ॥ विद्यादेहं च विन्यस्य शान्त्यतीतावलोकनं ॥ तस्यामितरतत्वाद्यमंतर्भूतं विचिन्तयेत् ॥ ॐ ह्रीं शान्त्यतीतक
लाशायनमः ॥ इत्यनेनावलोकनं ॥ दैतत्वे मंत्रमप्येकं पदवर्णांश्च षोडश ॥ तत्राहो भुवनान्यस्यां बीजनाडी कख
दयं ॥ विषयं च गुणं चैककारणं च सदाशिवं ॥ सितायां शान्त्यतीतायामन्तर्भावं प्रताडयेत् ॥ ॐ ह्रीं शान्त्यतीतक
लायाशाय हुं फट् ॥ संहारमुद्रया दायविदध्या सूत्रमस्तके ॥ पूजयेदाहुतीं सिस्रोदद्यात्सन्निधिहेतवे ॥ १ ॥ त
त्वेदं अक्षरे हं च बीजनाडी कखदयं ॥ गुणो मंत्रो तथा बुद्धिमेकं कारणमीश्वरं ॥ पदानि भानुसंख्यानि भुवनाद
शमस्तु ॥ एकं च विषयं शान्तं कृत्वा यामप्यतः स्मरेत् ॥ ताडयित्वा समादाय मुखसूत्रेनियोजयेत् ॥ जुहुयात्ति

॥ रामः ॥

॥ ३२ ॥

जबीजेन सानिध्याप्याहुतित्रयं ॥ ३२ ॥ विद्यायां सप्ततत्त्वानि पदानामेकविंशतिः ॥ षड्वर्णां तत्त्वरं चैकं लोकानां
पंचविंशतिः ॥ गुणानां त्रयमेकं च विषयं रुद्रकारणं ॥ अंतर्भावेति रक्तायां बीजनाडी कखदयं ॥ आत्मा दायसं
योग्यरुत्सूत्रे स्माराडनायजेत् ॥ ततस्तत्सन्निधानाय जुहुयादाहुतित्रये ॥ ३३ ॥ चतुर्विंशतितत्त्वानि वर्णानां पंच
विंशतिः ॥ बीजनाडी कखदयं पदाधिकत्रिंशतं ॥ लोकानां चतुर्गुणां च षष्टिं गुणं चतुष्टयं ॥ मंत्राणां त्रयमेकं
च विषयं कारणं ह्रीं ॥ अन्तर्भावं प्रतिष्ठायां भुक्तायां ताडनादिकं ॥ निधाय नभिसूत्रं सन्निधानाहुतीर्यजेत्
ह्रीं ॥ ३४ ॥ भुवनानां शतसाष्टं पदमष्टविंशतिः ॥ बीजनाडी समीपराणां दयमिन्द्रिययोरपि ॥ वर्णां तत्त्वं च विषयमेकं
कं गुणं पंचकं ॥ हेतुं बुद्ध्यां मद्रुत्सं सस्वरं चतुष्टयं ॥ निहन्तो पीतवर्णायामन्तर्भावाभिनाडयेत् ॥ आदाय पू
दाभागान्ते सूत्रे विन्यस्य पूजयेत् ॥ जुहुयादाहुतीं सिस्रः सन्निधानाय पाचके ॥ इत्यादाय कलासूत्रे योजयेद्विषय
विग्रहात् ॥ सवीजायानुदीक्षायां समयाचारपाशतः ॥ देहारेभं कधर्माच्च मंत्रसिद्धिफलादपि ॥ इष्टापूर्तारिध
र्माच्च व्यतिरिक्तं प्रबंधकं ॥ चैतन्यरोधकं सूक्ष्मं कलानामन्तरे स्मरेत् ॥ अमुनैव क्रमेणाथ कुर्यात्तर्पणादीपने

॥ सै.ग ॥

॥ ३३ ॥

आहुतिभिः स्वमंत्रैरातिमृभिस्तिमृभिर्यथा ॥ ॐ ह्रीं शान्त्यतीतकलापाशाय स्वाहेत्यादिनर्पणं ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं शान्त्यतीत
कलापाशाय ह्रीं ह्रीं कटित्यादिदीपने ॥ तत्सूत्रं व्यापिबोधाय कलास्थानेषु पंचमु ॥ संसृष्ट्यं कुंकुमाघेन तत्र सांगंशि
वंयजेत् ॥ ह्रीं कटितैः कला मंत्रैर्भित्वा पाशान्नुक्रमात् ॥ तमोनैः स्वप्रविशानः कुर्याद्गुह्यावंधने ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं
ह्रीं शान्त्यतीतकलां गृह्णामिव धूमिचेत्यादिभिर्मंत्रैः कलानां गुह्यावंधनप्रयोगः ॥ पाशादीनां वशीकारो गुह्या
वंधनपुनः ॥ पुरुषं प्रतिनिः शेषव्यापारप्रतिमेधनं ॥ उपवेश्वाथ तत्सूत्रं शिष्यस्कंधं निवेशयेत् ॥ विस्मृताद्यधमादा
यशतं मूलेन होमस्तेमयेत् ॥ सरावसं पुंसः स्त्रियाश्च प्रणितादरे ॥ रुदास्त्रसपुटे सूत्रं निधाय भ्यर्चयद् रुदा ॥ सूत्रं शि
वेन सांगेन कृत्वा सम्यात शोधितं ॥ २१ ॥ निदध्यात्कलशस्याधोरशाम्बिजापयेत्ततः ॥ पुष्पं शिष्यकरैरदत्वा संपूज्य क
लशदिकं ॥ प्रणम्य वहिर्यागोद्योगमन्दिरमध्यतः ॥ मंडलत्रितयं कृत्वा मुमुक्षु नृत्तराननात् ॥ भक्तये पूर्ववक्त्रां
श्च शिष्यास्तत्र निवेशयेत् ॥ पथमं पंचगव्यस्य प्राशयेच्चूलकत्रयं ॥ पाणिनाकुशयुक्तेन आचानो ननरा नरं ॥ चरुं कं
चद्वितीयेन गामत्रितयसंमितं ॥ अष्टयासप्रमाणं वा दर्शनस्य र्शवर्जितं ॥ पलाशपुटकं मुक्तौ भुक्तौ पिप्पलिपत्रजे

॥ रामः ॥

॥ ३३ ॥

हृदयसंभोजयेद्दत्वा प्रणैराचामयज्जनैः ॥ दत्तकाष्टं रुदादत्वा तद्वन्तागविवर्द्धितं ॥ धौतमूर्द्धमुखं भूमौ क्षेपयेत्पातमुजयेत्
॥ प्राकृपश्चिमीत्तरैर्साईस्वदनस्यातमुत्तमं ॥ सर्वेषामपिशिष्याणामितरास्यमशोभनं ॥ अशोभननिषेधार्थं शतमस्त्रे
गाहोमयेत् ॥ मूनादिदोषमोषाय मूलेनाष्टोत्तरशतं ॥ विधाय स्थण्डिले शाय सर्वकर्मसमर्पणं ॥ पूजाविसर्जनं चास्य
चण्डोऽशस्य च पूजनं ॥ अपनीयचनिमात्रं त्रिभिर्गोमयलोलकेः ॥ भूमिं संशोध्य मूत्रशेषमनौयजेच्चरोः ॥ कलशालो
कपालाश्च पूजयित्वा निरुध्य च ॥ विमृजेद्गणमग्निं च रक्षितं यदि वा स्यतः ॥ वासुतो लोकपालानां दत्वा संक्षेपतो वलिं
॥ भस्मना धुत्वा तैर्वाक्तात्वा यागालयं विशेत् ॥ गृहस्यान्तर्भक्ष्यायां पूर्वशीर्षोत्तरक्षितान् ॥ रुदासं प्रमशय्यायायती
न्दक्षिणामस्तकान् ॥ शिखावद्धशिखावस्त्ररक्षितान् स्वप्रमानवं ॥ विज्ञाप्य स्नापयेद्विष्णोस्ततो यायात्पुनर्वहिः ॥ ॐ हि
लिहिलिभ्रूलपाणये स्वाहा ॥ पंचगव्यंचरुं प्रास्पृष्ट्वा दत्तधावनं ॥ समाचम्य शिवंध्यात्वा शयामास्थाय पावनीं
दीक्षागतं क्रियाकारां समरसं विशेद्गुरुः ॥ इति संक्षेपतः प्रोक्तो विधिर्दीक्षाधिवामने ॥ अथ प्रातः समुत्थाय कृ
तस्नानादिको गुरुः ॥ शिष्यान् प्रयथादृष्टं संपृच्छेद्बुभहेतवे ॥ दध्याईमां समघाघैः प्रशस्तो भवहारिता ॥ गजाद्यारोह

॥ शै.ग. ॥

॥ ३४ ॥

राधयंसितवस्त्रावगुणानं ॥ नित्यं स्नाचयद्येदोससीकर्ममर्दनः ॥ तैलाभ्यंगोन्धकृपादिपतनंचनशस्यते
प्रायश्चित्तानुसंधानं कृत्वा दुःस्वप्नशान्तय ॥ नित्यकर्मद्वयं कृत्वा प्रविश्य मखमरापं ॥ स्नानं नित्यवत्कर्मकृत्वा
मिन्निकेविधौ ॥ ततः संशोधमध्वानमुष्णीषं भूषणानि च ॥ विन्यस्यात्मनि पूर्वोक्तं शिवसंनतं - भास्वरं ॥ कुंभस्थं पूज
येदीशमिहादीनयनुकमात् ॥ मण्डले स्थण्डिले वापि प्रकुर्वीत शिवोचत ॥ तर्पणं पूजनं वक्त्रेः पूर्णान्नमंत्रतर्पणं ॥ ७
स्वप्नदोषमोषार्थं शस्त्रेणाष्टाधिकं शतं ॥ हुत्वा हंसं पुटेनैव विदध्यान्मंत्रदीपनं ॥ अन्नर्विलिविधानंचमध्ये स्थण्डि
लकुंभयोः ॥ कृत्वा शिष्यप्रवेशाय लक्ष्म्यानुजो वहिर्बुजेत् ॥ कृत्वा त्रिमयवत्त्रयमण्डलारोपणार्थिकं ॥ संपातहोमत
त्रादीरूपदर्भकशतरं ॥ एतत्तन्निधयेति स्थाप्य मूलागुनाकृतिः ॥ कुंभस्थं शिवमभ्यर्च्य पाशमूत्रमुपाहरेत् ॥
स्वदक्षिणार्धकायस्य शिष्यस्याभ्यर्चितस्य च ॥ तद्विद्यायां निवध्नीया पादौ गुह्यं तलम्वितं ॥ तत्रिवेश्च निवृत्ते सुखा
प्रिमालोक्य चेतसा ॥ ज्ञेयानि भुवनान्यस्यां शतमष्टाधिकं ततः ॥ कपोलोरुश्च बद्धश्च वज्रदेहप्रमर्दनः ॥ विभूतिरवा
मः शास्तापि नाकीचिदशाधिपः ॥ अग्निरुद्राकृताशीचपिंगलः रवादको हलः ॥ ज्वलनोदहनो वधूर्मस्मान्नकक्षया

॥ रामः ॥

॥ ३४ ॥

नक्तौ ॥ याम्यो मत्स्यहरो धाता विधाता कर्तृसेजकः ॥ कालो धर्मोऽप्यधर्मश्च संयोजकः ॥ तैर्जतो मारणो हन्ता क्रूर
दृष्टिर्भयातकः ॥ दुर्भक्तेशो विरूपाक्षो धूम्रलोहितदेववान् ॥ बलश्चारिबलश्चैव पाशहस्तो मखवलः ॥ श्वेतश्च जयभट्ट
श्च दीर्घबाहुर्जलान्तकः ॥ वडवास्यश्च मीमंश्च दशैते वारूणि श्रिताः ॥ शीघ्रोलघुवायुवेगः सूक्ष्मस्तीक्ष्णः शयान्तकः ॥
पंचातकः पंचशिखः कपर्दी मेघवाहनः ॥ जयमकुटधारी च नानास्त्रचरस्तथा ॥ निधीशोरूपवाधन्यः सौम्यदेहः
प्रसादकृतः ॥ प्रकाशोऽप्यथ लक्ष्मीवान् कामरूपो दशोत्तरे ॥ विद्याधरो ज्ञानधरः सर्वज्ञो वेदपारगः ॥ मातृवृत्तश्च पिंग
लो भूतपालो वलिप्रियः ॥ सर्वविद्याविधाता च मुखदः स्वकरो वशी ॥ अनन्तपालको धीरः पातालधिपतिस्तथा ॥
सुषोमश्च वरो वीर्यो मुमनः सर्वतो मुखः ॥ लोहिताश्चैति विज्ञेया दशरूपास्तलस्थिताः ॥ शंभुर्विभुर्गणाध्यक्षश्च
सखिदशवदितः ॥ संवाहश्च विवाहश्च नभोलिपुविचक्षणाः ॥ अथ रुद्रककालानिरुद्रो ह्यट्कलवचः ॥ कृष्णराट्
कश्च सत्यश्च बुद्धाविभुश्च सत्तमः ॥ रुद्रश्चाष्टविमेरुद्राः कदाहाभ्यन्तरे स्थिताः ॥ एतेषां मेव नामानि भुवनानाम
पि स्मरेत् ॥ भवभवभवोद्भव सर्वभूतमुखप्रदः ॥ सर्वशान्तिधारकश्च विभु रुद्रपरर्चितः ॥ अनर्चितजसंस्तुत

॥ शै. ग ॥

॥ ३५ ॥

असंस्तुतपूर्वस्थितपूर्वस्थितमाक्षिसाक्षिनुस्तुतुपतंगपतेगं पिंजानजानशहशहस्रस्रस्रमशिवसर्वसर्वद ॥ ॐ नमो
नमः ॐ नमः ॐ शिवाय नमो नमः ॐ ॥ इत्यष्टाविंशतिपदानि सद्यो हृदसंवेज्यानि मंत्रावर्गान्मुक्तामृतः ॥ बीजअकारलो
नोघोदेइडपिंगलाकृष्णाया नावुभौवायुश्चातोपस्थौताथेदिये ॥ गंधस्तुविषयः पोक्तोगंधादियुगापंचकं ॥ पार्थिवंमं
डलेपीतंनज्जाकंचतुरस्रकं ॥ विस्तारोयोजनानानुकोटिरस्यशताहता ॥ अद्वैतान्तर्गतज्ञेयायोनयोपिचतुर्दश ॥ अथमाः षड
देहेनामष्टान्मादेवयोनयः ॥ मृगः पक्षी च पशवश्चतुर्थीमुमरीमृयाः ॥ स्थावरं पंचमं सर्वं योनिः षष्ठीनुमानवी ॥ पेशाचंग
क्षसंयाक्षंगाध्वमैत्रमेवच ॥ सौम्यं प्राज्ञेश्वरं ब्रह्ममष्टमं परिकीर्तितं ॥ अष्टानां पार्थिवंतत्त्वमधिकारास्पदं मते ॥ न्यस्तु
प्रकृतौ बुद्धौ भोगो ब्रह्मा चकारणं ॥ ततो जायदवस्थानैः समस्तैर्भुवनादिभिः ॥ निवृत्तिं गर्भितां ध्यात्वा स्वमंत्रेण वियोज्य च
ॐ हूं हूं हूं निवृत्तिकलापाशाय हूं फट् ॥ ततः ॥ ॐ हूं हूं हूं निवृत्तिकलापाशाय स्वाहेत्यनेनां कुशमुडया पूरके राक्षस्य
॥ ॐ हूं हूं हूं हूं निवृत्तिकलापाशाय हूं फट् ॥ तनेन संहारमुडया कुंभकेन नाभ्यधः स्थानादादाय ॥ ॐ हूं हूं हूं निवृत्तिकला
पाशाय नमः इत्येते तार्थे दत्त्वा संपूज्य च ॥ अनेनैव स्वाहानेन सन्निधाना कृतित्रयं ॥ संतर्पणा कृतित्रयं च दत्त्वा ॥ ॐ हूं हूं

॥ रामः ॥

॥ ३५ ॥

स्वो नमः ॥ इति बुलागामावाहं संपूज्य स्वाहानेन सन्नर्प्य ॥ वृत्तवृत्ताधिकारे स्मिन्नुपसृक्ष्णक्षयाम्पहं भावं त्वयानुकल्पे
न विधिं विज्ञाययेदिति ॥ आवाहयेत्तदा देवीं रक्तां वागीश्वरीं हृदा ॥ इच्छाज्ञानक्रिया रूपा षड्विधां त्वैककारणीं ॥ पूजयेत्तर्पये
देवी प्रकारेणा मुना ततः ॥ वागीश्वरं च निशेषयोनिविश्वोभकारकं ॥ हृत्पुगत्तबीजादि कुंफउत्तशराणुना ॥ ताडयेद्ब्रह्म
यन्तस्य प्रविशेच्च विधानवित् ॥ ततः शिष्यस्य चैतन्यं हृदि बह्मकरोपमं ॥ निवृत्तिस्थं पुटम्पाशे ज्येष्ठया विभजेद्यथा ॥ ॐ
हूं हूं हूं हूं फट् ॥ ॐ हूं हूं हूं हूं स्वाहेत्यनेनाथ पूरके राक्षस्य कुशमुडया ॥ तदा कृत्वा तं मंत्रेण गृहीत्वा त्मनियोजयेत् ॥ ॐ हूं हूं हूं आत्म
नमः ॥ पित्रोर्विभावसंयोगं चैतन्यं रेचकेण तत् ॥ ब्रह्मादिकारणत्यागात्कृत्वा त्रीन्वा शिवास्पदं ॥ गर्भाधानार्थमादाय युगप
त्तर्वयोनिषु ॥ क्षिपेद्वागीश्वरीयानौ वामयोऽवमुडया ॥ यथा ॥ ॐ हूं हूं हूं आत्मने नमः ॥ पूजयेदप्यनेनैव तर्पयेदपि पंचधा
॥ अस्य योनिषु सर्वा सुदेहसिद्धिं हृदा चरेत् ॥ नात्र पुंसवनं स्त्र्यादि शरीरस्यापि संवात् ॥ सीमन्तोन्नयनं नापि देवादत्त्वादिदेह
तः ॥ शिरसा जन्म कुर्वीत युगपत्सर्वदेहिनां ॥ तथैव भावयेदेवामधिकारं शिखाणुना ॥ भोगं कवचमंत्रेण शस्त्रेण विषयात्म
नोः ॥ मोह रूपमभेदश्च त्वय संज्ञं विभावयेत् ॥ शिवेन स्नानं सांभुद्धिं हृदा तत्त्वविशोधनम् ॥ पंचपंचाङ्गतीर्दद्यात् गर्भाधाना

॥ शै.ग ॥

॥ ३६ ॥

दिषु क्रमात् ॥ मायेयमलकमरिपाशवधनिवृत्तयो ॥ निस्कृत्येव हृदा पश्चाद्यजेत शमा इति ॥ मलशक्तितरो धानपाशानां
च वियोजने ॥ स्वाहानां धमंत्रेण पंचपंचाङ्गीर्यजेत् ॥ मलाघनस्थपाशस्य सप्तवारसु जपया ॥ कर्तव्यो हर्तुं कुर्यात्कला
शस्त्रेण तद्यथा ॥ ॐ ह्रीं निवृत्तिकलापाशाय हूँ फट् ॥ बंधकत्वनिवृत्त्यर्थं हस्ताभ्यां तं शरागुना ॥ निमृष्य वर्तुलीव तप्य
त पूर्णमुवेधरेत् ॥ दहदगुलास्त्रेण केवलं स्त्रेण भस्मसात् ॥ कुर्यात्पंचाङ्गीर्यत्वापाशं कुरु विवृत्तये ॥ ॐ हूँ अस्त्राय
हूँ फट् ॥ प्रायश्चित्तं ततः कुर्यात्स्वाङ्गीर्यत्वाङ्गीर्यभिः ॥ अथावा ह्यविधातारं पूजयेत्तर्पयेत्तथा ॥ ततः ॐ ह्रीं शस्त्रस्य शो सु
लंकं वृत्तं गृह्णाण स्वाहेत्याहुतित्रयेण अधिकारमस्य समर्पयेत् ॥ दग्धनिःशेषपायस्य वृत्तस्य पशोस्तया ॥ बंधाय
न पुनः स्थेयं शिवाज्ञां प्रावयेदिति ॥ ततो विमृज्य धातारं नाद्या दक्षिणाया शनैः ॥ संहारमुदयात्मानं कुंभकेन निजाङ्गुना
॥ राहुमुक्तैः करेण च द्रविमिव सविभं ॥ आराधयोजयेत्स्त्रेरेच केनोद्वाक्षया ॥ पूजयित्वा र्घपात्रस्थतो यविनुमुधो
षमं ॥ आप्यायनाय शिष्यस्य गुरुः शिरसि विनयेत् ॥ विमृज्य पितृपैतृदद्याद्दौषडन्त शिवाङ्गुना ॥ पूरणा यविधिः पू
र्यानिवृत्तिरिति शोधिता ॥ तत्त्वयोरथ सधानं कुर्याद्ब्रह्मविभुद्वयो ॥ कस्वदीर्घपयोगेण मोक्षदानसंज्ञिता ॥ ॐ ह्रीं हूं

॥ गमः ॥

॥ ३६ ॥

ह्रीं हूं आपस्तेजो वायुराकाशं तस्मात्त्रेष्ठियवुद्वयः ॥ गरात्रयमहंकारश्चतुर्विंशपुमानिति ॥ प्रतिष्ठायां निविष्टानि तत्त्वान्येता
नि भावयेत् ॥ पंचविंशति संख्या निखादियानां क्षराणि च ॥ पंचाशदधिका षड्भिर्भुवनास्तुत्य संज्ञकाः ॥ तावन्त एव रुद्राश्च वि
ज्ञेयास्तत्र तद्यथा ॥ अमरेशः प्रभातश्च नैमिषः पुष्करोपि च ॥ तथा षाट्तिश्च डिशिडश्च भारभूतिरथाष्टमः ॥ स्रक्कुलीशो हुरि
श्च दुःश्रीशो लोदशमः स्मृतः ॥ जल्पीशो स्त्रोतिकेशश्च महाकालो धर्ममध्यमः ॥ केदारो भैरवश्चैव द्वितीयाष्टममीरितं ॥ ततो गया
कुरुक्षेत्रवत्सो नादिकनादिको ॥ विमलश्चाहमश्च महेशो भीम इत्यथ ॥ वज्रापदं रुद्रकोटिरविमुक्तो महालयः ॥ गोकर्णो
भद्रकर्णश्च स्वर्णस्थः स्थामादुरेव च ॥ अथाजेशश्च सर्वज्ञो भासुरस्तदनंतरं ॥ सुबाहुर्मंत्ररूपी च विशालो जटिलस्तथा ॥ शोडो
थपिंगलाक्षश्च कालदंष्ट्रो भवेत् ॥ विदुरश्चैव घोरश्च प्राजापत्यो हुताशनः ॥ कामरूपी तथा कालकर्णोऽप्यथ पदान्यपि
॥ व्यापि व्यापि अरूपश्च पृथग्मरुतेजस्तो ज्योतिर्ज्योतिः अनग्निः अधूमः अभस्मः अनादिना नानाधूधूनाधू ॐ भूः ॐ भुवः
ॐ स्वः अनिधननिधननिधनोद्वाशिवः ॥ शर्वा परमात्मनि ॥ महेश्वरमहादेवा सद्वावेश्वरः महातेजः ॥ योगाधिपामुंचमुं
चश्च पृथग्मरु सर्वसर्वेति ॥ द्वाविंशत्यदानीं बीजउभे च यो मंत्रावाप्तदेवशिरः शिखा ॥ गोधारी च सुषमा च नाद्यौ देवमारुतो
भयानकः पतंगः पिंगलश्चैव हरो विभाट् संज्ञकः ॥ संज्ञकर्णो भिमानश्च श्रीकाण्ठश्च ह्रीं मोक्षिता ॥ संहृते भवपर्यन्ताः कथ्यन्ते थ x ४

॥ श्री नमः ॥

॥ ३७ ॥

तथा ॥ समानोदानमनोरसनापायुरिदिये ॥ रसलुविषयो रूपस्य शशहरसागुणा ॥ मण्डलवर्तुलं तच्च पुरा शीको कितं शि
तं ॥ सुखावस्था प्रतिष्ठायां कारांगरुद्धजनः ॥ प्रतिष्ठानगतं सर्वं संचित्य भुवनारिकं ॥ मूत्रदेहे स्वमंत्रेण प्रतिष्ठापितो
वियोजयेत् ॥ ॐ हं हं हं प्रतिष्ठा कलापाशाय हुं फट् ॥ स्वाहानेनैव प्ररकेण कुशमुद्रया समाकर्षेततः ॥ ॐ हं हं हं
हं हं प्रतिष्ठा कलापाशाय हुं फट् इत्यनेन संहारमुद्रया कुं भकेन रुद्रया दधोना भिसूत्रादादाय ॥ ॐ हं हं हं प्रतिष्ठा कला
पाशाय नमः ॥ इत्यनेनोद्भवमुद्रया रेचकेन कुण्डे समारोपयेत् ॥ ॐ हं हं हं प्रतिष्ठा कलापाशाय नमः ॥ इत्यनेनार्घ्यं दत्त्वा
संपूज्य स्वाहानेनाहुतीनां त्रयेण संतर्प्य सन्निधानाप्यत्र येणैव ततः ॥ ॐ विष्णवे नमः ॥ इति विष्णुमावाह्यं संपूज्य संतर्प्य
विष्णोर्वाधिकारे स्मित्नुमुक्ष्मोक्षया स्पृहं ॥ भाव्यं त्वयानुकल्पेन विष्णुं विज्ञापयेदिति ॥ ततो वागीश्वरीं देवीं वागीशमपि
पूर्ववत् ॥ आवाह्याभ्यर्च्य संतर्प्य शिष्यवक्षसिताडयेत् ॥ ॐ हं हं हं फट् ॥ पविशेदप्यनेनैव चैतन्यं विभजेततः ॥ शस्त्रेण
पाशसंयुक्तं ज्येष्ठं कुशमुद्रया ॥ ॐ हं हं हं फट् ॥ स्वाहानेन रुद्राक्षेणैव पुटितात्मने ॥ गृहीत्वा तन्मोक्षेन निजात्म
निनिजोजयेत् ॥ ॐ हं हं हं आत्मने नमः ॥ पूर्ववत्पितृसंयोगं भावयित्वा द्वावप्यया ॥ वामयातदनेनैव देवी गर्भे विनिक्षिपे

॥ रामः ॥
॥ ३७ ॥

त ॥ ॐ हं हं हं आत्मने नमः ॥ देहोत्पत्तौ रुद्रा पंचशिरसा जन्मने तथा ॥ शिखायां चाधिकाराय भोगाय कवचागुना ॥ लयाय
शस्त्रमंत्रेण स्तोतः शुद्धौ शिवागुना ॥ तत्त्वभुद्धौ रुद्रे नैव गर्भाधानादि पूर्ववत् ॥ शिरसा पाशमेथिल्येतिः कृत्यैव शतं जये
त् ॥ मलशक्तितो रोधाने पचास्त्रेणाहुतीर्यजेत् ॥ स्वं पाशवियोगे पिततः सत्रास्तु जप्त्रया ॥ भिद्यादस्त्रेण कर्मर्या कला
बीजवता यथा ॥ ॐ हं हं हं प्रतिष्ठा कलापाशाय हुं फट् ॥ विमज्ज्यवर्तुली कृत्य पाशानस्त्रेण पूर्ववत् ॥ घृतपूर्णं सुवेदत्वा
कलास्त्रेणोवहोमयेत् ॥ अस्त्रेण जुहुयात्पंचपाशं करनिवृत्तये ॥ प्रायश्चित्तनिषेधार्थं दद्यादष्टाहुतीस्ततः ॥ ॐ हं हं
स्त्राय हुं फट् ॥ रुद्रावाह्यं रुद्रा केशं कृत्वा पूजनं तर्पणं ॥ पूर्वोक्तविधिना कुर्यादधिकारसमर्पणं ॥ ॐ हं हं हं विष्णो रसं मुक्तं गृह
ण स्वाहा ॥ निःशेषदग्धपाशस्य पशोरस्य हरे त्वया ॥ नभ्ये यं बंधकत्वेन शिवाज्ञां प्रावयेदिति ॥ ततो विमज्ज्य गोविंदं रौद्रं
त्मानं वियोजयेत् ॥ राहुमुक्ता रुद्रदेहेन चतुर्विम्बेन सन्निभं ॥ संहारमुद्रया तस्थं विधायोद्भवमुद्रया ॥ मूत्रे संयोज्य विन्य
सेतो यद्विदुष्यथा पुरा ॥ विमज्ज्य पितरो वरुः पूजितौ कुसुमादिभिः ॥ दद्यात्पूरां विधानेन प्रतिष्ठापि विशोधितां सं
धानमथ विद्यायाः प्राचीनकलया सह ॥ कूर्वीत पूर्ववत्तत्र तत्त्ववर्णादितद्यथा ॥ ॐ हं हं हं इति सधानं रागभाष्य

॥ शै.ग. ॥

॥ ३८ ॥

अविद्याचनियतिः कलया सह ॥ कालो माया तथा विद्या तत्त्वानामिति सप्रक ॥ एतन्वाः शेषसावर्णाः षड्विद्यायां प्रकी
र्तिताः ॥ पदानि पुरावादीनि लृकविंशतिसंख्यया ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ सर्वप्रभवसिवाय इशानमूर्धनना तस्य रूपवक्ता
य अघोररुदयाय वामदेवगुणाय ॥ सद्योजातमूर्तये ॥ ॐ नमो नमः ॥ गुणानि गुणगोप्रे च निधानाय सर्वविद्याधिपा
य ॥ ज्योतीरूपाय परमेश्वराय ॥ अचतरज्योम २ रुद्राणां भुवनानां च स्वरूपमथ कथ्यते ॥ पथमो वामदेवः स्यान्नतः स
र्वभवोद्भवाः ॥ वज्रदेहः प्रभुर्धत्ताक्रमविक्रममुपभाः ॥ सहस्रशान्तनामा च परमाक्षरसंज्ञकः ॥ शिवश्च सुशिवो वक्त्र
रक्षयः शंभुरेव च ॥ अदृशोरूपनामानौ तथा न्योरूपवर्धनः ॥ मनोन्मनो महावीर्यश्चित्रागंस्तदनन्तरं ॥ कल्पारा इति वि
ज्ञेयाः पंचविंशतिसंज्ञया ॥ मंत्रो योगे सरो वीजेनाद्यौ देतत्रये तथा ॥ मूषा बहस्तिज्जिह्वा च व्याननागौ प्रभंजनौ ॥ विषयो
रूपमेवैकमिद्विधे पादचक्षुषी ॥ शहः स्पर्शश्च रूपश्च त्रयलवगुणाः स्मृताः ॥ अवस्थात्रमुमुत्रेति रुद्रो देवसु कारणा
त् ॥ विद्यामध्ये गतं सर्वभावयेदु वनादिकं ॥ ताडनं छेदनं तत्र प्रवेशो च वियोजनं ॥ आकृष्य गृह्णां कुर्याद्विद्याया रुद्र
देशतः ॥ आत्मन्यारोध्य संगृह्य कलां कुर्याद्विदेशयेत् ॥ रुद्रं कारणा मावाप्य विज्ञाप्य च शिशुमुत्ति ॥ पित्रो रावाह

॥ रामः ॥

॥ ३८ ॥

सुसुकारां विद्यायामने चैतन्यं पाशभूते निवेशयेत् विदुः सिरशिविषयस्य विस्तृतपितरोत्ततः दद्यात्पूर्णा विधानेन मस्तके वि

नं कृत्वा रुदये ताडयेद्विभुं ॥ प्रविश्य पूर्वमंत्रेण तदात्मानं वियोजयेत् ॥ आकृष्यादाय पूर्वोक्तविधिनात्मनियोजयेत्
॥ आकृष्यदाय पूर्वोक्तविधिनात्मनियोजयेत् ॥ वामया योजयेद्योनौ गृहीत्वा द्वादशान्ततः ॥ कूर्वाते देहसम्पत्तिं जन्मा
धिकारमेव च ॥ भोगलयं तथा श्रोतः शुद्धितत्त्वविशोधनं ॥ निःशेषमलकर्मादिपाशबंधनिवृत्तये ॥ निष्कृत्यैव विधा
नेन यजेत शतमाहुती ॥ अम्रेण पाशमैथिल्यमलशक्तिरिरोहिणि ॥ छेदनं मर्दनं तेषां वर्तुलीकरणं तथा ॥ दाहं त
देकसमावंप्रायश्चित्तं यथोदितं ॥ रुद्रस्यावाहनं पूजो रूपगंधसमर्पणं ॥ ॐ हं रूपगंधौ सुलंकरुद्रगृहारा स्ताहा ॥ संभ्रा
व्यं शंभवी मातां रुद्रविधिपूरणी ॥ पूर्वोक्तविधिना कार्यं विद्यायां ताडनादिकं ॥ स्ववीजं तु विशेषः स्यादिति विद्याविशे
धिता ॥ संदध्यादधुना विद्यां शान्त्या शार्द्धं यथाविधि ॥ शान्तौ तत्त्वदयं लीनं तावीश्वरशराशिर्वी ॥ रुकारश्चक्षुकारश्चक्षु
पणोपरिकीर्तितौ ॥ रुद्राः समाननामानो भुवनैः सह तद्यथा ॥ प्रभवः समयः शुद्धो विमलः शिव इत्यपि ॥ घनो निरंज
नो कारौ सुशिवादिप्रकारणौ ॥ त्रिदशेश्वरनामा च त्रिदशः कालसंज्ञकः ॥ सृष्ट्या मुनेश्वराश्चेति रुद्राः शान्तौ प्रति
ष्ठिताः ॥ यो मया पिने यो मया मरुपाय सर्वव्यापिने शिवाय अनन्ताय अथावयाय ॥ अनाश्रिताय कुवाय शाश्वता

॥ शै.ग. ॥

॥ ३५ ॥

ययोगपीठसंस्थितायनित्ययोगिनेध्यानाहारयेतिहादशपदानि॥ पुरुषः कवचो मंत्रो बीजविनुकारकौ॥ अनेववाय
मानाद्यौ वायुः करकर्मकौ॥ शिष्ये त्वक्करावस्यो स्पेशं तु विषयो मतः॥ गुरोः स्पर्शनिनादौ द्वावेकः कारणाभीश्वरः॥
तुर्यावस्थेति शान्तिस्थ संभाव्य भुवनादिकं॥ विदध्याताऽनं भेदं प्रवेशं च वियोजनं॥ आह्वयग्रहणं कुर्याद्वान्तेवदनसू
त्रतः॥ आत्मनारोप्य संग्रहकलां कुण्डे निवेशयेत्॥ इतश्चतुर्वाधिकारे स्मिन्मुमुक्षुर्दीक्षया स्पृहं॥ भाव्यं त्वयानुक
ल्पेन कुर्याद्विज्ञापनमिति॥ आवाहनादिकं पित्रोः शिष्यस्योऽनादिकं॥ विधायादापंचैतन्यं विधिनात्मनियोजये
त्॥ पूर्ववत्पितृसंयोगं भावयित्वा द्वावायया॥ हस्तं पुनस्तवीजेन देवीगर्भेनियोजयेत्॥ देहोत्पत्तौ हृदापंचशिर
साजनाहेतवे॥ शिष्यायाश्चधिकाराय नागायकवचारागुतां लयाय शंभुमंत्रेणः श्रोतः शुद्धे शिवेन च॥ तत्त्वशुद्धौ
हृदेत्येवंगर्भाधानादि पूर्ववत्॥ चर्मणा पाशशैथिल्येन निष्कृत्यै च शंयजेत्॥ मलशक्तितिरोधने शास्त्रेणाहुतिपं
चकं॥ एवं पाशवियोगे पिततः सप्तास्त्रजत्रया॥ द्विद्यास्त्रेण कर्तव्या पाशां बीजवता यथा॥ ॐ हूं शान्तिकलापा
शायहः ॐ फविमृशवर्तुलीकृत्य पाशां स्त्रेण पूर्ववत्॥ घृतपूर्णं सुवेदत्वा कलास्त्रेणो वही मयेत्॥ अस्त्रेणानुहुया

॥ रामः ॥

॥ ३५ ॥

६५

तंच पाशां कुरनिवृत्तये॥ पायश्चित्तनिषेधार्थे दद्यादष्टाद्वितीरथ॥ ॐ हः अस्त्राय हं फ॥ हृदेश्वरं समावाह्य कृत्वा प्र
जनतर्पणं॥ विदधीत विधानेन तस्मै मुक्त समर्पणं॥ ॐ हं इश्वर बुद्धिं हं कोरो भुक्तेऽहं रागास्त्राहा॥ निशेषद
ग्धपाशस्य पशोरस्येश्वरत्वया॥ न स्थेयं वन्धकत्वेन शिवाज्ञा आवयेदिति॥ विमृजेद्दीश्वरं देवरीं ज्ञात्मानं नियो
जयेत्॥ इपञ्चदमिव ज्ञानं विधिनात्मनियोजयेत्॥ सूत्रे संयोजयेदेन मुद्रित्योद्भवमुद्रया॥ दद्यान्मूलेन शिष्यस्य
शिरस्य नृतविनुकं॥ विमृज्य पितरौ वरुः पूजितौ कुसुमादिभिः॥ दद्यात्पूर्णं विधानज्ञो निःशेषे विधिपूर्णी॥ अस्या
मपि विधानं पूर्ववत्ताऽनादिकं॥ स्वबीजं तु विशेषः स्यादुद्भिः शान्तार्धरिता॥ संधानशान्त्यतीतायाः शान्त्यार्धं वि
भुजये॥ कर्तव्यं पूर्ववत्तत्र तच्च वर्णादितद्यथा॥ ॐ हं हूं हूं हं इति संधाने॥ उभौ शक्ति शिवौ तत्त्वे भुवनाष्टकमिधिकं
दीपिकरोचिकं चैव मोचिकं सूर्द्धगामिच॥ व्योमरूपमनाथं च स्यादनाश्रितमष्टमं॥ ॐ कारं पदमी शानो मंत्रो वर्णा
श्रवोऽशः॥ अकारादिविसर्गान्ता बीजेनादकारकौ॥ ऊरुश्च शंखिनी नाशो देवदनधनं जयौ॥ मारुतोऽस्य शनश्चोत्रे
शिष्ये विषयो रवः॥ शरीरगुरोऽप्यवस्थानुनुर्यातीता च पंचमी॥ हेतुः सदा शिवो देव इति तत्त्वादि संचयं॥ संचिन्य

॥ शै.ग. ॥

॥ ४० ॥

ज्ञान्यतीतस्थं विरध्याताडनादिकं ॥ कलापाशं समाताडय फडनेन विभिद्य च ॥ प्रविश्य तु न मोक्षेन फडनेन विनियोजये
त् ॥ शिखाहृतं संपृष्टं भूतं स्वाहानं भृगुमुद्रया ॥ पूरकेण समाकृष्य पाशं मस्तकसूत्रतः ॥ कुंभकेन समादाय रेचके
गोद्वाराख्यया ॥ हृतं पुटनमोक्षेन वक्रिकुरोडनिवेशयेत् ॥ अस्याः पूजादिकं सर्वं निवृत्तेरिव साधयेत् ॥ सदाशि
वं समावाह्य पूजयित्वा पुनर्प्य च ॥ सदास्यतेऽधिकारे स्मिन्मुमुक्षुर्दीक्षया म्पहं ॥ भावं त्वयानुकल्पेन भक्त्या विज्ञा
पयेदिति ॥ पित्रोरावाहनं पूजां कृत्वा तर्पणसन्निधि ॥ हृतं पुनस्तवीजेन शिष्यं च क - ताडयेत् ॥ ॐ हं हं हं हं फ
ट् ॥ प्रविशेदप्यनेनैव चैतन्यं विभजेत तः ॥ शस्त्रेण पाशं संयुक्तं ज्येष्ठ्यां कुशमुद्रया ॥ ॐ हं हं हं फट् स्वाहानेन ह
दाकृष्य तेनैव पुटितात्मना ॥ गृहीत्वा नमोक्षेन निजात्मनि नियोजयेत् ॥ ॐ हं हं हं आत्मने नमः ॥ पूर्ववत्पितृसं
योगं भावयित्वा गोद्वाराख्यया ॥ वामयातदनेनैव वेगगर्भेन नियोजयेत् ॥ गर्भाधानादिकं सर्वं पूर्वोक्तविधिना चरेत् ॥
मूलेन पाशं सैथिल्येन निष्कृत्यैव शतं यजेत् ॥ मलशक्तिनिरोधानपाशानां च विनियोजये ॥ पंचपंचाहुती दद्याद्वा युधे
न यथापुरा ॥ पाशानां युधमंत्रेण सप्तवारं भिज्जप्या ॥ द्विधा दस्त्रेण कर्त्तव्यं कलावीजयुता यथा ॥ ॐ हं शा

॥ रामः ॥

॥ ४० ॥

४०

न्यतीतकलापाशाय हः हं फट् ॥ विसृज्य वर्तुलीकृत्य पाशानस्त्रेण पूर्ववत् ॥ घृतपूर्णे सुवेदत्वा कलास्त्रेणैव होम
येत् ॥ अस्त्रेण जुहुयात्पंचपाशं करनिवृत्तये ॥ प्रायश्चित्तनिषेधार्थं दद्यादष्टाहुतीस्ततः ॥ सदाशिवं हृदा वा ह्यकृत्वा
पूजनतर्पणो ॥ पूर्वोक्तविधिना कुर्यादधिकारसमर्पणं ॥ ॐ हं सदाशिव मनोविन्दु भुक्तं गृहाण स्वाहा ॥ निः
शेषद्वयपाशस्य पाशोरस्य सदाशिवः ॥ वंधाय तत्त्वया मध्ये यं शिवा ज्ञां श्रावयेदिति ॥ मूलेन जुहुयात्पूर्णां विसृजे
च्च सदाशिवं ॥ नानाविधभुक्तात्मानं चंद्रमिवोदितं ॥ संहारमुद्रया रौद्रासंयोज्य गृहात्मनि ॥ कुर्वीत शिष्यदेहस्थमु
द्रमोद्रमुद्रया ॥ दद्यादप्यायनायास्य मस्तके र्घ्यां विन्दुकं ॥ समयित्वा महाभक्त्या पितरौ विसृजेत दा ॥ क्षेतिती
शिष्यदीक्षायै यन्मया पितरौ युवां ॥ कारुण्यं च क्षमिन्वा मे वृजन् स्थानमात्मनः ॥ शिखामं वितर्कन्यारोधश
क्तिस्वरूपिणी ॥ शिखां द्विधा द्विधा स्त्रेण शिष्यस्य चतुरंगुलं ॥ ॐ हं शिखायै हं फट् ॥ ॐ हः अस्त्राय हं फट् ॥ अचि
तां घृतपूर्णां यां गोविन्दो लकमध्यगां ॥ सन्निधायानुमेत्रेण हं फडनेन होमयेत् ॥ ॐ हं हः अस्त्राय हं फट् ॥ प्रक्षा
त्य सुकस्तुवौ शिष्यं स स्त्राया च म्पचत्वयं ॥ योजनिकार्थमात्मानमस्त्रमंत्रेणोडयेत् ॥ विनियोज्य कृष्य संग्रह्य पूर्वव

॥ शै.ग. ॥

॥ ४१ ॥

दृशान्तः॥ आत्मीयहृदयोभोजकर्तृकायां निवेशयेत्॥ प्ररितां सुवमाज्येन निहिताधोमुखसुवां नित्योक्तविधि
नादायशंखसंनिभमुदया॥ प्रसारितशिरोशीतोतादौ चानुसारतः॥ समदृष्टिस्थिरश्चान्नः परभावसमन्वितः
कुंभमण्डलवर्द्धिभ्यः शिष्यादपि निजात्मनः॥ गृहीत्वा षड्विधा ध्यानसुगणेषां नडिगं॥ संचिन्त्य विषुवं ध्यात्वा क
मशः सप्रधायथा पृथमं प्राणसंयोगस्वरूपसंपरंपुनः॥ हृदयादिकमोक्षारविशिष्टं मंत्रसंज्ञकं॥ सुषुम्नानुगतं ना
दं स्वरूपं नु तृतीयकं॥ सप्तमेकारात्पागात्पुशान्तविषुवं लयः॥ शक्तिनादोर्ध्वसंचारस्तद्वक्तित्वविषुवं मतां॥ प्राण
स्य निखिलस्यापि शक्तिप्रमेयवर्जितं॥ तत्कालविषुवं षडंशत्पतीतं तु सप्तमं॥ तदेतद्योजनास्थानं विषुवं तत्त्वं
संज्ञकं॥ पूरकं कुंभकं कृत्वा व्यादाय वदनं मताकं॥ शनैरुदीरयेन्मूलं कृत्वा शिष्यात्मनो लयः॥ हकारे तडिदाकारे
षडंशप्राणरूपिणि॥ हकारं परतो नाभेर्वितस्ति व्याप्य संस्थितं॥ ततः परमकारं नुरुदयाचतुरंगुलं॥ ॐ कारं वा
चकं विस्रोततोऽष्टांगुलकण्ठगं॥ चतुरंगुलतालुस्थं मकारं रुद्रवाचकं॥ तद्वत्त्वलाटमध्यस्थं विनुमीश्वरवाच
कं॥ नादं सदाशिवदेवं वत्सरं व्यावसानगं॥ शक्तिं च वत्सरं शुभं त्वजत्रिस्थं मनुक्रमात्॥ दिव्यं पि पीलिकास्पशं

॥ रामः ॥

॥ ४१ ॥

४१

तस्मिन्नेवानुमीयते॥ वादशान्ते परेतत्त्वे परमानन्दलक्षणे॥ भावभूत्ये मनोतीते शिवे नित्यगुणोदये॥ विनीय
मानमेतस्मिन् शिष्यात्मानं विभावयेत्॥ विमुच्यत्सर्पिषो धाराज्वालानेपि परेशिवे॥ योजनिकास्थिरत्वाय वो
षडन्तशिवाणुना॥ दत्त्वा पूर्णां विधानेन गुणापादनमाचरेत्॥ ॐ ह आत्मसर्वज्ञो भवस्वाहा॥ ॐ ह आत्मनृ
परितृप्तो भवस्वाहा॥ ॐ ह आत्मेजनादिवो धो भवस्वाहा॥ ॐ ह आत्मस्वतेजो भवस्वाहा॥ ॐ ह आत्मनृजल
प्रशक्तिर्भवस्वाहा॥ ॐ ह आत्मनृजननशक्तिर्भवस्वाहा॥ इत्थं षड्गुणमात्मानं गृहीत्वा परमोक्षरात्॥ विधिना भा
वनोपेतः शिष्यदेहेनियोजयेत्॥ तीव्राणुशक्तिसंधानज्ञानितमशानयो॥ शिष्यमूर्धनि विन्यसेदघादमृतविड
कं॥ प्राणमये शकुंभादीन् शिवाक्षिणामण्डले॥ सौम्ये वक्रं व्यवस्थाप्य शिष्यं दक्षिणमात्मनः॥ त्वयैवानुगृहीतोयं
मूर्तिमास्थाय मामकीं॥ देवेव क्रौं गुरोतस्माज्जिनाभास्यवर्द्धयः॥ इति विशाप्य देवेशं प्राणमचगुरुस्त्वयं॥ श्रेयस्त
वात्स्वितिव्यादाशिष्यमादरात्॥ ततः परमया भक्त्या दत्त्वा देवेष्टु पुष्पिकां॥ पुत्रकं शिवकुंभेन संस्त्राप्य विमृजेन्मख॥ गो
लम्यो मोक्षियते नतिष्ठता सोमशंभुना॥ क्रियाकाण्डकमावल्यां दीक्षानिर्वाणोददिता॥ अथ त्रितत्त्वदीक्षायास्वरूपम
भिधीयते॥ योगालयगतं कर्म कुर्वीतात्रापि पूर्ववत्॥ आत्मकुंभेशिवज्योतिः शिष्यदेहेष्टु नुक्रमात्॥ त्रितत्त्वस्यासमाख्ये शि

॥ शै ग ॥

॥ ४२ ॥

जायतां क्रियां स्मरेत् ॥ शिष्यप्रवेशहोमानं मंत्राणां दीपनादिकं ॥ विधाय पूर्ववत् सर्वं कृत्वा सूत्रावलंबनं ॥ शक्तिं शिरसि विन्यस्य सं
पूज्यादाय मुद्रया ॥ विधिना योजयेत् सूत्रे यथो हं शक्तये नमः ॥ ततो वगुराह नंतस्यास्तयं र्गविधानतः ॥ कर्त्तव्यं तद्विधानं यथा
वसुधाहृतं ॥ शिष्यं प्रोक्षितमाताय संप्रविश्य विद्यो जय ॥ समाह्वय विधानेन शक्तिसूत्रेन योजयेत् ॥ ॐ हं हं हं आत्मने नमः
विधाय मूर्तिं विन्यासं कृत्वा चार्चनं तर्पणादिकं ॥ पूर्वोक्तेन विधानेन शिवतत्त्वं विलोकयेत् ॥ शिवतत्त्वं समभ्यर्च्य कवेवेना वगुराह
येत् ॥ सत्तर्प्योक्तविधानेन विद्यातत्त्वं विलोकयेत् ॥ ॐ ह्रीं विद्यातत्त्वाय नमः ॥ सत्तायादाय संस्थाप्य पूजयित्वा वगुराहयेत् ॥
सत्तर्प्यं च यथा पूर्वमात्मतत्त्वं विलोकयेत् ॥ ॐ हं आत्मतत्त्वाय नमः ॥ पूर्वोक्तविधिना त्रापिकृत्वा संज्ञाडनादिकं ॥ तर्प्यणा यपु
नर्दया दाहुतीनां त्रयत्रयं ॥ शिवतत्त्वादिकाभ्यां शान् हुडं फडं नैः प्रशययेत् ॥ हृदयागतयोः सत्त्वं संरक्षेत् कुंकुमादिना ॥ ॐ हं हं
शिवतत्त्वाय हं हं फडित्यादि शयने ॥ सूत्रेभ्यश्च शिवं सांगं भित्वा पाशान् नुजमात् ॥ कर्त्तव्यं हृत्पुटे वै जैले बाग्रहराबंधने
॥ शिष्यस्य दक्षिणे स्कंधे तत्सूत्रं विनिवेशयेत् ॥ कृत्वा होमं षडंगेन दद्यात् पूर्णशिवाय नमः ॥ सत्पात्रसंयुक्तं मंत्रैः सत्त्वं
सपातं संकृतं ॥ रक्षार्थं शिवकुंभाय विधिना विनियोजयेत् ॥ पंचगव्यं च रूद्रत्वा पूर्ववदति पूर्वकं ॥ दंतकाष्ठपरीक्षां

॥ रामः ॥

॥ ४२ ॥

कृत्वा प्रस्थापयेत् छिभुं ॥ क्रियासमर्पणं कृत्वा चरुं कं प्राश्य पूर्ववत् ॥ स्मरं दीक्षाक्रमं सुव्याधिविरहितमने ॥ ॥ प्रा
तर्निर्वृतिताशेषानि त्वनैमित्तिकक्रियाः ॥ प्रवेशपूर्ववद्विभुं कुर्यात् पार्श्वे निवेशयेत् ॥ विधाय नाडिं संधानं सत्पातं चास्य म
स्तके ॥ शिखायां सूत्रमाबंध्य पुनस्तमुपवेशयेत् ॥ आत्मतत्त्वं विलोकयेत् मायकं च द्विधा घनः ॥ हृदयं व्यापि शिष्यस्य नाड्ये
दाक्षित्यं ॥ मनसा विक्षिपेच्च कौतर्प्येदपि पूर्ववत् ॥ ततो वगुराह मावाह्यं जेद्विज्ञापयेदिति ॥ ताडयित्वा सूत्रं मंत्रेणा
हृत्पुटे शिष्यचेतनं ॥ प्रवेशनादिकं कृत्वा गुरुरात्मनियोजयेत् ॥ द्वादशान्तमादाय देवीगर्भेनियोजयेत् ॥ सं
योज्यतया येत्वा च संस्कारविधिमाचरेत् ॥ जन्माधिकारभोगे सुलये श्रोतोविशुद्धये ॥ माये या रावनिः कौपे शिवैर्नाग
वता यजेत् ॥ मलशक्तिनिरोधने भाविकर्मनिरोधने ॥ याशविश्लेषणार्थं चक्रमादस्त्रेणाहोमयेत् ॥ सत्पात्रं जपकर्तव्यं पाशं त
त्वायुयागुना ॥ छित्वा विष्टयं विन्यसेत् कुं बाये वर्तुलीकृतं ॥ ॐ हं आत्मतत्त्वाय हं हं फडं ॥ दहेच्च तमने नैव पाशां कुरनिवृत्तये
प्रायश्चित्ताय चास्त्रेणाहुत्वा शुक्लं समर्पयेत् ॥ ॐ हं वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ शुक्लं गृह्णात्वा स्वाहा ॥ विज्ञा
प्यप्रतिसंधाय विष्टजेत्कमलासनं ॥ आत्मन्याधाय चैतन्यं मुखसूत्रेनियोजयेत् ॥ अर्घ्यां सुविन्दुं मारोप्य शिष्यशी
र्षं मुखे यमः ॥ प्रदद्याद्विधिना पूर्णमात्मतत्त्वं विशोधितं ॥ ॐ हं ह्रीं आत्मतत्त्वं विद्यातत्त्वाभ्यां नमः ॥ शुद्धाशुद्धां न संधा

॥शे.ग॥
॥४३॥

नंदस्वदीर्घप्रयोगतः॥ विधायनिजसंज्ञेराविद्यातत्त्वविलोकयेत्॥ ललाटपट्टवर्त्यनंविद्यातत्त्वशिरोस्तत्रः॥ षड
ध्व्यायकंध्यात्वाविदध्यानाडनादिकं॥ अथमाधवमावाहयजेदिज्ञापयेदपि॥ पूर्ववत्मुखसूत्रस्थंताडये
छिष्यवेतनं॥ प्रवेशनादिकं कृत्वागुरुरात्मनियोजयेत्॥ द्वादशान्तान्तमादायदेवीगर्भेनियोजयेत्॥ जन्माधि
कारभोगाद्यंकर्यामूलेनपूर्ववत्॥ आयुधेनमलादीनांतिरोधानाद्यमाचरेत्॥ पाशंसंछिद्यकर्तव्यापूर्वोक्तवि
धिनादहेत्॥ प्रायश्चित्ततथाहुत्वाविष्णोःशुक्लंसमर्पयेत्॥ ॐ हंविष्णोबुद्धाहंकारंशुक्लं गृह्णाणःस्वाहा॥ विज्ञा
प्यपतिसंधायविस्तजेद्रुडध्वजं॥ आत्मन्याधायचैतन्यंशिरःसूत्रेनिवेशयेत्॥ अर्घ्याववितुमारोप्यशिष्यशी
र्षसुखोपमं॥ ददीतविधिनापूर्णाविद्यातत्त्वविशोधितं॥ सन्ध्यायानेनतत्त्वेनशिवतत्त्वविलोकये
त्॥ शिखान्तव्यापिशिष्यस्यव्यायकंषड्विधाध्वनः॥ संतापतत्त्वमादायवज्रोविक्षिप्यतर्प्ययेत्॥ शिवस्यावा
हनं पूजां तर्पणंविधिनाचरेत्॥ रुद्रतवाधिकारेस्मिन्मुमुक्षुर्दीक्षयाम्यहं॥ भवत्वमनुकूलोस्परुडंविज्ञाप
येदिति॥ प्रविश्यादायचैतन्यंकृत्वात्मस्थंविधानतः॥ निःसार्यद्वादशान्तेनदेवीगर्भेनियोजयेत्॥ जन्मादिनिष्कृ
तियावमूलेनांगवताचरेत्॥ विधायरुद्रमभ्यर्च्यैक्यार्हुत्कसमर्पणं॥ ॐ हंरुद्रमनेविदुस्वरूपंशुक्लं गृह्णा

॥ रामः ॥
॥ ४३ ॥

* आयुधेनमलादीनांतिरोधानादिसाधयेत्॥ पाशस्यछेदनं दाहं प्रायश्चित्तंच पूर्ववत्॥ २९

रास्वाहा॥ संतर्प्यविस्तजेदृशनिवेश्यात्मानमात्मनि॥ रेचंकेनातिसंभुङ्क्षिरःसूत्रेनियोजयेत्॥ शिरस्यर्घ्यामुवि
दुचरद्यासूणांविधानतः॥ विभुङ्क्षिशिवतत्त्वंचपूर्वोक्तंविस्तरंस्मरेत्॥ ॐ हंशिखायैहः हंफडित्येवंप्रजप्तया॥
कतर्प्याशिवेशस्वेरासंछिद्यासूत्रं वद्धित्वा॥ वेष्टितांगोमयेनैनांसघृतायाश्चिच्छितां॥ शिखां हुत्वाविधानेन
शुक्लशुबोक्षालयेज्जलैः॥ स्वयंसंज्ञस्मनास्नातःस्त्रययेछिष्यमस्तुतिः॥ योजनामतदात्मानंपुनरात्मनियोजये
त्॥ पूर्वोक्तविधिनादायशुक्लशुबाह्वद्विविग्रहं॥ ब्रह्मादिकारणत्यागक्रमामूलमुदीरयेत्॥ शिवोहमित्यहंकारि
बोधरूपेयरेशिवे॥ विभुंचसर्पिषाधारंशिष्यात्मानंनियोजयेत्॥ षड्गुणायादनंकृत्वायथापूर्वमुदाहृतं॥
सम्यातेनतदात्मानंशिष्यदेहेनिवेशयेत्॥ भक्तेर्विज्ञापनंकृत्वाशिष्यंसस्त्राययेदहिः॥ वर्ज्याकलशो
नाथदीक्षोक्तेतित्रित्तिका॥ अथैकतत्त्विकादीक्षालघुत्वाडुपदिश्यते॥ सूत्रवन्धादि कुर्वीतयथायोगी
तिजाराहना॥ कलाख्यादिशिबान्तानिनित्वानियारिभावयेत्॥ शिवत्वेवसमग्राणिसूत्रेमणिगराणिव॥
आवाह्यशिवतत्त्वादिसर्भाधानादिपूर्ववत्॥ मूलेनकिंतुकुर्वीतसर्वशुक्लंसमर्पणं॥ प्रददीतततःपूर्णातत्त्व
ब्राह्मोपगर्भितां॥ एकयेवयथाशिष्यानिर्वाणसधिरगच्छति॥ योजनायशिवेचान्यांस्थिरत्वापादनायंच॥ द

॥ शैवा ॥
॥ ४४ ॥

त्वा पूर्णा प्रकृति तत्तु शिवकुंभो भिषे च न ॥ दीक्षात्रयं त्रिनयना हितमानसे न लोकत्रयप्रथित कीर्तिवितानके
न ॥ संसारसागरनिमज्जद नत्य जन्तुवर्तमाश्रु रचितं शशिशंकरेण ॥ अथ भर्तृमहेशानपूर्वाक्तविधिना
गुरु ॥ अतिशिलोपपन्नस्य विदध्यादभिषेचनं ॥ कुंभानीशादिकाष्टासुक्रमशोनवविन्यसेत् ॥ समयासनकायं चरन्ना
षधान्कमन्वितान् ॥ चरुनक्षुरितां श्रुतपद्मवास्यान्सलक्षणान् ॥ पवित्रतोयसंपूर्णान्वस्त्रालंकारभूषितान् ॥ ते
पुष्पारोदधिं क्षीरं दधुदं पृतसागरं ॥ इक्षुकादम्बरात्वाङ्गुर्भेदानष्टसागरान् ॥ निवेशयेद्यथासंख्यमष्टौ विद्येश्वरा
नथा ॥ एकं शिखण्डिनं रुद्रं श्रीकरां तु द्वितीयकं ॥ त्रिमूर्तिमेकमूर्त्याख्यमेकनेत्रं शिवो नमं ॥ सप्तमं तक्ष
मामानमननं रुद्रमष्टमं ॥ मध्ये शिवसमुद्रं च ॥ शिवमंत्रं च विन्यसेत् ॥ अथैवापंचभिः कुंभैर्निहत्यादिकलान्वितैः
शिववत्पूजितैः मूलमंत्रसाष्टाभिर्मंत्रितैः ॥ अथैकेन कुंभेन तादृशैनाभिषेचनं ॥ पश्चिमोत्तरायाम्प्रासुपूर्वास्फ
निवेशयेत् ॥ क्रमात्कुंभं ततस्तैषु समुद्राणां द्युदयं ॥ तथा विद्येश्वराणां च दितयं दितयं क्रमात् ॥ शेषा मांयं
चमं मास्येष्टिवसं श्रीशिवं बुधिः ॥ एकत्र कलशे अत्र पुटे चाष्टौ ययोनिधीन् ॥ तथा विद्येश्वरानष्टौ सर्वत्रांगं युतं शिवं
यागालयादिगीशस्य रचिते स्नानमराडये ॥ कृत्वा करद्वयायामांवेदीमष्टांगुला द्दितां ॥ श्रीपरणीयासने तत्र विन्य

॥ रामः ॥
॥ ४४ ॥

स्नाननमासनं ॥ शिष्यानिवेशपूर्वां स्य सकली कृत्य पूजयेत् ॥ कांजिकौदनमृद्धस्म हर्षागो मयगो लोके ॥ सि
द्धार्थदधितोयैश्च कृत्यानिर्मथनंततः ॥ क्षारोदातु क्रमेणाथ हृदा विद्येशसम्बरैः ॥ कलशैः स्तययेद्धिष्यं सुधा
धारणयान्वित ॥ पीडाप्यसितैर्वस्त्रैः निवेशय शिवदक्षिणे ॥ पूर्वोदितासने शिष्यपुनः पूर्ववदचयेत् ॥ उन्मील्य
मुकुटं च त्रं पादुका चामराणि च ॥ गताम्बुशिविकादीनिकर्तेशखंधी ॥ अक्षमालां च दर्भाश्च श्रकस्त्रवौ पु
स्तकादिच ॥ अधिकारं गुरुस्तम्भे शिष्याय विनिवेशयेत् ॥ दीक्षा व्याख्या प्रतिपाद्यं ज्ञात्वा धूपभूतित्वया ॥ सुपरी
क्षविधानव्यमाज्ञां संश्रावयेदिति ॥ अभिवाद्य ततः शिष्यं प्राणिपत्य महेश्वरं ॥ विष्णुजालोपनोदार्थं कुर्या
दिताय नतथा ॥ अभिषेकार्थमादिष्टत्वा हंगुरुमूर्तिना ॥ संहितापारगः सोयमभिषिक्तो मया शिव ॥ तत्र
ये संत्रचक्रस्य पंचपंचाहुतीर्यजेत् ॥ दशाक्षरं ततः शिष्यं स्थापयेन्निजदक्षिणे ॥ शिष्यदक्षिणायाणि स्थोत्री
गुष्टाद्यंगुली क्रमात् ॥ लाघुयेद्वरत्वाय दंष्ट्रदर्भागसम्बरैः ॥ कुसुमानि करे दत्वा प्रणामं कारयेदमुं ॥ कुंभे
शिवेऽनले स्वस्मिन्स तस्तत्कृत्यमादिशेत् ॥ अनुग्राह्यात्त्वया शिष्याः शास्त्रदृष्टे न कर्मणा ॥ श्रोतव्यं च शि

॥ शै. ग. ॥

॥ ४५ ॥

वस्तुनं आवर्णीयंतदर्थिनां ॥ संवत्सरोधितेशिष्ये दीक्षां निर्वर्तयेत्तु ॥ स्वल्पमहिजयः कार्यः स्वल्पमग्नौ च होमये
त् ॥ स्वल्पं वै ध्यानमातिथ्ये न्मंत्र एव सदा गुरोः ॥ इत्याचार्याभिषेको यं रचितः सोमशंभुना ॥ साधकस्याभि
षेकैस्तु निवृत्त्यादिकलात्रयं ॥ मुमुक्षोरिव संशोधयं शान्त्यतीतां विशोधयेत् ॥ ततः सदा शिवं ध्यात्वा मूलमंत्रेण पूर्या ॥ शान्तौ सं
योज्य कवीतगुणापादनमवृधा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् अणिमाते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् लघिमाते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् प्राप्ति
ते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् प्राकाश्याते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् महिमाते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् ईश्व
र्यते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् चित्तं ते भवतु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं आत्मन् त्रिकामावसायिताने भवतु ते स्वाहा ॥ ८ ॥ पू
र्ववद्यो जनं कृत्वा र्यचभिः कलशैस्ततः ॥ कृतपंचकलाभ्यां सैः साध्यं संवरपूजितैः ॥ मूलसाष्टशतौ लघ्वैरभिषिच्य
थाक्रमं ॥ पर्यन्ते शान्तिकृतेन पंचमेनाभिषेचयेत् ॥ विन्यसाष्टसमुद्वैर्वासाध्यागुशतमंत्रितैः ॥ पूर्वैर्नैरष्टभिः कुं
भैरेव कोद्रवमुद्रया ॥ उद्गृह्णात्वा सनस्थस्य चित्ते कृत्वाणिमादिकं ॥ दक्षिणसाध्यमंत्रेण साधकस्याभिषेचनं ॥ निवेश
दक्षिणोशंभोः सकलीकृत्य पूर्ववत् ॥ उद्गीष्यकर्तरीकीतमधिकारं समर्पयेत् ॥ साध्यमंत्रेण समुच्चार्य प्रणवाद्यन्तदीपितं ॥

॥ रामः ॥
॥ ४५ ॥

ऐचकोद्भवयादद्यात्तुयादिसुतमंजुलौ ॥ महाप्रसादस्य काशरिडसमुत्पलं ॥ पूरकेण हृदंभोजे साधकस्तनिवेश
येत् ॥ सन्नय्यावकेभक्तासाध्यसंवरसंहितो ॥ दक्षिणामण्डलादीनां पृथैसाध्यान्नमर्चयेत् ॥ गुरोरासादिनां तु
विहिताष्टांगसन्नतिः ॥ पुराणकाले मुहुर्नेचमंत्राधनमाचरेत् ॥ अणिमादिषिसिद्धार्थं एतस्य पयसोथवा ॥ गुत्तु
नोश्चैव साकस्वशतं बाहोममाचरेत् ॥ आगमार्थाविसंवादिपारं ययं क्रमागतं ॥ श्रीसोमशंभुना कदिसाधकस्याभिषे
रन ॥ नृपतीनानराणां च वभ्यादीनां च ये गिनां ॥ महाविष्णुविनामां सद्यः शान्तिकरं यरे ॥ लक्ष्मीविजयसौभाग्यधर्मादि
षु ॥ लपदे ॥ आगमार्थाविसंवादिनिर्यते सोभिषेचनं ॥ ॐ ह्रीं पशूं हूं फट् ॥ ॐ ह्रीं हृदयाय हूं फट् नमः ॥ ॐ ह्रीं शिरो
हूं फट् नमः ॥ ॐ ह्रीं पशुभ्यो हूं फट् नमः ॥ ॐ ह्रीं कवचाय हूं फट् नमः ॥ ॐ ह्रीं नेत्राय हूं फट् नमः ॥ ॐ ह्रीं उखाय हूं फट् नमः
॥ सकृन्मंत्रं सैवार्थं शरीरे विन्युद्ध ॥ अंगानि विन्यसेत्पश्चादौकारादिनमो नरां ॥ वहिरष्टदलं यथे ध्यात्वा सिन्नस्त्रमर्चये
त् ॥ मण्डले चतुरस्रं वा शोराजां वराजिते ॥ पाणावासनमारुहं दशबाहुं महाबले ॥ पंचासं दशकर्णं च प्रतिवक्त्रं त्रिजो
चनं ॥ दंष्ट्राकरालमनुग्रहं महानादं सुहृजं ॥ नलिहानं दुर्धनं सूर्यकोद्युतप्रभं ॥ इत्थं यापुयतं शस्त्रं विप्रानमर्दनं ॥ क

॥ शो.ग. ॥

॥ ४६ ॥

कर्णिकामधमासनं पूजयेत्परमेश्वरं - - - नादविमुक्तेन विदधान्मारणादिकं ॥ युक्तेन विदुनादाभ्यामुक्तिं मुक्तिं च
साधयेत् ॥ परावर्तनं जसेयं त्रैलोक्यं कारंशं कोरदले ॥ नैऋतेन नृनायं तु चतुर्थं वायुगोचरे ॥ हुंकारं देवनेत्रे पुं फडिद
ले स्थितं ॥ इत्थं विन्यस्य संपूज्य विधिना होममाचरेत् ॥ नवात्मा इति भिस्तत्र नवभिः स्वस्तेन नले ॥ त्रिमधुरास्त्रराज
स्य यजेदष्टाधिकं शतं ॥ बलिं दत्त्वा विधानेन कलशं वारि पूरितं ॥ पूजयेत्त्रक्षणे येन पूर्ववत् परावासने ॥ पूजयेद
स्वमंत्रेण शतैनाष्टाधिकैतनं ॥ अनेन स्त्राययेद्विषं ध्यात्वा रूपं यथोदितं ॥ मंगले वैदनिर्घोषे भैरवतूर्यादिनिःस्वने
॥ दद्यादस्त्राभवादिनिगुरुरासातुरः सरं ॥ इत्थं मंत्राभिव्यक्तोऽपि महाविघ्नो घ्नः वारणः ॥ हिताय कथिनं पुंसां
श्रीमतां सामंशं भुजा ॥ अथ यंच सुयमेष्टु सद्योजातादियंचकं ॥ पूजयेदनुपूर्वरां शैवानां वनमुक्तये ॥ वृतां
गमंस्वयावहो यजेदपि शतं शतां ॥ वसुभिर्वा हृदाद्यंगैरनेवासिमुयोषिते ॥ नस्य संयमकौपीनदण्डभस्मजरास्त
नः ॥ समर्थयेद्वृतांगानि सद्योजातादिषु क्रमात् ॥ चण्डनाथमथाभ्यर्च्य वृतांगानि विसृज्य च ॥ विधिनानेन यानां य
प्रवाहे च प्रवाहयेत् ॥ नवं वस्त्रपुगंदत्वातं वृथादिति देशिका ॥ अनुरूपं कुलानां च परिणामकनकां ॥ शैवानां वृत्त

॥ रामः ॥

॥ ४६ ॥

संज्ञागः संक्षेपेणेति दर्शितः ॥ अन्येषां वृत्तयुक्तानां प्रसंगेऽपि विधीयते ॥ बुद्धितर्कस्थिता बौद्धा जैनानां सुपुराणमस्तके ॥ वेदांत
ज्ञानतपोनोपह्वये भगवन्मुखाः ॥ पाशुपतास्तु मायायां विद्यायां तु महावृता ॥ बौद्धादि लिङ्गिनामेवां मुक्तिस्थानान्य
नुक्रमात् ॥ त्रिपत्रं यंच यंत्रं बालिगिनामुपवासितं ॥ प्रायश्चित्तविशुद्धानां स्थितानां मण्डपाद्वहिः ॥ संपूज्य यष्टुः
भर्तारं विस्तरेण यथापुरा ॥ अमांशं देशिकः कुर्यात्तल्लिंगे वारविधिं यथा ॥ बुद्धादिभूमिपर्यन्तं तत्त्वज्ञानं विभावसौ
॥ उपस्थाय स्वसंज्ञाभिरेकैकं वा प्रपूजयेत् ॥ व - - - स्थानामथैतेषां नाडासंधानपूर्वकं ॥ कृत्वा ताडनविशेष
नाकर्यत्वात्मनिश्चितं ॥ स्वाहनेन च मूलेन तद्योगं जातवेदसि ॥ इष्टदेवार्चनापराय फलधंसाय होमयेत् ॥ श
स्त्रमष्टौ सहस्राणि लिङ्गानि लिङ्गिनां प्रति ॥ पंचपंचचमूलेन प्रति तत्त्वं विमुक्तये ॥ बुद्धादिभ्यो धरान्तेभ्यः समुद्र
त्यनियोजयेत् ॥ पूर्वजांतो तदाचारे तद्योगस्थितये पुनः ॥ पूर्णतं मूलमंत्रेण यजेदष्टोत्तरं शतं ॥ तद्वृत्तये वृतांग
निक्षिप्त्वा कुर्याद्गृहस्थितं ॥ अथ वाष्टदलां भोजेशिवाशादिषु दक्षिणां ॥ शवर्गादीनवर्गान्नाम्यसे दूर्गाननुक्रमात् ॥
सौंकारमक्षरं शंभुं वृद्धांगैः सहितं स्वरैः ॥ संपूज्य कर्णिकामध्या पूजयेत्तं कृताशने ॥ वर्गानां तयरां कृत्वा शिवा

॥ शो ग ॥

॥ ४ ॥

ज्ञानसर्वगके ॥ उपस्थाप्यार्चिते ते यो चेतन्यं न्यस्य पूर्ववत् ॥ पूर्णावसानकं कृत्वा षडंगेन शतं शतं ॥ वहेर्वियोज्य चै
तन्यं तच्छरीरेनियोजयेत् ॥ एवं वर्णादिवर्गेषु कृत्वा संयोजनादिकं ॥ बुतांगानि समादाय गंभीरययसि क्षियेत् ॥
ततो वस्त्रयुगलं वागार्हस्थं विनियोजयेत् ॥ तेषां कुर्वीत वादी सांभक्तानामनुकम्पया ॥ विसृज्य स्थानि दिलेशां प्री
विधितो शोधयेद्दवं ॥ इति बुतसमुद्रारो रवितः सोमशंभुना ॥ साधकार्यं पुत्राणां मृतस्यैकस्य कस्यचित् ॥ अन्नेष्टु
यनेन्यस्य तत्त्वशुद्धिं विवर्जिता ॥ कृते हरितवंसां धौर्वेष्टिने रक्षवाससा ॥ पुष्पमालापतां काष्ठे शंखतुर्य्यरवाकुले
॥ विमाने स्वर्गसौधाने समारो यशवंतयेत् ॥ दक्षिते सुत्यजातये रयस्यो यवातके ॥ जयेद्भिः शस्त्रमये वा
धारयेच्च जलानिके ॥ सुविशुद्धे महायष्टे मृतं दक्षिणामस्तकं ॥ कृत्वा ऊरुविधानेन चतुरस्रैकमेखले ॥ षडंगुले
छुत्वा यासाम् दास्यति संदिशि ॥ कृत्वा दक्षितं कुर्याच्चिताखातं चतुर्धरं ॥ हस्तद्वितयविलालं मष्टांगुलभगारकां
॥ ऊरुद्वित्रयजयेत्तस्मिन्नेको मयवारिणा ॥ अथ स्नातकृत्या सोऽहं वाखातुको गुरु ॥ षडक्षिणक्रमा कृत्वा स्थं
डिलस्य सुदंमुख ॥ विपरीतकृत्या सोऽहेति मंत्रेणारक्षितः ॥ कृतान्नयजनो मौना मंत्रयित्वा स्ववर्द्धनं ॥ इदं तदंभसा

॥ रामः ॥

॥ ४ ॥

सिंचेदात्मानं पूजयेन्नतः ॥ प्रक्षिप्य विकिरवातं वर्द्धन्यासने हेतवे ॥ समाहृत्य विधानेन चितावास्तु विनियेत् ॥ पंच
भागा कृते क्षेत्रे पंचविंशतिकोष्टके ॥ पृथिव्यादियथारूपं चतुरैर्धौर्ध्रययेत् ॥ वंशरज्ज्वादिसम्यक्नेधित्य द्वात्रिंश
देवताः ॥ त्रयमध्ये - वासां ईश्वराणां कोष्टपंचके ॥ नैऋत्या वारिणा सां ईश्वरैः कोष्टचतुष्टये ॥ अग्निकोरो चतु
ःकोष्टे रुद्रज्वलनसंयुतं ॥ वायुकोरा चतुष्टोष्टे वायुना सममाश्रितं ॥ तच्चतुःकेतये शान्यागनेन सदाशिवं ॥ प्र
वादिदिशुकोष्टेषु शक्रादंश्चतुरोर्चयेत् ॥ निजनामानमोनेन स्वाहानेन वलिंदिशेत् ॥ ॐ हं वास्तुधियते ये वरुणो
नमः ॥ इति भूमौ ॥ ॐ हं विश्ववेनमः इति जले ॥ ॐ हं रुद्राय नमः इति ज्वलने ॥ ॐ हं ईश्वराय नमः इति वायो ॥ ॐ
सदाशिवाय नमः इत्याकाशे ॥ इत्यादयो मंत्राश्चेशान्मादिशिवर्द्धन्यामिष्ट्या यत्नं चिते ॥ अष्टासु विन्यसेद्भिः
लोकपाला युधानि ॥ ऐश्वर्याद्यासनदत्वा स्थंडिलाभोजमध्यगं ॥ मनोन्मन्या दिवामानं शक्तिवक्त्रं प्रपूजयेत् ॥ वि
कीर्यतिलमस्मादिसांगं संपूज्य शंकरं ॥ प्रक्षिप्या दक्षिणं कुंडे जनयेत्प्रागिवानलं ॥ हृद्यमेपूजयित्वे शकृत्वा पूर्णावसा
नकं ॥ अथ दक्षिणामग्रादिको गोष्ठिनिखने क्रमात् ॥ प्रजपानसमंत्रेणारक्षस्त्रेण वेष्टितान् ॥ उर्द्धमूलानधो

॥ शे.ग. ॥
॥ ४८ ॥

ग्राह्यशुक्लकायकीलकान् ॥ इधनैश्चिन्तिमोदार्थसकृदोः कुमुमैः ॥ पूजयेदस्त्रराजेन विपरीने पयवतान् ॥ मृतं
मृदोमयांभोभिः संस्त्रायो हृत्पचानयेत् ॥ दद्यात्तोपवातं च पूर्वच पूर्ववर्णानयेक्षयेत् ॥ अथाचरेण शुद्धगन्ध
पुष्पादिपूजिते ॥ महालयप्रयोगे राजावमादाय विन्यसेत् ॥ ॐ हं हं हं हं हं अमुकात्मन्मः ॥ विद्यादेहं च तदेहमस्तकेव
दने हृदि ॥ नाभावस्य शरीरे च सायनातदिनः कलाः ॥ विद्यातत्त्वच विन्यस्येच्छक्रिचक्रं तथा शिवं ॥ चैतन्यसेनिधानाय मू
लेन जुहुयादृतं ॥ निवृत्त्यादीन्समादाय युगपदाक्रमेण च ॥ अग्नौ संयोज्य संपूज्य शिवाद्यावाहनादिकं ॥ भूत्वा ताडनविशे
षो ज्ञावस्याकर्षणादिकं ॥ कर्मात्मस्थश्च तत्र स्थंदाश्चावसर्वमाचरेत् ॥ जन्माधिकारभोगश्च न यत्रोतो विशोधनं ॥ निवृत्तिं च
तिरोधानं यशोः पाशविभेदनं ॥ मर्दनं वर्तुलाकारं यासदाहदिका क्रिया ॥ कारणावाहनं तदधिकारसमर्पणं ॥ आत्मा हर
ण कर्मादिकृत्वा गुणविवर्जिते ॥ योजयेद्भावनातीति शिवे चैतन्यमव्यये ॥ स्थण्डिले संनियोज्याग्नौ शरंदक्षिरामस्तकं ॥ चि
तावुत्तानमाराधयिदधानसदिधने ॥ चित्तिसंदीपयेत्पञ्चाक्षरमध्यक्षताम्रिना ॥ ज्वलितेऽग्नौ शिरोदेशे पूर्णां सोम्या
ननोयजे ॥ त्वमग्ने दक्षिराः कालः काले नैवोपयोदितं ॥ गृहारा मन्त्रसंपूज्य साधो मेनां महाहुतिः ॥ पठेत्तैवमः

॥ रामः ॥
॥ ४८ ॥

वेदत्वा पूर्णां भवान्निमां ॥ स्थायेव दीप्यां शुक्लशुभोतावधोमुखे ॥ वामं शो ॥ लुमादय प्रत्यगारामदक्षिणो ॥ विमुंचत्रिंशि
पेत्तत्र यतस्वसमुद्भूतं ॥ ततो जलान्निकंगत्वा पश्चादनवलोकयेत् ॥ स्वात्वा प्रस्तार्य सद्भावाय सव्यं विधाय च ॥ ॐ
राधुद्रात्मन् ईशो भवस्वाहा ॥ ॐ हं हं हं हं हं अमुकात्मन् सदाशिवो भवस्वाहा ॥ ॐ हं हं हं हं हं अमुकात्मन् सन्नो भवस्वाहा ॥ इति निर्वाणाय
जलिंदद्यात् ॥ देशिको बहुरूपस्य पुनः स्नात्वा शतं जपेत् ॥ द्विगुणं स्कन्ददातारस्ततो पायुर्निजाश्रमो ॥ तत्र देवार्चनं कु
र्तुं मुद्दिश्य तयश्चितं ॥ पृथमे हि नृतीये वाक्यार्थं च यनं चिते ॥ कृत्वा थ कर्करां पूर्णां शरीणाय यसाथवा ॥ तत्र
त्रिकाष्टिकां दत्वा तस्यां तां स्थापयेदिति ॥ प्रवोधाय विबुद्धानां श्रीमता सोमशंभुना ॥ क्रियाकाराडक्रमाचर्या कृताने
ष्टिविधिक्रमः ॥ ततो धियते आर्द्रं विमृतिद्वदितः ॥ प्रतिमासं समायात देको द्विष्टमिदं भवेत् ॥ तिथिमुप्राद्रयक्षे सु
आर्द्रं सर्वा सुसाधयन् ॥ षड्देवतं गृहस्थानां लिङ्गिनां तु त्रिदेवतं ॥ लिङ्गिनो वासराणां चाश्वत्थायाः शिवदक्षिणा
॥ ईशः सदाशिवः शान्तः शिवश्चाद्रतयस्विनां ॥ रुद्रश्चानननामा च विश्वेदेवो स्थितो दतो ह्ययो ॥ दक्षिणाममी देवा
रुद्रो शान्तमनो न्यथा ॥ तत्र नदिमहाकालौ विश्वेदेवौ गणौ ह्ययो ॥ स्कन्दश्च राडागणौ त्रिषु यथाक्रमः ॥ लोकि केवला विष्ठा

विद्वा गणा

॥ श्री.ग. ॥

॥ ४८ ॥

शा विभेदे देवैयमाहूणे ॥ पंचभावे तु सर्वत्रय ज्येष्ठे पुरुष द्वयं ॥ शिरः सं द विभागेन त्रयमेक ॥ चकल्पयेत् ॥ वाङ्मू
ल विभेदेन विभेदेन विभेदेन विभेदेन विभेदेन ॥ एकत्र वाङ्मूलेनैव वायं चकल्पयेत् ॥ चतुर्थां स प्रमाचैव नवमी च
त्रयोदशी ॥ अमावास्यामघावासु पितृयज्ञं प्रत्ययेत् ॥ अष्टम्यां पर्वशीर्यं च मातृवंशमिति श्रुतिः ॥ निमंत्रयेत्
पूर्वेद्यु र्यथा गौरवमाहृत ॥ आकारयेद्दिनेन स्मिन्नपराह्ण कृतक्रियः ॥ वेदाश्च मगरो प्राच्यां कुर्यान्मण्डलकद्वयं
दक्षिणोत्तरसंस्थानं करमात्रं करान्तरं ॥ प्रताच्यां वर्जुलंतद्वयं च देवंतु पूर्वकं ॥ देवेद्वये यवा दद्यात्कुशानं येन यासितला
म् ॥ विद्यांगाखेराया म्येक्षु चोत्तरे वाधिवेन तु ॥ पूजयेत्कुसुमैः श्वेतैश्च नूरस्वकमान्ततः ॥ यदैद्वयत्रयाणां च दद्यादर्थं त्रि
लैः सह ॥ स्वाहा स्वधानं गौर्मंत्रैः स्वनाम प्रणावाप्नुते ॥ दक्षिणो वामदेवेन यादौ प्रक्षालयेन्मृदा ॥ दद्यादाचमनं सौम्ये
स्वाहान्नोत्थप्रवेशयेत् ॥ आशनेषु सुधीतेषु वामेनैवोपवेशयेत् ॥ द्वयं पूर्वाननं पूर्वतस्तत्र यमुदमुखं ॥ इवम
र्घ्यानुनायोश्च यार्थयेनो समाहितः ॥ यथा आहं करिष्ये हं कुरुष्येति शनैर्मतः ॥ द्वाभ्यां दद्यादजातेन सव्येनोसनयोः
कुशान् ॥ त्रयाणां सव्येन सर्वत्रैवं विधे विधिः ॥ आवाहयेद्यथानाम पंचापितदनेतरं ॥ रक्षायै वै तिलैः कार्या वा

॥ रामः ॥

॥ ४९ ॥

मेशाखामनुकृमात् ॥ सविधाय सघोरेण सपुण्या मुकुशाक्षतं ॥ द्वाभ्यां त्रिभ्यस्तमीक्षेत्तदद्याद्भूमिस्वजानुकः ॥ यवैः पा
दादिमूर्त्तान् द्वयं संपूज्य रुपिणा ॥ तिलैः कुत्रयमाशेन शिरः प्रभृति पूजयेत् ॥ गन्धपुष्पैश्च वामेन धूपैश्च रुपिणा ॥ दत्तेशे
नपवित्राद्यं कुर्यात्संपूर्णमस्ति ॥ ततस्तान् संध्रवांस्तेषां पात्रकृत्वा विधानवित् ॥ पितृस्थानमसीमुक्तासुव्रपात्र
मधोन्यसेत् ॥ सर्वयाकायमादाय हुत्वा नोपितृसंजवत् ॥ हुतशेषं ददात्तन्त्रपात्रेषु पुरुषं पठन् ॥ इत्यनौ कारणं क
त्वा मधुरान्नं च तं पुतं ॥ दद्यात्पुंसोपवित्रार्थं स्मृत्वा घोरैरामंत्रयेत् ॥ पुष्पं सव्यवदं युष्टममृतायान्नसंगतां ॥ वाम
मृत्पूजितं वापि यदितो भ्रमयेत्पठन् ॥ अयो सो न श्ववाद्येन दद्यात्पाणिपंकजे ॥ वाचं यमाः प्रकुर्वीत तेषु तत्त्वमितरि
तां कर्त्तातिष्ठे जयन्नाशमातृप्रेरुदगानतः ॥ अतिथिं भोजयेद्धृत्वा तत्कालेन विचारयेत् ॥ अन्नमादाय तृप्तास्थे
भर्त्सित्वा तु मतः सतैः ॥ तदन्नं प्रकिरेद्भूमौ दद्याच्चायः सकृत्सकृत् ॥ उच्छिष्टानि कटे कुर्यान्नो मयेनाथ मण्डलं ॥ तत्र
दर्भान् जातेन वामेन प्रकिरेन्निलान् ॥ त्रयं सर्वान्नपिण्डानां सतिलां दक्षिणा मुखः ॥ दद्यादुपरि दर्भानां कमादीशदि
शस्वरैः ॥ निधाय वरिणेन धारो वामदेवमुदीरयन् ॥ सुगन्धपुष्पाद्यैः पूजयित्वा प्रणाम्य च ॥ समपित्वा यसं हृत्य समा

॥ शै.ग. ॥

॥ ५० ॥

चम्यविधानवित्। पूर्वमारमनं त्रिभोद्याभ्यां दद्यादनन्तरं दद्याच्च दक्षिणां तेभ्यः कुर्यात्प्रात्रमुदाननं विसृजेत्प्राते
सर्वाय दक्षिणामनुवृजन्। दद्यान्मध्यं स्त्रियैः पिरां रुद्रेशसुतहेतवे। शंजविषायवातोयेव ह्येवात्रानयिक्रिये
त्। शिवे त्वेकेकतेवामनुष्णपितरोः सुराः। नृप्राज्ञिवानुभावेन वद्वयन्त्रिकुलद्वयं। यत्कर्त्तव्यं तया मासचक्रवाला
दिकन्दरात्। कर्त्तव्या विधिलेखनेन श्रोतमशंभुना। कथ्यतेथ प्रतिष्ठापि संशये राक्रमेराव। पीठं शक्तिशिव
सिंगं नद्योगः साशिवानुभिः। प्रतिष्ठायाः प्रतिष्ठायाः पंचभेदाः शिवागमे। प्रसिद्धानक्षरांतेषां स्वरूपं च वदाम्यहं यत्र
वसुशिलायोगः सा प्रतिष्ठा विशेषतः। स्थापनं तु यथायोगं पीठस्थाने वेधनं। प्रतिष्ठाभिन्नपाठस्थितस्थापनमुच्यते।
उत्थापनश्चासाप्रोक्तलिङ्गोद्धारपुरःसरी। यस्यां तु लिङ्गमारोप्य स्कारं क्रियते बुधैः। आस्थापनं तु इष्टं यथेवेयं शिवा
श्रिता। विधानाद्यरादिनामास्थाय्यास्थाप्यभेदतः। आमुसर्वा सुर्वसुचैतन्यं निपुंजातय रं शिवां। यं दधिराविभेदेन
प्रासादेष्वपि पंचधा। परिश्रमार्थमेरिन्याः कुर्यात्प्रासादकाम्यया। शुक्लाजगन्मन्त्रगुविना। पीताम्बुसुरागभविष्या
शनं महकमात्। पूर्वशानेत्तरं यत्र पूजावेवां प्रशस्यते। शुभावेभासुवर्गास्यवर्गायादनमाचरेत्। आख्यातेहास्तिकेयस्या

॥ रामः ॥

॥ ५० ॥

रक्षाचरशगंधाचरं

मुद्र

कादि
सि

पूर्वोद्दधिकामवेत्। उत्तमातां महं विद्या। नोयाद्यौर्वापरिस्थितो। अस्यां गारादिभिर्दुष्टमन्त्रं शोधयेत्तुवं। खननेर्गे
कुलावासे कर्षणेर्वा मुद्रा। मराड्ये दारपूजादिमंत्रतृप्पवसानकं। कर्मनिर्वन्धयोरस्वहृत्स्वविधिना यजेत्। समाह्वयोपलि
त्राय लिप्रायां भूमे संशोधयेद्दिशः। स्वर्गादिधर्षतैरेखा प्रकुर्वीत प्रदक्षिणं। मध्यादिज्ञानकोष्ठस्थे पूर्णकुंभे शिवं यजेत्। वा
सुमभ्यर्च्य तत्रैवेति चेत्कुशलं कं। बाहेरशोणुहनिष्ठा विधिना दिवलिखियेत्। पूजां कुंभे समाह्वय प्राप्ते सयेऽग्निकोष्ठके
इह लेनभिर्कृतमधुना क्रेन खनयेत्। नैऋत्यां सेयये मृत्स्वां राते कुंभजलं क्षियेत्। भूमिं संक्षिप्य संस्त्राप्युक्राद्ये प्रह
जयेत्। अयं वस्त्रपुमद्वयं कुंभं स्कंधे विजन्मनः। निधाय गीतवाद्यादिषु सद्योषसमाकुलं। पुरस्य पूर्वसीमान्त्रं नयेथावर
भासितं। अथ तत्र क्षरां स्थित्वा भ्रामयेत्परितः पुरं। सिचसीमान्त्रचिह्नानियावदज्ञानगोचरं। अर्घदानमिदं प्रोक्तं भद्रं
भयपरिभूमात्। इत्थं परित्यज्य भूमे कुर्वीत नदनं तरं। कर्करांतं जलान्त्वात्पदोषजिहासया। खनयेदथ वाजात्वा विधिना श
ल्यमुद्धरेत्। वक्रचरहासपयानवचेत्प्रसाक्षराणि जायन्ते। लघ्वे धनादिपतिता। स्वस्थानेशस्य माख्यन्ति। कर्तु
ः स्वांगविकारेण जानीयान्प्रमारातः। पश्चादीनां प्रवेशेन कार्त्तनैर्विरुतेर्दिशः। दिश्यान्मिदमाख्यातं विज्ञ

॥शे.ग.॥

॥५१॥

रोमत्रजस्तो॥ अंजलसालो कस्वोते पुशलोद्धार प्रयोजनं॥ प्रोक्षस्मेभिः करा प्रेरणं गुलमृदंतरे॥ पादोनंरवान मा
र्यसजलेर्मृगराहते॥ लिप्रांसमस्वोतत्रकारयित्वा भुवे उरु॥ सामान्यायं करोया यो मराउ पवक्षमागाकं तोरदारय
तानिष्टाप्रत्यक्षारोरा संविशेत्॥ कुर्यात्त्रिज्जाम्भुद्यादिकुराउ मसंस्कृतिं॥ कलशं वर्द्धनायुक्तं लोकपाल शिवा
र्चनं॥ अनेर्यजन पूजादिसर्वं पूर्ववदाचरेत्॥ यजमाना चितोयातु शिलानां स्नानमराउयं॥ शिला प्रासादलिंगस्य बादा
धर्मादिसंज्ञकाः॥ अष्टांगुलोऽङ्गिताः शंभोश्च नुरस्ताः कारयताः॥ पाषाणानां शिलाः कार्याश्च कानांत दर्जनः॥ प्रासादश्च
श्मशिला शैले इष्टकाश्चुकामये॥ अंजितामववर्जयेः पंचवापेकजांकिता॥ नन्दाभडा जयारिका पूरायापि च
मीमता॥ आसां ययो महापसाः शीखो मकरकस्तथा॥ समुद्राश्च त्रिपंचामी निधिर्कुं भाक मादय॥ नन्दाभडा
जया पूरा अभिता चापरा जिता॥ विजया मंगलाख्या च धरणा नवमी शिला॥ सुभद्राश्च विभद्राश्च सुनन्दः पुष्प
नन्दनः॥ जयोथ विजयश्चैव कुंभा पूर्यस्तथोत्तरः॥ नवानां नुयथा संख्या निधिर्कुं भा अमानवा॥ आसनं पवरांदत्वा
नाशो विषयशराणां॥ सर्वासां मविशो वेरातनु वेना वगुगठनं॥ मृद्धिर्गेमगे मूत्रकषायेर्ग भव रिराणा॥ अस्त्रेण क

॥रामः॥

॥५१॥

तवि

उन्नेन मलत्नानं समाचरेत्॥ विक्षितायं च गये नत्नानं पंचामृतेन च॥ राभते यात्ररं कृत्वा निजनामो किताणुना॥ फलान्न
सुखान्नोष्णं गसति लोत्तनः॥ चन्दनं समा लभ्य वस्त्रेण कादये छिलं॥ षडुत्थमानं सन्दत्वा नीयं गं प्रदक्षितं॥ धार्या यो
ऊशते तेषां हृदये न निवेशयेत्॥ संप्रमन्य सुवस्त्रादिपरा च तत्संचयं॥ त्रिखण्डव्याप्यं तत्त्रयं वा शुक्रमात्रे सेत्॥
उद्भादे चित्तययं ज्ञातत्वा त्रकावधौ॥ तन्मात्रादौ परात्ने च शिवविद्यात्मनां स्थितिः॥ तत्त्वानि निजमंत्रेणान्ते त्वे शांस्व
हृदार्चयेत्॥ स्थानेषु पुष्पमालादिचिह्नेषु यथाक्रमं॥ मंत्राश्च यथा॥ ॐ शिवतत्त्वाय नमः॥ ॐ ह्रीं शिवतत्त्वा
धिया यस्तु या नमः॥ ॐ ह्रीं विद्यातत्त्वाय नमः॥ ॐ ह्रीं विद्यातत्त्वाधियतये विस्मवे नमः॥ ॐ ह्रीं आत्मतत्त्वाय नमः॥ ॐ ह्रीं
आत्मतत्त्वाधियतये वृत्तान नमः॥ स्मार्त्तियजमानां कौजलवाते दुखानि च॥ प्रति तत्त्वं न्यसेदष्टौ मूर्ती प्रति शिलां शिलां
॥ सर्वं पञ्चपत्तितोयं रुद्रं भवं महेश्वरं॥ महादेवं च भामं च मूर्तीं शांश्च यथाक्रमं॥ ॐ ह्रीं परामूर्त्रये नमः॥ ॐ ह्रीं परामूर्त्र्यधि
पतये शर्वयै नमः॥ इत्यादि मंत्राः॥ लोकयासाननना नान्यथा संख्ये निजाणुना॥ विन्यस्य पूजयेत्कुंभां तन्मंत्रैर्वानिजा
कुम्भिः॥ इत्यादि वाजानि॥ नृरुं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं॥ उत्सानव शिलापक्षशिलापेव यदा तदा॥ प्रति तत्त्वं न्यसेत् मूर्तीः स्य

॥ शे. ना. ॥

॥ ५२ ॥

शुभं च परादिकाः ॥ वसाविमुसुथाहर्षश्चरश्चराशिवः ॥ एते च यंच मूर्त्तीशान्यत्रास्तस्य पूर्ववत् ॥ ॐ हं हं हं धीमर्त्तन
मः ॥ ॐ हं हं हं धीमर्त्तनयेनमः ॥ ॐ हं हं हं धीमर्त्तनयेनमः ॥ इत्यादिमंत्राः ॥ संस्कृतशान्यंचक्रमेणानि
जनानामभिः ॥ निरुभ्योतविधानेनन्यासामप्यशिलाक्रमात् ॥ कुर्यात्पाकारमस्त्राभूतिदर्भतिलैस्ततः ॥ करोषु
धारितांशक्तिर्विद्यस्याभ्यर्चनयेत् ॥ तत्वनत्वाधियाभूतिमूर्त्तीशांश्चयुतादिभिः ॥ ततोव्याशमुद्रार्थमूलंग
वृक्षभिः क्रमात् ॥ इत्याशतादिप्रणानं प्रोभ्यशान्तिजलैः शिलाः ॥ पूजयेच्चतशः स्पृष्टुप्रतितत्त्वमनुक्रमात् ॥ सा
त्रियमथसम्भानं कृत्वाशुद्रांपुनर्यजेत् ॥ स्वभागत्रयेकर्मगत्वागत्वासमाचरेत् ॥ संस्पृष्टोद्भूमूलाद्यैर्वसाशादि
त्रयं क्रमात् ॥ कुर्यात्कृतानुसम्भानं कृत्वादीर्घप्रयोगतः ॥ ॐ मुं इंद्रात्मतत्त्वविद्यातत्वाभ्यां नमः ॥ ॐ इंद्रं विद्यातत्त्वशि
वनत्वाभ्यां नमः ॥ एतेनमधुना पूर्णास्त्रासुकं भास्वरचक्रान् ॥ पंचगवार्घ्यसंसिक्तान् लोकपालाधिदेवतान् ॥ पूजयित्वा नि
जैर्मंत्रैः सन्निधौ सममाचरेत् ॥ शिलानामथर्वासांसंस्मरेदधिदेवताः ॥ विद्यारूपाः कृतस्त्रानादेमवस्त्राः स्मिताननाः सर्वाभ
रासम्यवाशिलाः नामधिदेवताः ॥ मूनादिदीवनायाथैवालुध्रमेधुद्रये ॥ यजेदस्त्रेण पूर्णतिमाहुनानां ज्ञानं शतं ॥ त

॥ रामः ॥

॥ ५२ ॥

तः पासाहमाद्यवर्तयेदलुमणलं ॥ कुर्यात्कोष्ठचतुःषष्टिशेत्रे वेदास्त्रकेसमे ॥ कोलोषु विन्यसेद्द्वारैरजरैश्चैविकोरागाः
॥ द्विपदाः षट्पदास्तानुवासेन तत्रार्चयेद्यथा ॥ आकुंचितकवचं बालुमुत्रानमसुराकृतिः ॥ स्मरन्मृजामुक्रयादिनिवेशेन
धरानतः ॥ जानुनीकुर्यात्शक्तेदिशिवाताहुताशये ॥ पैत्र्यायादपुटारोयाशिरास्यहृदयेजलिः ॥ अस्यदेहेसमोरुदादे
वताः पूजिताः शुभाः ॥ अष्टौ कोराधिपास्तत्रकोरादेषु यथस्थिताः ॥ षट्पदास्तु मरीचाद्यादिषु शक्रादिषु क्रमात् ॥
मध्येचतुष्यदोजयोशेवालुपदिकाः स्मृताः ॥ समस्तानाडिसम्यातामहामर्मासुजंफलं ॥ विश्रुतं स्वस्तिकावचं म
हास्वस्तिकसंप्रदो ॥ विकरं मतिवन्धश्च शुचिभुद्रपदत्रया ॥ इति द्वादशमर्माणि वास्तोभित्यादिषु यजेत् ॥ सा
ज्यमं शतमाशायपर्जन्यायां वज्रोदकं ॥ दद्यात्तथ जयन्ताय यनाकां कुंडुसोज्वलां ॥ रात्रावरिर्महेन्द्राय रवौ धूमं वि
तानकं ॥ सत्यायमृतगोधूमं मायभक्तं भृगुयाय च ॥ विमोसमं नरिशाये शक्राचैत्यष्टपूर्ववत् ॥ मधुक्षिप्राज्यसंश्र
णांप्रदद्यादह्यै च ॥ लाक्षेष्टसुवर्णां विवितथायनिवेदयेत् ॥ दद्याद्गृहक्षते शोडं यमराजपलादमं ॥ गन्ध
गन्धर्वनाथाय जिह्वाभृंगायाय पक्षिणाः ॥ मृगायाय वज्रर्णादियाभ्यामित्यष्टदेवतं ॥ पित्रे त्रिलोचने शारङ्गक्षजे दंत

शु

॥ शीगः ॥

॥ ५३ ॥

धावनं ^{वा} दोवारिवायदवायप्रदवा नमुद्रया ॥ मुयीवायदिशेद्रुयान्पुष्पदेतायदर्भकं ॥ ^{प्र}रुक्तेतसेपयमसुर्यसु
राशिवं ॥ ^{रा}यतमुतो दनंशोयेरोगाययतमराडकान् ॥ लाशान्वायश्चिमाशायां देवाष्टकमितीरितं ॥ मारुतायध्वनं
पानं नागायनागकेशरं ॥ मुखेभस्यालिभम्पादमुद्रमेसद्यसैस्कृतं ॥ सोमायवासंसाज्यंसाकल्पकमृगयैशान्
॥ लौषामदितयेदिसेष्टीमितुनुराष्टकं ॥ मोदकान्ब्रह्मराः पाचांघघदायमरुचये ॥ सवित्रेऋतुपुष्पाणि वरुध
कोनकोष्टके ॥ तदघःकोष्टकेदद्यात्ताविश्वेचक्रशोदकं ॥ यश्चिरोचरनंरुक्तेष्वघैर्विवस्वते ॥ हृदिशोदनमिडाया
रसोधःकोणाकोष्टके ॥ इन्द्रजयायमिथान्नमिडाधस्तान्निवेदयेत् ॥ वारुणायघट्यदासीनमित्रेसगुडमोदनं
॥ रुद्रायतमिडात्रवायुकोणायेरेषदे ॥ तदघोरुद्रदाशायमांसमाईमथेत्तरे ॥ देदीतमायनैवेयंघघदस्थेयरा
ये ॥ अथायशिवकोणाधस्तदसायेचतत्रले ॥ कमादद्यादधिशारं पूजयित्वाविधानत ॥ चतुर्व्यदतिविष्टायवसा
गाम्भ्येदेशत ॥ पंचगव्याश्चतयेयंचरुताज्यंनिवेदयेत् ॥ ईशादिवासुयर्थं चकोमोच्यथयथाक्रमे ॥ वासुवाहेचरशा
याश्चतस्रः पूजयेद्यथा ॥ चरसेसष्टतमांसंविदार्यदधियज्जे ॥ द्युतनायेपलंपितंरुधिरंचनिवेदयेत् ॥ अस्थीनि

दि

रामः

॥ ५३ ॥

धायराक्षेपेरकपित्तपलानिच ॥ ततोमाघोदनं पाचांस्कुरायविधिद्विदेशेत् ॥ अथमेदक्षिणाशायांधूयान्क
घरयोपुतान् ॥ नृभकायचवारुण्यामानियंरुधिराचिंतं ॥ उदीचांयिलिपिह्यारुक्तात्रेकुसुमानिच ॥ मयागसलु
सारेणावासुपूजेनिकार्तिता ॥ पूजेयंगदितान्यत्रकुशहर्वाशेनेलिने ॥ एरेपिवनेयेवासुकिंचेकाशान्तिकोष्टके
॥ त्रिपदारज्जककार्याः घघदासुयथापुरा ॥ ईशायाः यदिकास्मास्मन्नायायाध्वदिकोष्टया ॥ यघदस्थामरीचाया
वसानवपदः स्मृतः ॥ ईशादिषुचरशायाः पूर्ववत्पूजयेद्वहिः ॥ आहुतिविनयंदद्यात्पतिदेवमनुक्रमान् ॥ द
त्वाभूतवलिं प्रेशिलान्यासमनुक्रमान् ॥ मध्यस्वभुज्यसेछक्रिकुंभंवासनमन्त्रिमं ॥ लकारारुढमूलेनकुंभ
— न्वरणांशिला ॥ कुंभानयोसुभंदादिदिशुपूर्वादिषुक्रमान् ॥ लोकपालानभिन्यस्यतवभेषुन्य
स्तशक्तिषु ॥ शिलास्तैयथनरायाः क्रमशोविनिवेशयेत् ॥ समरेमृन्निता ॥ नायथासुमिंनिमध्यतः ॥
तासुधमादिकानद्यौकोणोकोणविभागशः ॥ सुभंदादिषुनरायाश्चतस्रायादिकोणागाः ॥ अजितायाश्चपूर्वा
दिजयादिष्टथगम्यसेत् ॥ वस्यारांवायविन्यस्यवायकचमहेश्वरं ॥ चिन्तयेदध्यमधानंयोनप्रासादमध्य

ल

॥ शैव ॥

॥ ५४ ॥

गं वलिंदत्वा जयेदत्वं विप्रदोष निवारणं ॥ शिलायं च कपशोपि मना गुह्यिष्यते यथा ॥ मध्ये पूर्णो शिलां न्यसे
समुद्रकलशोर्ध्वतः ॥ यथादिषु च नराद्याः कोरोष्यन्त्यादिषु क्रमात् ॥ मथाभावे च तस्योपि मातृसंभावसंमताः ॥
॥ उं भूर्भुवः स्वः ॥ सर्वसंज्ञां मे वाचकुरु स्वांगिरस सुतो ॥ उं नरे नरे नो पुंसां त्वा मत्र स्थापया
म्यहं ॥ प्रासादेतिष्टु सं हृष्टा वावचुर्दार्कतारकं ॥ आयुष्कामंश्चिद्यं नरे देहि वाशिष्ठि देहिनां ॥ अस्मिन्नशासदाकार्याः
प्रासादपत्रतत्त्वया ॥ उं भवे सर्वदा भद्रं लोकांतां कुरु काश्यपि ॥ आयुर्दा कामदा देवि तिष्ठ त्वं स्थापिता मया ॥ नित्यं ज
याय भूते च स्वामितो भव मागवि ॥ उं भिक्तेरिक्ते दोषं प्रैसिद्धिम् ॥ प्रदे शुभे ॥ सर्वदा सर्वदेशस्थेतिष्टास्मिन्नाशरूपि
णि ॥ गगनाय तनं धात्वा तत्र नत्वं नयं नसेत् ॥ प्रायश्चित्तं ततो हत्वा विविना विमृजे मुखे ॥ क्रियाकारुण्यमावलोच्य
मता सोमशंभुना ॥ संक्षेपेण शिलान्यासविधानमिति कार्त्तिकं ॥ अथ लिंगप्रतिष्ठाया विधानमभिधीयते ॥ सास
दा क्रियते मुक्तो भक्त्या देवदिने सति ॥ विना चैवेणामाषादौ प्रतिष्ठाया संपंचके ॥ गुरुभुक्तो दये कार्या प्रथमे करणा
त्रये ॥ भुक्तयश्च विशेषेण कृत्वा यं चर्मदिनं ॥ चतुर्थी नवमी यष्टी वर्जयित्वा च नृदं ॥ शोभनास्ति थयः शेषा कूर

॥ रामः ॥

॥ ५४ ॥

वारविवर्जिता ॥ तारायोगविशेषश्च जानीयाज्ज्योतिषागमे ॥ शतभिषा च धनिष्टा श्री अनुराधोत्तरात्रयं ॥ रोहिणी श्रव
णाश्चेति स्थिरं मे महोदया ॥ सप्तचक्रं भूमिहासि नृणां त्वा ह्यवलिनां ॥ भेदो नक्षत्रवर्णानां कथितः खिं गलामने पुष्यह
स्तोत्तरायाठापूर्वायाठाचरोहिणी ॥ मक्षारोपे तानि विप्रस्य प्रशक्तमथ राजनि ॥ पुनर्वसुस्तथा चित्रा धनिष्टा श्रवणा नि
ता ॥ विशाखुरेवता भद्रा ॥ ईश्वर ॥ धनि ॥ अश्लेषा च मघाश्चेष्टा स्वाति ॥ पूर्वाषाढा नृपुना ॥ स्तान्यप्यविशेषेण दृश्यन्ते
परमेश्वरे ॥ धातुः पंचगुणां भूमिं न्यक्ता वाराम्भूतिना ॥ हस्ता द्वादशसो यानां कुर्यान्मराडययतः ॥ चतुरस्रं चतुर्द्वारं स्तानाथं
तु न द्रुतं ॥ स्तकास्यं चतुरास्यं वारैः प्रायुत्रैथवा ॥ त्रयाणामाघलिंगानां विदधान्मराडययय ॥ हास्तिके इष्टकरं शे
षावेकैककरवर्द्धितो ॥ वर्द्धयेदप्यलिंगानां दोकरोऽपि निमराडयं ॥ यावन्नवद्वारे लिंगे द्वाविंशतिको भवेत् ॥ हास्तिके द्वा
हस्तोत्तरायाष्टाशेषं स्तान्मराडयायकं ॥ याददिद्वल्लिंगे पुकुर्यान्मानानुसारतः ॥ वाशर
त्रराहादौ मराडये स्वस्तिके यथा ॥ यस्यासादो भवेदेषां कुर्याद्वा तस्य मराडयं ॥ प्रासादाः सर्वलिंगानां ज्ञातव्याः शिवशास्त्र
तः ॥ यनो घोषो विराजश्च कांचनः कामरामको ॥ सुवेयो यस्मिन् रोदशनवानां नवमराडया ॥ चतस्रः कोणाः स्थूणा द्वाद

॥ शैग ॥

॥ ५५ ॥

हरेषुहा के विलोको नु यथा शोभता वं यथा अपि वेदे च नु करामधे को रोगुलं भ संयुता अष्टांगुलं कृता ये वेदना
मानमुच्यते अंगुलं भलं यममुच्यते विलोको नु करं करं कमेरावर्द्धयेदासोपावत्तोर विलोको य सो नरे वद्वयेत्यादेवि
त्ता एषु दुषादपि मध्ये पदे थवा वेदी मण्डयेन वधा कृते वेदी पादा नरं मत्ता कृता निन वयं च वा कृपा दनु क्रमा दी शो यं
चं मं न व मं गुरो स्कं वशि व का श्यां प्राचा वात दुरो यरं शस्तानि नानि दृत्रानि च नुर स्वाणि वा सदा हस्तिके हा
स्तिकं कुंडं शो वा रा यं गुले नरं एवं न व करे लिंगे त अंगे न कर द्यये वा रा रत्ना दि लिंगा नो वि द ध्या न्मण्डये चि तां
कृता न न्या न पि स्तो का अ संगे न व दाम्य हं रत्नि मा त्रं श ता ई स्य श तं वा रत्नि मा त्र कं हस्तं सह स्त्र हो मे स्पा द पु ने
नु द्वि हा स्तिकं लक्षे च नु करं कृतां पु पु ने य द्द रं म तं कृता मष्ट करं कृता त्को टि हो मे पु ना धिकं दा हा यो नो
भगा कारं दे वे र रा गे हु द शि गो अखं श या य ने न तं य ड स वं वा य वे ग नो कृतां कु शो ष या का र मु त्रे पु छि व द्द नं
शे यं भ य द म द्वा त मि ति दृष्टं शि वा ग मे तिर्य क स्वा त स मं र वा त मु द्दं मे ख ल या स हा व हि रे कां गु लः क र्मा द्यं
गु लः क चि दा ग मे न द्द हि मे ख ला स्ति स्तो वे दे व ह्यि मां गु ले ष द्वा रा णि त्रि वि षे र्वा क्र म शः यं च मे ख ला अंगु लैः ष द्दि

॥ रामः ॥

॥ ५५ ॥

रजा वा कृता का ल्प मा म ता ता सा मु य रि यो निः स्या न्म धं शो द ला कृ ति उ च्ये नां गु लं त स्या वि स्ता रे रां गु ला ष कं दै र्घ्यं
कृता ई मा ने न कृता कृता स मो प र्वा ग्नि या म्प कृता नां यो निः स्या तु ज रा न ना पूर्वा न नां तु शो वा रा णि मे शा य न्य त रा नः
यो कृता नां य अ नु विं शो भा गः सां गु ल सं त क वि भ ज्ञा ने न क र्त्तव्या मे ख ला क र्त्त ना भ यः स्र सो ड म्बर का ष्ठ थ वः
द ज्ञा तो र रा णः क मा त् पूर्वा दि तो वि धा न वा य वा ष ण वि प र्य यः शान्ति भू ति व ला रे ण ना मा मे षां य था क्र मः अ ला भा
दे क मे के षां सर्वा द्वा लु नि वे श ये त् यं च षट् स त्त ह स्ता नि तो र रा णि क ना य सां वा णि म ध्य म लिं गा नां व द्वा णं गु ल य
ः क मा त् च नु रं गु ल यो र्दृष्टा तो र रा णि नि म ही य सां एवं न व करे लिंगे त सा द्वा ष क रं भ वे त् र वा तो ह स्त प्र मा राः स्या
तो र रा णा नां क ना य सां म ध्य मा नां क मे रा य च नु रं गु ल व र्द्धि ता च या रा णा मु त्र मां नां नु र वा तः सा द्दं क रो म तः क मा
यं गु ल य द्वा मो ह वू रो ज रे पु नः सर्वे षां यं च मां शे न र वा तः का र्य श्ति रि तां वि स्ता र स्त द्य स्या द्दं नु सो वा या रि
काः स मा वा ह स्यं यं च ह स्ता थ तो र रा णा य ष डं गु लं शो वा रा णा व द्द ये द नु क्र मा रं गु ल मं गु लं प थ मे षां गु लं श ल्य
मं ये षां मं गु लो न र वि द ध्या दा नु र्पूर्वा ना नां पि रा डं च त न्म स मं उ च्चा य ये च मां शे न भू सः य सां श नि र्ग मः नि जो द्वा

॥शे.ग.॥

॥५६॥

यत्रिभागेनभूतपक्षं--विस्तृतं प्रवेशं गुलं वास्यक्रमोदेकांगुलान्तरे ललाखलिकं पत्रपत्रां वा विनिवेशयेत्
रंभातं भास्यति वारं मालाश्चापदलेः कृताः वाहयेत्यश्विमेन्द्रां पितृयादयराणि ॥ इत्युधो यमोरभा कृताः
प्राशशिप्रभा ॥ भुकाभा हेमवर्णा च यता कास्यरिको यमा ॥ पूर्वादितो विधाना रक्षा वक्रस्रगाः यदेनालाननस्य
नैऋत्यां मध्ये चित्राथ वसिता ॥ पंचहस्ता धृजास्तदत् ॥ कार्यदिकरविस्तृता ॥ सप्तहस्ता यता कासुविंशत्यंगुलविस्त
ताः ॥ हस्तप्रवेशिता दशहस्ता धृजातां पंचहस्तिका ॥ दशहस्ता यता कां पंचमांगप्रवेशिताः ॥ सप्तभिर्दशभिः कार्य
विशत्या वा करैश्च जाः ॥ अधमे मध्यमे हस्ते हस्तद्वितयविस्तृताः ॥ अथवा एकरोजेष्टविस्तारा ॥ द्विहस्तिका ॥ अ
र्द्धहस्तिक्रमा ह्येवाशतिदृष्टं हि वागमे ॥ द्विगुणं वृषगोभागात्पीठं क्षीरनरुद्रवं ॥ पंकजं कंचनमुखादमुखा यथा
दशांगुलं ॥ अथ वक्रसमुखायं विस्तारे द्विगुणं नतः ॥ विस्तारं द्विगुणा यामं भ्रुवपीठं कनीयसी ॥ चतुरंगुलयाव
द्यातदप्येषामनुक्रमात् ॥ नवानां त्रिणिषाठानि दृश्यन्ते विस्तरागमे ॥ पर्वताग्राद्युपकारान्नदीतीरव्यातक्षराणां
॥ वत्सीका इति दत्तायातथाव्यभंगतः ॥ यत्र खराडाहराहृगोष्टादपि चतुष्पथात् ॥ मृत्तिका दशग्राह्या वैकु

॥रामः॥

॥५६॥

ग्रेष्टो विना किति ॥ मयोधो इन्द्राभ्यन्तजन्मूतग्रहवं ॥ कषायपंचकं यास्यमार्तवंचफलाष्टकं ॥ तार्थो भांसिसुगभी
नी ॥ तथा सर्वोषधी जतं ॥ शशपुष्पफलस्वर्णरत्नगोष्ठं गवारिच ॥ स्नानायोपहरेत्यंचगव्यं पंचामृतं तथा ॥ पितृ
निर्मितवज्रादिष्वंतिर्मर्द्धनाय च ॥ सहस्रसुधिरंकुंभं मंगलाय च रोचनां ॥ शतमोषधि मूलानां विजयालक्ष्मणा
वला ॥ गुडच्यति वलापाठा सहदेवी शतावरी ॥ अद्धि सुवर्चला वृद्धिः स्वाकायोक्ता पृथक् पृथक् ॥ रसायैतिलदर्भा
द्यंभस्मस्नाने तु केवलं ॥ यवगोधूमवित्वानां चूर्णानि च विरुक्षणे ॥ विलेपनं सकर्पूरं स्नानार्थं कुंभगराडुकान् ॥ मण्ड
पाभ्यां विताने द्वे कुर्याच्चित्रैः सदम्बरे ॥ खट्वां चतुर्लिका युग्मं सोपधानं सवस्त्रकं ॥ कर्त्तुं चित्तानुसारेण शयने लक्ष्मक
ल्पिते ॥ धृतशौडयुतं पात्रं कुर्यात्स्वर्णशलाकिकां ॥ त्रिद्येकमाषिकास्ताश्च क्रमाज्येष्टादिषु त्रिषु ॥ वर्द्धनीं शिवकृंभं
चलोकपालघटानपि ॥ एकं निजा कृते कुंभं शांत्यर्थं कुर्यात्संख्यया ॥ दारपालादिधर्मदिप्रशांतादिघटानपि ॥ बालु
लक्ष्मीगणेशानां कलशानपरानपि ॥ धाम्यपुंजकृता धाराः सवस्त्राः स्वविभूषिताः ॥ सहिरण्याः समारवागंधपानीय
प्रीताः ॥ पूर्णपात्रफलाधाराः पत्रवास्याः सलक्ष्मणाः ॥ कुंभाः सर्वविधान्याः सवस्त्राः कुंडतो रणाः ॥ वस्त्रैराद्या

॥ शै.ग ॥

॥ ५७ ॥

दयेत्तंभानाहरेद्रौसर्वपान्॥ विकिरांघ्रितथा लाजांज्ञानंखंजं च पूर्ववत्॥ सपिधानां च रुध्वांतीदाची चताप्रनिर्मिता
घृतक्षौशचितं पात्रं पादाभ्यां कृतकृतेथा॥ विष्टुं रंशितादर्भदूलेर्वाहुप्रमाणकान्॥ चतुस्थतुरस्तद्वत्पलाशाभ्यरि
धातपि॥ तिलपात्रं हविषात्रमर्घपात्रं संयंत्रिकं॥ पलविंशतिमानानि घराणां धूपप्रदानकं॥ शुकसुवेपिठकायां हंयं
जनं शुक्रमिधनं॥ मुक्तामुक्तानि पुष्पाणि विल्वपत्राणि गुग्गुलं॥ चन्दनं कंकमं धूपं प्रदीपान् घृतपूरितान्॥ अक्षता
निधिसत्राणि गव्यमाज्यं यवांस्तिलान्॥ कुशानननिदीर्घाश्च शोतौ तु मधुरत्रयं॥ पायसं यज्ञहस्तोत्थाः समिधो दशप
र्विका॥ अंगुलं त्रिविधं ज्ञेयं यथादिप्रभेदतः॥ अधमं मध्यमं ज्येष्ठं स्त्रीकुर्वीत यथारुचि॥ अष्टविंशतांगुलादीर्घाश्च
वाहुसंमितां॥ ज्येष्ठमध्याधमां कर्षादेकैकांगुलं सतः॥ अष्टैकसत्रमित्तस्यावेदी करिणो मुखं क्रमात्॥ अनाहा
यामतोदण्डोरसविंशतिभिर्भवेत्॥ रामवेदांगुलं कुंभोगण्डीयुगयमांगुला॥ स्वातं वेदांगुलैश्च नंदिद्यवं अंगुलं खने
त्॥ सुखाय कण्ठयोरस्यावेदी अंशेन विल्लमि॥ कनिष्ठांगुलं विल्ला राधृत निर्गमयद्भुति॥ मेखलाद्यंगुलाहताश्रुवा
यामौजिनांगुलं॥ अष्टविंशत्यंगुलोदण्डो हतमस्य कृतांगुली॥ कार्ष्णिकाद्यंगुलं स्वातं पंके मृगयदाहति॥ मूले चोपेच

॥ रामः ॥
॥ ५७ ॥

एतस्य गण्डी कंकलचद्रवेत्॥ आपर्णीसिंसपादाहंवीजकाप्रविकंकता॥ अचिह्वाः पशस्यत्रे किं शुकाद्याश्च यज्ञिकाः
अर्कादियरुशां तथैव समिधैर्कयता शजाः॥ खदिरोत्थत्रयामार्गपिप्यलोडुम्वरे प्रवा॥ समीर्वाक्रशोद्भूता अष्टविकश
तोन्मिता॥ आहरे घघथा संख्यंत दभावेयवांस्तिलान्॥ एतानि विष्टुं रादनिपतिकरां निवेशयेत्॥ गृहोपकरां यच्चस्था
लीदावापिधानकं॥ मुशलोऽखलं खड्गं कुरिकां छत्रचामरं॥ शिलास्ये तज्जुहंस्यानं यत्रिकापाडुका मुगं॥ दर्पणं ह्वापा
त्रे च सिंहां जनभाजं॥ मार्जनां योगयद्वां च पुटं च विनिवेशयेत्॥ स्नाने धिवास पूजायां प्रतिद्युयां च वाससां॥ दद्याद्यु
ग्मानि देवाय शिलावेदी हवाय च॥ मुद्रा मुकुटवासां सिसारकं करं कुरा लान्॥ कुर्यादाचार्य पूजार्थं विनशाद्यविच
र्जितः॥ तस्यादयादहीनं तु मूर्तिभुक्त्वा स्वजापिनां॥ पूजास्याज्जापिभिस्तु स्याद्विप्रदेवतशिलिनो॥ वज्रार्ककान्तौ नीलानी
नीलमुत्राफलानि च॥ पुष्पयन्त्रादिगर्गचवैद्यैरत्नमष्टमं॥ औशोरसोधवक्रत्तारकरन्दनकागरु॥ श्रीखंडे
घेरिका कुष्ठं शंखिनी गोवधागरा॥ हेमतामुमयो वंगंतारमारसकोशपकं॥ शीशकं चेति लोहानि हरितालं मन
शिला॥ तोरिका हेममाशकं पारदो हेमगेरिकं॥ गन्धको भुक्रमित्यष्टौ धातवो ब्राह्मयस्तथा॥ गोधूमासुति

॥ शो.ग. ॥

॥ ५८ ॥

लाभावाभुजानभाहरेषवान् ॥ नीवारणामकानेवंब्राह्मण्यष्टकार्तिता ॥ एतन्मन्त्राष्टकाभावेयंचद्वयारणुहरेत्
॥ हरकंसहदेवाश्चखर्गतालंचवानुमात् ॥ सर्वेषांनुयदाभावः पारदंहेमवातद ॥ कर्मभूवयययानांमेकंस्वर्गा
निर्मितां ॥ हालिकेमाधिंकं कुर्याष्टैकोनरयोगतः ॥ ज्येष्ठलिंगेयहेमधिरितिसर्वसमाहरेत् ॥ त्वात्वनित्यद
यंकृत्वापरावार्यकरेगुरु ॥ सहायैर्मूर्तिर्यैर्विषैः सहगच्छेत्तखालयं ॥ शास्त्रादिनोरणास्तत्रपूर्ववत्पूजयेत्क
मात् ॥ स्वदक्षिणाकमादेवांशाखयोधरियालकान् ॥ अतिनदिमाहाकालोयाम्यभृंगिविनायको ॥ वारुणोनुवय
स्तदोदेवीचरोऽतइतरे ॥ तच्छास्त्रमूलदेशस्थोप्रशान्तशिशिरौघदौ ॥ यजन्माशोकनामानोभूतसंजायनामृतौ
॥ धनदशप्रदौदौष्ट्यपूजयेदनुपूर्वशः ॥ स्वनामभिश्चतुर्थज्ञैः प्रणवादिनमोन्नतैः ॥ मोक्षयववमुद्रास्थप्रवर्तनां
वयं ॥ भानुत्रयंयुगवेदालक्ष्मागणयतिस्तथा ॥ इतिदेवामखागारेनिष्ठन्निष्ठानिनोरणं ॥ विप्रसंघायमादा
यकतोः संरक्षणायच ॥ वज्रशक्तिंनथादरांस्वहंयाशंधजंगदां ॥ विभूतं वकसंभोजयताकास्वर्चयेत्क
मात् ॥ ॐ हूं हूं वज्रायहंफट् नमः ॥ ॐ हूं हूं शक्तयेहंफट् नमः ॥ इत्यादिमंत्रैः ॥ कुमुदः कुमुदाख्यश्चपराउरीकोथ

॥ रामः ॥

॥ ५८ ॥

वासनः ॥ शंकरस्तथासर्वनेत्रः सुमुखसंज्ञकः ॥ सप्रतिष्ठितनामाचध्वजानामष्टदेवताः ॥ पूज्याः पूर्वादिकाष्टसुभूतको
दिभिरावृताः ॥ ॐ कुमुदायनमः ॥ इत्यादिमंत्रैः ॥ हेतुकंनिपुरग्रंरैवस्वाख्यंयमजिह्विकं ॥ कालंकेरालिनं वष्टुमेकां
हंभाममष्टमं ॥ तथैवपूजयेद्विष्णुसेनपालाननुकमात् ॥ बलिभिः कुसुमैर्द्रव्यैः संतुष्टायरि ॥ भावयत् ॥ कंदो
तुरोगुवधेषुवंशेस्थनास्वनुकमात् ॥ यवक्षित्यादितत्वातिसद्योजातादिभिर्यजत् ॥ सदाशिवयदव्याधिमराड
पंधामशंकरायताकाशक्रिसंयुक्तं तद्वद्विचिलोकयेत् ॥ दिव्यात्तरीक्षभूमिवाविप्रानुत्सार्यश्ववत् ॥ पविशेत्प
श्चिमदाराद्वेवधारणि ॥ दयेत् ॥ प्रदक्षिणाक्रमो कृत्वा निविष्टे विदिदक्षिणे ॥ उत्तराभिमुखः कुर्याद्भूतभुक्तिं यथा ॥
परा ॥ अन्नयागंविशेषार्घ्यमवश्यमिदंशोधने ॥ कर्वातस्वात्मनः पूजांयंचगव्यारिष्ववत् ॥ साधारं सकलंस्वस्मिन्नि
मसेत्रदनंतरं ॥ विशेषात्तुशिवतत्वायतनत्रयमनुकमात् ॥ ललाटकंठपादान्तंशिवविद्यात्मकं परं ॥ रुद्रनारा
यणव्यादेवतंतिजसम्बरे ॥ ॐ ईं श्रीं मूर्तानदाधरास्तत्रपूर्ववद्विनिवेशयेत् ॥ तस्यापकंशिवंसांगंशिवंसांगंशिवह
स्तधर्मदंनि ॥ वृक्षस्तुप्रविष्टेनतेजसावाकृमातरं ॥ तमः पटलमभूयप्रयेतिनरिगन्तरं ॥ आत्मनंमूर्तियैः सांईस्व

॥ कोना ॥

॥ ५६ ॥

समुद्रादिभिः^प पूजित्वा शिवोस्मानिधात्वा बोधा सिद्धिरेत्^उ चतुर्थथानसंस्कारे संस्कार्योन्ममराडयं^ख विक्षिप्य
विकरादीनि कुश^१ चोयसं हरेत्^२ आसनीकृत्य वद्व्यावाक्त्वा दीप्त्यवयजेत्^३ शिवकुंभात् वद्व्यावाक्त्वा दीप्त्यवयजेत्^४ शिवकुंभात् वद्व्यावाक्त्वा दीप्त्यवयजेत्^५
रानने^६ स्वस्तिभुक्तलशाहृदन्^७ लोकपालाननुक्रमान्^८ यानागुधारिसंक्रान्मृजयेद्विधिनम्यथा^९ रेरावतराजान्^{१०}
ठंस्वरावर्णकिरीटिन^{११} सहस्रनयनं शकं वज्रपाणिं विभावयेत्^{१२} सप्तार्चिषं च विभ्राणामक्षमालाकमराडलं^{१३} ज्वाला
मालाकुलेरक्रं शक्तिरुत्तमजासनं^{१४} कृताक्षमहिषारुढं दराडहसं भयानकं^{१५} कालपाशधरं कालं ध्यायेदक्षिणादि
व्यति^{१६} रक्तेनेत्रं शवारुढं नालोत्पलदधुभां^{१७} कृपापायाणि मन्त्राप्यं चितं राक्षसेश्वरं^{१८} नागपाशधरं हृष्टं रत्नौघ
द्युतिविग्रहं^{१९} शशंकधवलं ध्यायेदरुणं मकरासनं^{२०} आघातहरित्वायं विलोचनं जधारिणा^{२१} प्राणभृते
चभूतानां हरेरास्थं समभरां^{२२} नुवेरं मेघमासीनं सगर्वं खर्वविग्रहं^{२३} स्वर्णछायंगदाहस्तमुन्नराशायिनिं
स्मरेत्^{२४} ईशानं वयमारुढं त्रिभूलालधारिणं^{२५} शरच्चक्रावदानं चंचुमौलिं विलोचनं^{२६} अनन्यपराङ्मुखं
संकरादशशतीयुतं^{२७} विद्युद्गमप्रतीकाशं कूर्मारुढं प्रपूजयेत्^{२८} यानं यानं चतुर्वाहं वस्त्राणं चतुराननं^{२९} हंस

॥ रामः ॥

॥ ५६ ॥

स्वभं यथा

यानं च विभ्राणोदराक्षं कृमराडलं^१ संभमूलस्थकुंभे पुवेद्याधर्मादिकात्यजेत्^२ दिशुकुंभे घननादात् पूजयं त्यपि
केचनः^३ शिवाज्ञां प्रावयेत् कुंभं धामयेदलुष्टं गं^४ पूर्ववत्स्थापयेदोक्तं भं तदनुवर्द्धनां^५ शिवस्थिरासनं कुंभे
शस्त्रात्वं च कुत्वा सतां^६ पूजयित्वा यथा पूर्वस्य शोडशवज्रमुद्रया^७ निजया गंजगत्राथरक्षभक्रानुकम्यया^८ इति सं
आचरन्साधं कुंभे खड्गं निवेदयेत्^९ दाक्षास्थायनयोः कुंभे स्थण्डिले मराडलेथवा^{१०} कुंभे स्वयं जेदीशमित्युक्तं पिं
गलामते^{११} अथ मराडलमार्गपिमना पुद्दिश्यते यथा^{१२} तन्मध्ये दलं यमंतस्पाशकर्णिकादिमे^{१३} केशराणि हि
तायेत्युत्तीयेदलमन्वयः^{१४} चतुर्थे नुदलायाणि कर्णिकाद्याभिरंगुले^{१५} यद्यप्यवदलायाणि गात्राणि दलसंभयः
चतुरंगुलकाकार्या यथा कृमं^{१६} दलायादंगुलं न्यक्ता प्रतिवाराणामराडलं^{१७} समन्नादंगुलेनेति विधातव्यं वि
चक्षुरोः^{१८} आसनं देवदेवस्य वीथ्यादिसहितं कचित्^{१९} वीथिकादारमुत्वेन तदर्द्धनास्यवाकचित्^{२०} धारमानाभवे
छोभातदर्द्धनकपोलको^{२१} श्वेतं रक्तं रजः कृष्णं क्षियेत्पीतं विधानतः^{२२} केशराणि दलायाणि दलानि गात्रकानि च
कुर्वन्ति त्र्यंगुलान्यन्ये कर्णिकां च षडंगुलां^{२३} तत्र संपूजयेद्देवेशं वजेयुः कण्डसन्निधौ^{२४} कण्डनाभिं पुरस्कृत्य नि

॥ शी. ग. ॥
॥ ६० ॥

विष्णुमूर्तिधारिणाः ॥ गुरोरादेशतः कर्तुं निजकराण्डेषु संस्कृतिं ॥ जपेयुर्जापिनो संख्यमस्त्रमन्येतुं संहितां ॥ यथेयुर्वा
स्तराणां शक्तिस्वशाखावेदपारगाः ॥ श्रीसूक्तं पावमानं च मेत्रकं च वृथा कपिं ॥ अवेदी पूर्वदिभागे सर्वमतसमुद्र
रेत् ॥ देवव्रतं च भारुणं ज्येष्ठसामरथं तरं ॥ पुरुषगतिमेतानि सामवेदी तु दक्षिणे ॥ रुद्रं पुरुषसूक्तं च स्नेहाभ्यां वि
शेषतः ॥ बुधाराणं च यजुर्वेदी पश्चिमायां समुदरेत् ॥ नीलरुद्रं तथा थर्वस्कन्दं वृक्षं तथैव च ॥ उत्तरे थर्वशर्वं च तत्पर
सु समुदरेत् ॥ आचार्यस्तत्र मत्स्यायं प्रतिकुराण्डं प्रदाययेत् ॥ बह्वैः पूर्वादि कान् भागात् पूर्वकुराण्डादितः क्रमात् ॥ धूप
दीपचरुणां च कृते वक्तिं समुदरेत् ॥ पूर्ववद्धि वसम्पर्च्य शिवाग्रौ मंत्रतर्पणं ॥ देशकालादिसम्पत्तौ दुर्निमित्त
प्रशान्तये ॥ होमं कृत्वा तु मंत्रज्ञाः पूर्णां दत्त्वा शुभावहं ॥ पूर्ववच्चरुं कृत्वा प्रतिकुराण्डं निवेदयेत् ॥ पूर्वोक्तभरणाद्यै
श्च यजमानेन पूजिताः ॥ प्रहृष्टमनसः सर्वे वजेयुः स्नानमंडपं ॥ भद्रपीठे स पद्मां के प्रावेद्यां प्रणवांसने ॥ निवायतत्र
देवेशं ताडयित्वा वयुराहयेत् ॥ स्नापयेत् पूजयितुं मृदाकावायवारिणा ॥ गोमूत्रैर्गोमयेन अपि वारिणा चान्तरान्तरं ॥
भस्मना गंधहोमेन फण्डं तास्त्रेण वारिणा ॥ देशिको मूर्तियैः सार्द्धं कृत्वा वाकरशोधनं ॥ वर्मजन्त्रेन संछाद्य पीतवर्णेन वाससा

॥ रामः ॥
॥ ६० ॥

संपूज्य सितपुष्पे सुतये दुरवोदिकां ॥ तत्र दत्तासनायां तु शय्यायां सनिवेश्य च ॥ कुंकुमालिप्तसूत्रेण विभज्य
गुरुगालिरेव ॥ शलाकया सुवर्णस्य शास्त्रद्वयेन कर्मणा ॥ कृतकर्मा च शस्त्रेण लक्ष्मशिल्पी समुक्तिरेत् ॥ य
शादधो धत्वा पादादूर्ध्वं धत्वा यथा ॥ सर्वकामप्रसिद्धार्थं शुभं लक्ष्मावतारणं ॥ लिंगदीर्घविकारांशो विभक्ते
भागावर्जनात् ॥ विस्तारो लक्ष्मदेहस्य भवेद्विंशेऽनुसर्वतः ॥ यवस्य नवभक्तस्य भोगे रष्टभिगहता ॥ हास्तिके ल
क्ष्मेरेखा च गाभीर्या विस्तरादपि ॥ एवमष्टांशद्व्यानुलिंगे युद्धिकरादिषु ॥ भवेत्तद्वयवापृथ्वांगं भीरानव
हास्तिके ॥ सानोरे सुचलिगे युपादहृद्रेषु सर्वतः ॥ लक्ष्मदेहस्य विषंभो भवेद्विषयवर्द्धनात् ॥ गंभीरत्वं
-- भाभां रेखापि ध्वंशद्वितः ॥ सर्वेषु च भवेद्वल्लिङ्गमष्टकमष्टकं ॥ लक्ष्मक्षेत्राष्टधा भक्ते मूर्द्धिभाग
व्यच्युते ॥ -- गागापरिवर्तेन भुक्ता भागद्वयं त्वधः ॥ रेखाभ्रमेण समन्वयं कारयेत्पृष्ठदेशतः ॥ बहुविधो
यमन्यत्र स कृदत्रोपदर्शितः ॥ रत्नजेलक्ष्मणो धारानरो हेन सरिज्जवे ईशानचललोहे पुनदृष्टः कचिदा
गमे ॥ स्वरूपं लक्षणांतेषां प्रभारत्नेषु निर्मला ॥ नयनोन्मीलनं वाक्ते सन्निधानाय लक्ष्मयत् ॥ लक्षं

॥ शै-ग ॥

॥ ६९ ॥

फनमधुनातथा ॥ मृत्पुंजेन संपूर्य शिल्पिदोषनिवृत्तये ॥ अर्चयेच्च ततो लिंगं स्नापयित्वा मृगादिभिः
मुदिका पात्रशय्याभिवाक्या - - - - - शिल्पिना नोषयित्वा तु दत्तागां गुरवेष्पुभां ॥ समभ्यर्च्य त
तोलिंगं धूपदूर्वाक्षतादिभिः ॥ गायत्र्यो मंगलं वा मो जीवतु त्राऽसमर्तुकाः ॥ सद्येन वायसद्येन मृत्रेणा
थ कुशेन वा ॥ कृष्णां करोचतां दत्त्वा कुर्यान्निर्मिथ्यनादिकं ॥ गुडलवणाधन्या कदा नेन विमृजेत तः ॥ गुरुमृ-
र्निधरेः सार्धं हृदा वा प्रणावेन वा ॥ मृत्स्ना गोमयगोमूत्रभस्मभिः सलिलान्नरं ॥ स्नापयेत्पंचगव्येन पंचामृत
पुरःसरं ॥ विरूपाक्षश्च कावायैः सर्वोषधिजलेन च ॥ गुडयुष्यफलस्वर्गारत्नशृंगसंनोदकैः ॥ तथा वारास
हृश्रेणादिव्योषधिजलेन च ॥ तीर्थोदकेन गांगेन चान्दनेन च वारिणा ॥ क्षारार्णावादिभिः कुम्भैः शिवकुम्भज-
लेन ततः ॥ निरीक्षणां विमेषं च सुगन्धैश्चन्दनादिभिः ॥ संपूज्य ब्रह्मभिः पुष्पैर्वर्मणारक्तवीरैः ॥ देवहु-
पुरारक्तातिलकपूर्वकं ॥ गीतवाद्यप्रसूतैश्च वसुधोषादिमंगलैः ॥ नारक्षीरकुशाद्यादिद्रव्यैरर्घ्याय सूचितैः
ज्यस्तुत्यादिभिश्च मर्पयेत्पुरुषाजुना ॥ समाचम्य हृदा देवं पूज्याडुस्थीयतां प्रभो ॥ एवं रावसमारोप्य मण्ड
पंपुरमेव वा ॥ आचार्यप्रोक्षिते देशे धर्मकारीतथागतः ॥ व्रजन् शिल्पादिभिः शौद्धं रथमार्गानुगामिभिः ॥

रामः
६९

हिरण्यकांशवासांसिसप्रवीहिकपर्दकान् ॥ कुसुमानि सुगन्धानि गोयवाद्यादिमंगलैः ॥ क्षिपन्वितानुसारेणाप
रिभ्रास्यते ततः ॥ पश्चिमं मण्डपद्वारं तत्र भद्रासनस्थितं ॥ हृदा संपूज्य देवेशं कृते स्वस्त्ययने सति ॥ प्रवेश्य
वेदिकामध्वरवद्वायां पट्टकेथवा ॥ विन्यस्त तूलिकेतत्र सोपधानं प्रवेणाशक्त्यादिशक्तिपर्यन्ते विन्यसेदा
सनेष्पुमे ॥ प्रासादे पश्चिमास्ये च मध्यात्पूर्वाश्रितं शिवां ॥ पश्चिमेऽपि शिडकां न्यस्य न्यसेद्ब्रह्मशिलान्तथा ॥ पूर्वा
सेऽभवे तस्मिन् सर्वमेतद्विपर्ययात् ॥ शस्त्रं मंत्रशतालघ्ननिद्राकुम्भं कुर्यात्स नं ॥ प्रज्ज्य शिवकोरोच दत्त्वा र्घ-
जुडयेत्तु ॥ उक्तायेन क्षतमननिकं शिरसा पूर्वमस्तकं ॥ समारोप्य न्यसेत्तस्मिन् मृद्व्या वसुणो चन्दनं ॥ द
द्याद्भूपं च संपूज्य तथा प्राशां शिवर्मणा ॥ नैवेद्यं च यथोद्भृष्टं गृहोपकरणानि च ॥ यतद्गुहादितत्सर्वं हृदा
दद्यात्स्वशक्तिजः ॥ घृतशौडयुतं पात्रमभ्यं गायपदान्तिके ॥ देशिकः सुस्थितस्तत्र यद्विशतत्वं संचयं
शक्त्यादिभूमिपर्यन्तं स्वतन्त्राधिपसंयुतं ॥ विन्यस्य पुष्पमालाभिस्त्रिवराडं परिकल्पयेत् ॥ मायासंदेश
शक्त्यन्तर्गता ह्यास्ववर्जुलं ॥ तत्रात्मतत्त्वविशारदं शिवं सृष्टिक्रमेणात्त ॥ एकशः प्रविभागेषु ब्रह्मवि
ष्णुहराधिपान् ॥ विन्यस्य मूर्तिशान्पूर्वादि क्रमतो यथा ॥ श्मावह्नियजमाना कर्कजलवायुनिशाकरान् ॥

॥ शै. ग. ॥

॥ ६२ ॥

आकाशं मूर्तिरूपं स्तान्न्यसेत्तदपि नायकान् ॥ शर्वपशुपतिं चोयं रुद्रं भवमथेश्वरं ॥ महोदेवं वभीसंचमं
त्रास्तदावकाशमे ॥ रत्नशयनयाः सश्वरुकारश्च त्रिमानुकाः ॥ प्रणवो रुद्रया राह्वी मूलमंत्रोथवाक्चित्
पंचकुराणामकेयागे मूर्तिः पंचाथवान्यसेत् ॥ पृथिवीजलनेत्रांसि वायुराकाशमेव च ॥ क्रमान्नदपि पचा
त्रवस्त्राणां धरणीधरां ॥ रुद्रमीशं सदाख्यं च मृद्विनायेन मंत्रवित् ॥ सुमुखो वा निवृत्त्याद्या अजाताद्यास्तदा
श्वराः ॥ त्रितर्वाथ सर्वजन्यसेत् व्याघ्रासकारां ॥ शुद्धे वा ध्वनिविदेशा अशुद्धे लोकनायकाः ॥ इष्टया
मूर्तिपंचैते भोगिनो मंत्रनायकाः ॥ पंचत्रिंशत्तथैवाष्टं पंचत्रिंशियथाक्रमं ॥ एषांतत्त्वदीशानां मंत्रादिश्चा
त्रयोयथा ॥ ॐ हं शक्ति तत्त्वाय नमः ॥ ॐ हं शक्ति तत्त्वाधिपाय नमः ॥ इत्यादि ॥ ॐ हं ह्रस्वमा मूर्त्ये नमः ॥
ॐ हं ह्रस्वमा मूर्त्यधिपाय शवाय नमः ॥ इत्यादि ॥ ॐ हं पृथिवी मूर्त्ये नमः ॥ ॐ पृथिवी मूर्त्यधिपाय व
क्षरो नमः ॥ इत्यादि ॥ ॐ हं शिवतत्त्वाय नमः ॥ ॐ हं शिवतत्त्वाधिपाय रुद्राय नमः ॥ इत्यादि ॥ नामिष्क
धात्समुच्चाय्य घराटनादवि सर्पिणां ॥ ब्रह्मादिकारणात्यागात् ॥ द्वादशान्नममाश्रितं ॥ मंत्रं व मनसा
भिर्न प्राप्नोति नन्दरसोद्गमं ॥ द्वादशानात्समानीय निष्कले व्यापकं शिवं ॥ अष्टत्रिंशत्कलोपेतं सहस्रं

॥ रामः ॥

॥ ६२ ॥

किरणोन्मूलं ॥ शर्वशक्तिमयं शांगंधालिंगे निवेशयेत् ॥ जीवन्मोभवेदेवं लिंगे सर्वार्थसाधकः ॥ पिण्डकादि
भुत्तया मः प्रोच्यते सांप्रतं यथा ॥ पिण्डकां च कृतस्नानां विलिप्तं च नदीभिः ॥ मद्यस्त्रैश्च समाक्षयश्च
भगलक्षणे ॥ पंचरत्नादि संयुक्तां लिंगं स्नातः स्थितां ॥ लिंगवत्कृतविन्यासां विधिवत्संपूजयेत् ॥ कृत
स्नानादितद्वर्तिगं मूलशिलां न्यसेत् ॥ कृतस्नानादिसंस्कारां शतचक्रं ह्रस्वमंतथा ॥ प्रणवपूर्वं ॐ ह्रस्वः सः मध्या
ह्नं न्यसेत् ॥ क्रियाशक्तिनिभां पिण्डं शिलामाधाररूपिणी ॥ भस्मदर्भतिलैः कुर्यात्प्राकाशितयंततः ॥ रक्षाबेलो
कपालांश्च मायुषान् पूजयेद्दहिः ॥ ॐ ह्रीं क्रियाशक्तये नमः ॥ ॐ ह्रीं सः महागौरिरुद्रदयिते स्वाहा ॥ इति पिण्डका
यां ॥ ॐ ह्रीं आचारशक्तये नमः ॥ ॐ ह्रीं ह्रस्वभाय नमः ॥ धारिकादीप्रिमत्पुगाज्योत्स्नाचेतावलोकना ॥ तथा पात्री
रित्री च न्यसेद्वा पंचनायिकाः ॥ वामाज्येष्टा कृयाज्ञानं तिष्ठाति स्वाथवान्यसेत् ॥ क्रियाज्ञानी तथेष्टा च पूर्ववच्छ्र
तमूर्तिषु ॥ तमोमोहाक्षयानिष्प्रामृत्पुर्मायो भयो ज्वराः ॥ पंचाथवान्तमोमोहाघोरारतिरपज्वरा ॥ तिस्वाथवा
क्रियाज्ञानी तथेष्टा विधिनायिकाः ॥ आत्मादिषु चित्तच्युतीषु मूर्तिषु विन्यसेत् ॥ अत्रापि पिण्डका वस्त्रशि
लादिषु यथाविधि ॥ गौर्यादिमध्यैरेव पूर्ववत् सर्वमाचरेत् ॥ सर्वविधाय विन्यासं गत्वा कुराडान्निकंततः ॥ कु

॥ शो.ग ॥

॥ ६३ ॥

राउ मध्ये महे शानं मेखला मुमहे श्वरं ॥ क्रिया शक्तिं तथा नमो नादमो ह्ये सुविन्यसेत् ॥ घटस्थानि डलवन्ती
शेनोडी सन्धानं कंततः ॥ पञ्चतनु ससां शक्तिं मुद्रतेन समुद्रतां ॥ विशतीं श्रुत्य मार्गे रानिः सरनी समुद्रमात्
पुनश्च श्रुत्य मार्गे रानिः विशतीं स्वस्य विनयेत् ॥ एवं सर्वत्र सन्धेयं मूर्तये श्रुत्य परस्परं ॥ संपूज्य शक्तिं शक्तिं कु
रोड सन्धेयं चक्रमात् ॥ तत्त्वतस्त्वेष्वरान्मूर्तिं मूर्ती शान्द चक्रादिभिः ॥ संपूज्य पयित्वा नुसंहितौ सहिता गुभिः
शतं सरस्व मर्दन्ता पूर्णाया सह होमयेत् ॥ तत्त्वतस्त्वेष्वरान्मूर्तिं मूर्ती शान्द चक्रादिभिः ॥ तथा संतप्य सा
न्निध्ये जुहुयु मूर्तिं पात्रपि ॥ ततो वस्त्राभिरंगैश्च द्रव्यकालानुरोधतः ॥ संतर्प्य शान्ति कुंभाभः पोषितं कुश
मूलतः ॥ लिंगमूलं च संस्पृश्य जपेयुर्होम संख्याया ॥ सन्निधानं हृदा कुर्यात् सर्वमंगारोपगुणान् ॥ एवं संसा
ध्यात्वा शान्तिं शादिविभुद्धये ॥ विधाय पूर्ववत्सर्वं होम संख्याजपादिकं ॥ कुशमण्डपयोगेन लिंगम
ध्याय कं स्पृशेत् ॥ यथा यथा वशं धानं तदिदानीमिहोच्यते ॥ ॐ भां भां वा ॐ ॐ ॐ वा ॐ लं लं वा ॐ मा मूर्त
ये नमः ॥ ॐ हां हां वा ॐ ॐ ॐ वा ॐ हूं हूं वा ॐ वरि मूर्तये नमः ॥ एवं यजमानादि मूर्तिरपि सन्धेया ॥ पंचमूर्ती
त्मके प्येवं सन्धानं हृदयादिभिः ॥ मूलेन स्वीयबीजे वा जेयंत तत्र यात्मके ॥ सिलापि राडी ह्ये ये वं पूर्णा

॥ रामः ॥

॥ ६३ ॥

दिनवसन्तरेः ॥ भागभाग विभुद्धर्थं होमं कुर्यात् कृतादिकं ॥ न्यूनादि दोषमोघाय शिवेनाष्टाविकं शतं ॥ रु
त्वाथ यत्कृतं कर्म शिवश्रोते निवेदयेत् ॥ एतत्समर्थितं कर्म त्वं ह्येव महाप्रभो ॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय
रुद्रोऽनमोस्तुते ॥ विधिपूर्णा मपूर्णा स्वास्व शक्त्या पूर्य गृह्यतां ॥ ॐ ह्रीं शं करि पूर्य पूर्य स्वाहा ॥ इति पिण्ड
कायां ॥ अथ लिंगेन सज्जानी क्रियात्वा पीठविग्रहे ॥ आधाररूपिणी शक्तिं न्यसेद्वस्त्रशिलोपरि ॥ निरुद्धा
सप्तरात्रं वा पंचरात्रं त्रिरात्रिकं ॥ एकरात्रं मथो वापि यदासंशोधिवाशनं ॥ विना धिवासनं यागः कृतोऽपि न
फलप्रदः ॥ स्वमंत्रैः प्रत्यहं देयमाहुतीनां शतं शतं ॥ शिवकृभादिपूजां च दिग्बलिं च निवेदयेत् ॥ श्रीमत्सोम
शिवेनायमधिवासविधिः कृतः ॥ प्रातर्नित्यं विधिं कृत्वा द्वारपालप्रपूजने ॥ प्रविश्य प्राप्तिधानेन देहशु
आदिमाचरेत् ॥ दिक्कृतींश्च समभ्यर्च्य शिवकृभं च वर्द्धनां ॥ अष्टपुष्टिकपालिं गं वरिहं संतर्प्य चक्रमा
त् ॥ शिवाज्ञातस्ततो गच्छेत्प्राशादं शस्त्रमुच्चरन् ॥ तद्गताः प्रक्षिपेद्विघ्नानहुं फडन्नशराण्डना ॥ नमोऽप्ये
प्येष्टिं गं वेधदोषविशंकयागतस्मान्मध्यं परित्यज्य वाद्धं नयवेनवा ॥ किंचिदिदं शानमास्तु ज्यशिला
मध्ये निवेशयेत् ॥ मूलेन ता मम नारंवा सर्वा आधाररूपिणी ॥ सर्वगां सृष्टियोगेन विन्यसेद्वलां शिलां

॥ शै.ग ॥

॥ ६४ ॥

अथ वने तमंत्रेण शिवस्यासनरूपिणी ॥ ॐ नमो व्यापिनि स्थिरेऽचले प्रखेः सैलस्यैवाहा ॥ त्वया शिवान्न
या शक्तेः स्थातव्यमिह संततं ॥ इत्युक्ता तमभ्यर्च्य निरुभ्या जोधमुद्रया ॥ वज्रादीनि चान्नानि तथोशीरदिक
वधीः ॥ लोहानि हेमादिकांस्तत्र हरितालादिकांस्तथा ॥ धान्यप्रभृतीशयाश्च पूर्वमुक्ता ननु क्रमात् ॥ प्रभा
रोपत्वदेहत्ववीर्यशक्तिमयानिमान् ॥ भावयन्नेकचित्तस्तु लोकपालेशसम्बरे ॥ पूर्वादिवसुगर्जेभ्युन्यसे दे
वैकाः क्रमात् ॥ हेमजंतारजं कूर्मं वृषं वाह्यसंमुखं ॥ सरित्तटमुद्रायुक्तं पर्वताय मुद्राय वा ॥ पक्षिपेन्मध्यग
तायां यद्वामेहं सुवर्गाजं ॥ मधुकाक्षतसंयुक्तं मंजनेन समन्वितं ॥ पृथिवीं राजतीयद्वयद्वहेमसमुद्रवां ॥
सर्ववीजमुवर्गाभ्यां समायुक्तं विनिक्षिपेत् ॥ स्वर्गाजं राजतं वापि सर्वलोहसमुद्रवां ॥ सुवर्गाकेशोर्युक्तं प
ञ्चवातज्जतो न्यसेत् ॥ देवदेवस्य शक्त्यादिशक्तिपर्यन्तमासनं ॥ प्रकल्पयायसे नाथ लिप्रागुगुलुनाथ वा
स्वधमास्त्राद्यवस्त्रातनुतेशास्त्रसहितं ॥ दिक्कतिभ्योऽलिन्दत्वासमाचानस्तु देशिकः ॥ शिवेणावाशि
लासूत्रं संगदोषनिवृत्तये ॥ शस्त्रेणावाशतं सम्पकजुहुयात् पूर्णायासरु ॥ एकैकाहुतिदानेन सन्नप्यवा
स्तु देवताः ॥ समुस्याय्य हृदा देवमानये नंगलादिभिः ॥ गुरुदेवाय तो गच्छेत् मूर्तिपैः स्वदिशि स्थितैः ॥

॥ रामः ॥

॥ ६४ ॥

वस्तुभिः सह धर्माच देवयानस्य पृथुतः ॥ प्रासादादिपरिभ्राम्य भद्राख्ये द्वारसंमुखं ॥ लिंगं संस्थाप्य
दत्तार्घ्यं प्रासादं प्रवेशयेत् ॥ द्वारेणाद्वारबंधे च द्वारे देशेन तद्विदा ॥ द्वारवन्दे शिवाभूयेत दुर्द्धनाथ
तद्युते ॥ वर्जयत् द्वारसंस्पृशेद् द्वारेणो वमहे श्वरं ॥ देवगुरुसमारंभे कोणो नापि प्रवेशयेत् ॥ अयमेव वि
धिर्ज्योत्स्नल्लिंगोपि सर्वतः ॥ गृहेऽपि वेशनं द्वाग्ध्वोकेऽपि समीहितम् ॥ अयं द्वाग्ध्ववेशनविदुर्गा
त्रक्षयंततः ॥ तत्कर्तुं श्रविनाशान्निमतः शान्तिं समाचरेत् ॥ जीर्णादिदोषदुष्टस्योपद्वारेणो वनिर्गमं ॥
अथ पीठे च संस्थाप्य लिंगं द्वारस्य संमुखं ॥ तूर्यमंगलनिर्घोषे दूर्वाक्षतसमन्वितं ॥ समुत्तिष्ठ हृदेऽसु
क्तामहापाशुपतं पठत् ॥ अपनीय पठंस्व भ्रादेशिको मूर्तिपैः सह ॥ यंत्रस्थं धारयित्वा तु विलिप्तं कुंकु
मादिभिः ॥ शक्तिशक्तिमतोरैक्यं ध्यात्वा लस्य नलक्षितं ॥ लयांतं मूलमुच्चार्य मृदुस्वास्त्रे निवेशयेत् ॥ अं
शेन वस्त्रभागस्य द्वाअंशद्वयेन च ॥ अर्द्धेन वाष्ट्रमांसेन सर्वस्याथ प्रवेशनं ॥ विधाय सीसकां वीभिर्दा
पादिमुसमाहितः ॥ स्वभुंवा लुक्यापूर्य कुर्यात्स्थिरीभवेति च ॥ ततोऽलिङ्गस्थिरिभूते ध्याय कलरूपिणां
मूलमुच्चार्य शक्त्यन्तं मृदुस्वाचनिकलन्यसेत् ॥ स्थाप्यमानं यदा लिंगं यांयां दिशमुपाश्रयेत् ॥ तत्तद्वि

॥ शै. ग ॥

॥ ६५ ॥

गिसमंत्रेणपूराणांनंदक्षिराणान्वितं॥ शोर्वास्यानेचचजेचभुनेचसुरष्टितेपिवा॥ जुहुयात्सूलमंत्रेणावहृष्टे
रावाशतं॥ किंवायेष्टपिदोषेषुशिवशांतिंसमाश्रयेत्॥ उक्तन्यासकिंलिङ्गिकुर्वन्नेवंनदोषभाक्॥ पीठ
वधमतःकृत्वालक्षणास्यशिलक्षणा॥ गौरीमंत्रंलयतीत्यामृष्टापिण्डीचविन्यसेत्॥ संपुणार्धसम्बिच
वालुकावग्रलेपतः॥ ततोमूर्तिधरेसांर्द्धगुरुःशानिघटतः॥ मंत्राण्यकलेशरन्येस्तद्वत्पंचामृतादिभिः
विलिप्यचरुनाथैश्चसंपुज्यजगदीश्वरांउमामहेशमंत्राभ्यांतौमृशेष्ट्रिंशमुद्रया॥ ततस्त्रितत्त्वविन्यासं
षडधादिपुरःसरं॥ कृत्यामूर्तिं तदीशानाभूद्राणां वस्त्राणांतथा॥ ज्ञानीलिङ्गेस्त्रीश्रीपीठेविन्यस्यस्त्राप
येत्ततः॥ हुहुमाद्यैःसमालभ्यभूषयेत्सर्वभूषणैः॥ सद्यंतं गुगुलुं दध्वा व्यापित्वेन शिवं न्यसेत्॥ स्वधू
पदीपतैर्वेद्यं हृदयेन फलानिव॥ विनिवेशयथाशक्तिसमाचम्य महेश्वरं॥ दत्तार्धचक्रपंकुत्वातिवेद्यव
रदेकरो॥ चंद्रार्कतारकं यावन्मंत्रो मूर्तिर्यैः सह॥ स्वेष्टं ये वत्तया नाथस्था तव मिह मन्दिरे॥ परास्येव व
हिर्गता हृदा वा प्रावेन वा॥ संस्थाप्य ह्यमपश्चात्पूर्ववद्वलिमाहरेत्॥ मृनादिदोषमोषाय ततो मृत्पु
जिताशतं॥ शिवेन समिद्धो हुत्वा शांत्यर्थं पायसं तव॥ ज्ञानज्ञानकृतं यत्पुनः पूज्य महाप्रभो॥ हिरण्यप

॥ रामः ॥

॥ ६५ ॥

भुभूम्पादिगीतवाद्यादिहेतवे॥ अमुकेशाय तद्भूतयाशक्त्या सर्वनिवेदयेत्॥ दानंमहोत्सवंपश्चात्कर्णदिन
चतुष्टयं॥ त्रिशभ्यं त्रिदिनं मंत्रालोमये मूर्तिपैः सह॥ चतुर्थे हनि संपूर्णं चरुं कंवहु रूपिणा॥ निवेश सर्वकुंडे
सुसम्या ताहुतिशोधितं॥ दिनचतुष्टयं यावन्ननिर्माल्यं न दूदृतः॥ निर्माल्यापमयं कृत्वा स्तपयित्वा पुपूजये
त्॥ पूजासामान्यलिङ्गेयुकार्यासाधारणाण्युभिः॥ विहाय लिङ्गचेतनं कुर्यात्तवाराडविसर्जनं॥ असाधारलि
गेयुक्षमर्चेति विसर्जनं॥ आवाहणमभिव्यक्तिर्विसर्गः शक्तिरूपता॥ प्रतिष्ठाने क्वचित्प्रांस्थिराद्याहु
तिसत्तकं॥ स्थिरस्तथापमेवश्चानादिवापस्तथैव॥ नित्योषसर्वगश्चैव विनाशी तृप्त एव च॥ एते गुणा
महेशस्य सन्निधाय कीर्तिताः॥ ॐ नमः शिवाय स्थिरो भव स्वाहा॥ इत्याद्याहुतिक्रमः॥ एवमेतच्च संपाद्य
विधाय शिवकुंभवत्॥ कीमद्यं च तत्सव्यादेककुंभांभसोभतं सस्त्राण्यतद्वितीयं तु कर्तुं स्नानाय चारये
त्॥ दत्तावलिं समाचम्य वहिर्गच्छेद्द्विवाजया॥ जगती वाहन् श्वराडे मेशान्यान्दिशि मन्दिरे॥ धामगर्भं प्रमा
णोचस्व पीठे कल्पितामने॥ पूर्ववन्त्यासलोमादिविधाय चानपूर्वकं॥ संस्थाप्य विधिवन्तत्र दत्तांगैः पूजयेत्
तः॥ अंगानि पूर्वमुक्तानि वस्त्राणि त्वधुना यथा॥ ॐ चं स जो जाताय हुं फट् नमः॥ ॐ चिं वा स देवाय हुं फट्

॥ शै.ग ॥

॥ ६६ ॥

द्वयमः ॥ ॐ वृं अघोराय नमः ॥ ॐ चैतन्यरुषाय हुं फट् नमः ॥ ॐ चोर्दशानाय हुं फट् नमः ॥ जपन्निवेद्य संपू-
ज्य विज्ञाप्य नतिपूर्वके ॥ देवः सन्निहितो यावता वत्सं निधी भवा ॥ न्यूनाधिकं च यत्किंचित्कृतमज्ञान-
तो मया ॥ तत्तु मा देव वरोऽवुत तत्सर्वं परिपूरय ॥ वाणालिंगे च लेरो हे सिद्धलिंगे स्वयं भुविः ॥ प्रतिमा मुच स-
र्वमुन वरोऽपितरो भवेत् ॥ अदत्तभावना युक्तस्थानेऽलेशा वधावपि ॥ एवं संस्थाप्य वरोऽं च राडो दायनि-
वृत्तये ॥ यजमानं सवत्सु चैवार्थं सपरिगृहं ॥ पूर्वस्थापितं कुंभे न सन्नपयेत्स्थापकः स्वयं ॥ स्थापकं यजमा-
नोपि संपूज्य च महेश्वरतः ॥ विज्ञायां विना दद्याद्गृहिराणां दिदक्षिणां ॥ यथा संतोषमायाति तथा पू-
ज्य गुरुजरा ॥ असंजुगुं रोयस्मान्न कर्तुं न तत्फलं भवेत्

शक्त्या

सूक्तिपात्रिधिवत्पश्चात् जापकाद्या सुर्गास्तथा ॥ देव-
ज्ञां शिल्पिनं भक्त्या संपूज्य दक्षयेत् ॥ कर्मिदीनां भक्त्या शलिप्राप्तं सर्वानेतां भोजयेत् ॥ स्थापकं च फलं
जुष्टतः कर्तुः प्रदर्शयेत् ॥ प्रतिमालिंगे दीनां यावन्तः परमाणावः ॥ तावद्युग सहस्राणि कर्तुं भोग-
जः फलं ॥ यदत्र संमुखीभावे वेदितो भगवन्मया ॥ क्षमस्व नाथ तत्सर्वं कारुण्यं मुनिधेममः ॥ इति

॥ रामः ॥

॥ ६६ ॥

विज्ञप्तिपुक्ता यजमानाय सगुरुः ॥ प्रतिष्ठापणसंभारस्य रतारकसप्रभं ॥ कुशपुष्पाक्षतोपेतं स्वकरे
रासमर्पयेत् ॥ ततः पाशुपतं ज्ञाप्य राम्य परमेश्वरं ॥ ततोपि बलिभिर्भूतान् सन्निधानाय रोपयेत् ॥ स्था-
तव्यं भगवतां तावद्यावत्संनिहितो हतः ॥ गुरुर्वस्त्रादिसंयुक्तं गृह्णियाद्यागमराडपं ॥ सर्वोपकरां शिल्पी
तथा स्नापनमराडपं ॥ अन्ये देवा दयः स्थाप्या मंत्रैः स्वागमसंभवेः ॥ आदि वर्गास्य भेददा स्वतत्त्वव्याप्ति-
भाविताः ॥ साध्यपुं सुवेदे वाश्च सरित्तमस्य स तथा ॥ क्षेत्रपाः किन्नराश्च पृथिवी तत्त्वमाश्रिताः ॥ स्था-
नं सप्तस्वती लक्ष्मी नदीनां संभसि कचित् ॥ भुवनाधिपतीनां च स्थानं यत्र व्यवस्थितः ॥ अराड बुद्धिप्रवा-
नानां त्रितत्वं वस्त्राः पदां ॥ तस्मात्त्राणि प्रधानं पुंस्तत्त्वमेतत्त्रिकं हरे ॥ नाथे सगरामा नृणां यक्षेश श-
रजन्मनां ॥ अराड पाशुद्विद्यानं पदं गणापते स्तनः ॥ मोया स देश शक्त्या नं शिवा शिवो ह्यरोचिषां ॥
पदमिष्टाय पर्यन्तं यत्तार्त्वा सुचकीर्तितः ॥ कूर्माय कीर्तितं यच्च यच्च रात्रादिपंचकं ॥ प्रक्षिपेत्पीठगर्तायां
तच्च वस्त्रशिलां विना ॥ षड्विडिजिते गभे त्यक्ता भागं च पृष्टतः ॥ स्थापनं पंचमांशे न यदि वा वसुभा-
जिते ॥ स्थापनं स प्रमेभागे प्रतिमा मुसुखावहं ॥ धारणाभिर्विशुद्धिः स्यात्स्थापनं लेपचित्रयोः ॥ स्ना-

॥ शे.ग ॥
॥ ६८ ॥

गोशिरसेनमः ॥ ॐ गूं शिखायेनमः ॥ ॐ गें कवचायनमः ॥ ॐ गं तेत्रायनमः ॥ ॐ गः अस्त्रायनमः ॥ ॐ
शीतानशक्तयेनमः ॥ ॐ मूं क्रियाशक्तयेनमः ॥ लोकपालमंत्राः पूर्वोक्ताः ॥ ॐ मूं सुभगायेनमः ॥
ॐ मूं ललितायेनमः ॥ ॐ मूं कामिनयेनमः ॥ ॐ मूं काममालिनयेनमः ॥ ॐ कामगाये विग्रहे का
ममालिनये धामहेतनो गोपि चोदयात् ॥ इत्येता गौरीसनामिकां संख्याः ॥ अथादिन्यप्रतिष्ठायां
पूर्ववमण्डपादिकं ॥ स्नानादिकं च संपाद्य पूर्वोक्तविधीनाततः ॥ विद्यान्नासनशय्यायां सांगं विन्यस्य
भास्करं ॥ चित्तं विन्यसेत्तत्र सेश्वरं वादिपंचकं ॥ भुज्यादिपूर्वकं कृत्वा कृत्वापि गंधं च पूर्ववत् ॥
सदेशपदपर्यन्तां विन्यस्य तत्र पंचकं ॥ शक्त्या च सर्वतो मुख्या संस्थाप्य विधिवत्ततः ॥ स्वानुमावि
धिवत्सूर्यशक्त्या तं स्थापयेत्तुः ॥ स्वाम्यनुमथ वाहित्यं पदानं नामधारयेत् ॥ सूर्यमंत्राश्च पूर्वो
क्ताः कृत्वा स्थापयेत्पि च ॥ अथ संस्थापने विष्णोः प्राणं मण्डपादिकं ॥ कर्मास्त्रानादिसम्य
तो भद्रपीठं तुहास्तिकं ॥ ॐ आं इं कुं तथा संच ओ च अं च कुं वादिकाः ॥ सचतुर्था कनामोनाः पद्म
च हृदयं शिरः ॥ शिरसां च कवचं नेत्रं मंत्रमेतैस्तु मध्यगैः ॥ मंत्राभवनिपयाद्याः क्रमात्संप्रेवते तथा

॥ रामः ॥
॥ ६९ ॥

ॐ नमोऽस्तु भवेदोदो मध्ये भगवते ततः ॥ वासुदेवाय इत्यनेन मूलमंत्रं प्रकीर्तितः ॥ अथान्तरेण रूपेण योगं
सूर्तः समीरितः ॥ स एवातेन मंत्रेण विष्णुः साक्षाद्यवस्थितः ॥ मण्डपादिषु संस्कारादिगीशावाहनाच
ने ॥ कृत्वा हृदा हृदा स्त्रेण गायत्र्या कवचेन च ॥ देवस्य स्त्रपनं लक्ष्मणः स्नानं यथाक्रमं ॥ विद्याय परि
धानं च दत्त्वा पूर्ववदासनं ॥ सूर्तिरूपं तु संध्यायां निवेश्य तदनंतरं ॥ द्वादशाक्षरमंत्रं स्पृष्ट्वा न्यासमन
तरं ॥ खड्गादीनां च विन्यासं मंत्री कुर्याच्च तथैव ॥ शिरोधारा ललाटे च स्थाप्य कराहृदयेषु च ॥ दक्षिणा
यामदोर्वा मदक्षजं घ्रां हिषु क्रमात् ॥ ज्वालामालाकुलश्वेतान् मेव कादित्यसमुभान् ॥ पीतशुक्लारु
णश्वेतविद्युत्पीतसितारुणान् ॥ ॐ कारादियकारान्तावर्णान् द्वादशविन्यसेत् ॥ स्वयंभू पंचरात्रे च
सर्वमेतदुदीरितं ॥ ततः खड्गशिखायां च मस्तके सार्गमेव च ॥ चतुर्थं नमोनेन स्वनाम्ना कुर्वयोगि
ना ॥ मंत्रेणैवं विधिनाथवाकोश्च मुशालं फलं ॥ प्रणवायेन यथं च त्रायमध्यवर्तिना ॥ नमोनेनाणु
नाचक्रान्नाभोजठरपृष्ठयोः ॥ कृत्वा पूर्वेण जं च रां संखं शंखाय नमोऽणुना ॥ अनेन शिशुमेकुं वृणुः
शंखं निवेशयेत् ॥ प्रणवं पूर्वं रवं ठं हं सगद्येन मोऽणुना ॥ मंत्री गदामनेनैव जं घाजानुषु विन्यसेत्

॥ शै.ग. ॥

॥ ६२ ॥

पञ्चपञ्चपञ्चरागुल्फपादेषु निक्षिपेत् ॥ शिरमिकेशवं वक्त्रे नारायणं च माधवं ॥ ग्रीवायामथ करोष्ठ्यगोदि
 दं हृदये पुनः ॥ विष्णुं च पृष्ठवन्धेन तथैव मधुसूदनं ॥ पुष्पोत्तिविक्रमं कंठ्यां वामनं जंघयोः पुनः ॥ श्रीधरं च रु
 धकिं शेषनाभं तु पादयोः ॥ दामोदरं च सर्वनाम्नून् तैर्निक्षिपेत् ॥ द्वादशाक्षरमंत्रैर्देवादिस्तमं ज
 या ॥ द्वितीयं हृदयाद्यंतुषोऽप्यनेसां प्रतं यथा ॥ हृदयादिनमो नंतं च ॐ हूं इत्यादिकं तथा ॥ मंत्रो ह्यसंज्ञं स्या
 त् ॐ विष्णवे नमः ॥ शिरोविधाय कोमंत्रः प्रसिद्धस्तुतदा गमे ॥ पुरावाद्यं नमो नंतं च वक्ष्यते पितृकृते
 च ॥ शिखावर्मकमादस्त्रं ॐ वरुणं हि फट् नक्तं ॥ ॐ कारं शे नमो नंतं च शंभवं विजया विमो ॥ यथा क्र
 मं च गायत्री सावित्री त्र्यम्बिकायां को ॥ पुरावादिनमो नंतं च क्षीरूपायेति मध्यगं ॥ पिंगला मिति ज्ञेयो मं
 त्रः सप्ताक्षरस्तु सः ॥ चतुर्थं नाचतुर्थं नात्तमं त्रानेतान् हृदादिकान् ॥ गायत्री मथ सावित्री नेत्रयोर्वा
 तदक्षयोः ॥ विन्यस्य च पथास्थानं भक्तितः पूजयेत्ततः ॥ विन्यस्य चादितश्चक्रं द्वादशारं सुभास्वरं ॥ तस्य म
 थो पुनर्देयं पञ्चमष्टदलं ततः ॥ हृत्संक्रं कर्णिकायां च शिरःपूर्वदले ततः ॥ शिखां च दक्षिणे पात्रं पश्चिमे
 कवचं यमेत् ॥ अष्टमुत्तरतो न्यस्य गायत्री मणिपत्रकं ॥ सावित्री मीशपत्रे च नेत्रं च नेत्रे मते दले ॥ ततश्च

॥ रामः ॥

॥ ६३ ॥

वायुपत्रे च पिंगला स्त्रं विनिक्षिपेत् ॥ गर्भावरणमित्युक्तमधुना चरणांतरं ॥ द्वादशारे च चक्रे मिकेशवा
 याः न्यथाक्रमं ॥ पुरावाद्ये र्यथा कारमुक्तपूर्वैः स्वनामभिः ॥ प्रागादितश्च विन्यस्य खड्गं गदामनतरं ॥ चक्रं
 शंखं च पद्मं च फलं च मुशलं ततः ॥ शार्ङ्गं च विन्यसे देवं तृतीयां वरणां भवेत् ॥ पञ्चधूपैश्च नैवेद्यवस्त्रलंकर
 णादिभिः ॥ ततः समाहितो मंत्री सांगं देवं प्रपूजयेत् ॥ पंचमूर्त्यात्मके न्यासे मूलमंत्रो भवेद्यथा ॥ नमो नो
 वासुदेवाय ॐ अथ न्यादिकस्तथा ॥ ॐ श्रीं ह्रीं त्र्यं ॐ श्रीः ॐ ॐ ॐ युग्मकर्पूकाः ॥ संकर्षणप्रभुमन्त्रानि
 हृद नारायणाः क्रमात् ॥ नमो न्ताः सचतुर्था कामूर्तिशामूर्तयः पुनः ॥ पंचक्षित्यादियोगानां विन्यासोत्रा
 पि पूजनं ॥ अष्टमूर्त्यादिपक्षे पिषोक्ता स्रवंतदीश्वराः ॥ सरस्वमूलमंत्रस्य तद्वदर्थमथ वागुरुः ॥ पूर्णावसा
 नं कुरुत्वा जप्त्वा श्रोत्रे निवेदयेत् ॥ पूर्ववच्च वलिं दत्वा यागदोषनिवृत्तये ॥ हुत्वा च व्यासृजितं दत्तं संकुर्यात्पि
 ण्डिकामतः ॥ लक्षे -- मो वसानेन ॐ हूं घं टं भं ह मादिना ॥ मंत्रेणानेन संचिंत्य लक्ष्मीभूतां च पूर्ववत्
 स्तैश्च पंचसंख्याने रेतनं त्रयावस्थितैः ॥ अक्षरैर्हृत् शिरश्च शवर्मनेत्राभिधायकैः ॥ हुं फट् हुत्वा वसाने
 नममुदायेन वाक्कचित् ॥ संस्कृत्य तामिमां प्राग्वत्यासादेवेशयेत्ततः ॥ प्रकृतिव्यापनी न्यस्य लक्ष्मीमं

॥२१॥

॥ एमः ॥

॥ २१ ॥

मोक्षचक्रातीतवक्रिया ॥ विशेषाद्याचतुर्थीचतुर्दशस्य कल्पना ॥ दशोत्तथात्मतत्त्वं च विद्यातत्त्वं द्वि
तीयकं ॥ सद्योजातादिवक्राणि शिवतत्त्वं पुनर्ध्वजे ॥ निष्कलं च शिवं तत्र न्यस्य गानि प्रपूजयेत् ॥ चूल
के च ततो मंत्री सान्निध्ये संहिता गुभिः ॥ होमयेत्प्रतिभागं च ध्वजं तैश्च फडनगैः ॥ ग्रन्थथापि कृतं यच्च
ध्वजसंस्कारां क्वचित् ॥ अस्त्रपागविधां वतस्सर्वमुपदर्शितं ॥ प्रासादे कारितस्त्राने स्वस्वस्त्रादिविभू
षिते ॥ जंघो वेदीतद्दृष्टुं तत्त्वादिनिवेश्य च ॥ होमादिकं विधायाथ शिवं संपूज्य पूर्ववत् ॥ सर्वतत्त्वमयं ध्या
त्वा शिवं च व्यापकं न्यसेत् ॥ अनन्तकालरुद्रं च विभाव्य च वदं ध्वजे ॥ ऊष्माराडहाटको पीठे पातालनरकैः
सह ॥ अर्धेनैर्लोकपालैश्च शतैरुद्रादिभिर्हृतं ॥ वस्त्राणां कमिति ध्यात्वा जंघायां च विभावयेत् ॥ वारिते
जोनिलयो मपंचासृकसमन्वितं ॥ गर्भावरणं संतं च बुद्धिं यान्यसृकान्वितां ॥ योगासृकसमायुक्तं नासा
वर्षिगुणत्रयं ॥ घटस्थं पुरुषं सिंहोर्गं च परिभावयेत् ॥ मंजरीवेदीकायां तु विद्यादिकचतुष्टयं ॥ करो
मायां सरुद्रां च विद्यां चामलसारके ॥ कलशे वैश्वरं विंडुं विद्येश्वरसमन्वितं ॥ जगज्जुष्टं च तं विंशतस्थू
लचक्रार्द्ररूपकं ॥ शक्तित्रयं च तत्रैव दशोत्तादं विभाव्य च ॥ ध्वजे च कुराडली शक्तिमिति वा मविभाव

॥ शै-ग ॥

॥ ७२ ॥

येत् ॥ जगत्पां धामसम्भारयलिंगं पिण्ड कया यथा ॥ पूर्ववत् सर्वमंत्रापि विधानमुपकल्प्यत् ॥ तूर्यसंगल
त्रिर्घोषैर्वेदध्वनिसमन्वितैः ॥ शिवचुलं ध्वजं द्वादशगुरुमुक्तिधरेः सह ॥ समुत्थाप्य स्वमंत्रैश्च वित्तस्य शक्ति
पंकजे ॥ त्वत्परात्मादिकेतवस्वावारे विनिवेशयेत् ॥ यजमानो ध्वजे लग्ने वक्षुमित्रादिभिः सह ॥ धामप्रदधि
शीकृत्य लभते फलमिहितं ॥ गुरुः पाशुपतध्यायतस्थिरमस्त्राधिपैर्युतं ॥ अविधाश्च शक्ति युक्तांश्च
क्षणा यनिबोधयनिबोधयेत् ॥ न्यूनादिदोषशां त्यर्थं हुत्वा दत्त्वा च दिग्बलि ॥ गुरवे दक्षिणां दद्याद्याग
दोषनिवृत्तये ॥ प्रतिमालिंगं वेदीनां यावत्तः परमाणावः ॥ तावदुगमसहस्राणि कर्तुं भोगभुजः फलं ॥ त
क्तोदिगुणितं पुण्यं प्रासादे ध्वजरोपणान् ॥ जीर्णोपि संभृते पुण्यमेतदेव प्रकीर्तितं ॥ इति ध्वजारोह
णविधिः ॥ जीर्णादीनां च लिंगानामुद्धारविधिरुच्यते ॥ जीर्णोद्धारं विना यस्माद्विगंभूताश्च यो भवेत्
जीर्णाश्च मुद्धरेत्तस्मान्महापुण्यसमीहया ॥ तच्च जीर्णं कृतं दग्धं हीनं धासादिकं तथा ॥ लक्ष्मोज्जितं
च लग्नं च - - - - - स्थूलं हतं तथा ॥ सम्पूटं स्फुटितं वा गंगलिंगमित्येवमादिकं ॥ इत्यादि दुष्टलिं
गानां त्याज्यापि रांडी तथा हवः ॥ चालितं चलितं निम्नमनुचं विषं मस्थितं दिक्कुरुं पातितं लिंगं मध्य

॥ राम ॥

॥ ७२ ॥

स्थं पातितं तथा ॥ एवं विधंच संभारयलिंगं च भवेशदि ॥ नयादिकप्रवाहे वा दपि स्थिते यदि ॥ ततो
नत्रापि संस्थाप्य विधि दृष्टेन कर्मणा ॥ सुस्थितं दुःस्थितं वापि शिवलिंगं न चालयेत् ॥ सतेन स्थाप
नं कुर्यात्सहस्रेणातु चालनं ॥ पूजादिभिश्च संयुक्तं जीर्णं यमपि सुस्थितं ॥ पूजयारहितं यत्तदुत्तमपि
दुःस्थितं ॥ शतेन स्थापनेत्यादिरयमर्थो विवक्षितः ॥ स्थापितं यदि संमोहात्तल्लिंगं निम्नोदिता व्रजेत्
सहस्राधिकहोमेन चालनं तु तदामतं ॥ परित्यक्तशिलायोगं निर्वृतां च मुलक्षणां ॥ संसक्तमुद्धरेन्मंजी
तत्रैव स्थापनाय च ॥ विधिना चालितं तच्च प्रागुक्तं फलश्रद्धये ॥ याम्ये मण्डपमं शिवा प्रत्यक्षोरे कतो
रां ॥ विधाय द्वारपूजादिभ्यः शिडलेशपुपुनं ॥ मंत्रासर्वाश्च संपूज्य वास्तुदेवाश्च पूर्ववत् ॥ दिग्बलि
च वाहं दत्त्वा समाचम्य ततो गुरुः ॥ लिंगिने भोजयेद्देवेदिजान्मित्रादिकर्मणि ॥ विनापयेत्ततः शं
भुलिंगं दुर्मिदं विभो ॥ अस्य चोद्धरणं शान्तिः स्यादित्यस्ति भवेद्वचः ॥ तस्मादत्र विधानेन मधिति
ष्टमं हव्यः ॥ एवं विनायदेवेशं शान्तिहोमं समाचरेत् ॥ मध्याज्यक्षारदूर्वाभिर्मूलेनाद्याधिकं श
तं ॥ ततो लिंगं च मस्त्राय पूजयेत्स्थंडिलं तथा ॥ ॐ व्यापके भवरायेति तत्पत्रं शिववाचिवा ॥ ॐ

॥ शो. ग. ॥

॥ ७३ ॥

वापके श्वराय हृदय नमः ॥ ॐ वापके श्वराय शिरसे नमः ॥ इत्याद्यंगमंत्राः ॥ ततस्तत्रासृतं सत्त्वं श्रा-
वयेदस्त्रमंत्रतः ॥ सत्त्वं कोपिरुयः ॥ कश्चिद्विंशमासृत्यतिष्ठति ॥ लिङ्गं तत्काशिवाजाभिर्घट्टेष्टं त-
त्राद्युक्तं ॥ विद्याविद्येश्वरे पुंस्तः शंभुरन्नभविष्यति ॥ सरस्वती प्रतिभावनुततः पाशुपताणुना ॥ हुत्वा
शान्तिं ॥ न्यंबुना प्रोक्ष्य कुशैः स्पृष्ट्वा जपेत्ततः ॥ दत्त्वा घं ववि-
लोपेन तत्त्वतत्त्वाधिपास्ततः ॥ मूर्त्तिमूर्त्तिश्च लिङ्गं पिण्डिका संस्थितां नृगुरुः ॥ विमृज्य स्वर्गापा-
शेन वृषस्कन्धस्थया तथा ॥ रज्ज्वा वद्धा ततो नीवा शिवमस्तु गुरां जनेः ॥ तज्जने निक्षिपेन्मंत्रा पुष्पा-
र्थं जुहुयाद्युक्तं ॥ तत्र ये दिक्कतीनां च वास्तुभ्यो द्यौः शतं शतं ॥ रक्षां विधाय तदग्निमहापशुपतास्तु यः ॥
लिङ्गतस्मान्न तत्तत्र विधिवत्स्थापयेत्तु ॥ असुरेर्मुनिभिर्देवैस्तत्त्ववद्भिः प्रतिष्ठितं ॥ जीर्णं स्वाप्यथ
भान्त्वा विधिना पितृचालयेत् ॥ एष सवविधिः कार्यो जीर्णो धाम समुद्धतो ॥ खड्गे मंत्राणां न्यस्य कारयेन्मन्दि-
रान्तरं ॥ संकोचे मरणां प्रोक्तं विस्तारो धनक्षयः ॥ तद्व्यंशेष्टद्वयं वा तत्कार्यं तत्प्रमाणकं ॥ इति जीर्णो धा-
रविधिः ॥ प्रतिष्ठाप्य मठादातां प्रवेशश्चाभिधीयते ॥ मण्डपादिविधायार्थं शिवकुंभं च तज्जतं ॥ विलिप्य गो

॥ रामः ॥

॥ ७३ ॥

संयेनेमंसवास्त्रमन्तरं पठन् ॥ पुष्पास्त्रावस्त्रशोभां कृत्वा भरणभूषितं ॥ सवस्तु यजमानस्तु देशिकादिपु-
रः सरं ॥ वस्त्रायुग्मावृतं स्तब्धं शिवकुंभं द्विजन्मनः ॥ वेदवाच्यैर्वैद्विर्मठं कृत्वा प्रदक्षिणां ॥ किञ्चिद्विलम्बितं
स्याये देशिकं तापसान्वितं ॥ मठं प्रवेशयेत्कर्त्ता स्तुलभेन कृतमंगलः ॥ चतुष्के विन्यसेत्कुंभं धान्यस्थमुद्रा-
ननं ॥ दक्षिणां च ततो दद्याद्विप्रदेवज्ञशिल्पिनां ॥ पूर्ववत्पूजयेत्कुंभाद्यास्तु विकरमण्डले ॥ जगत्यां पदपीठे
च जंघायां च कपोलके ॥ छदने च यथासंख्यं निवृत्त्यादिकलां न्यसेत् ॥ ततः शक्तिं समभ्यर्च्य हृदैव द्वारपा-
लकान् ॥ व्याघ्रावाह्यस्वजाभिः पूजयेद्धानपूर्वकान् ॥ अग्न्यागारमथासायनं पर्ययेद्वास्तुदेवताः ॥ निवृ-
त्त्यादिकलाश्चापि द्वारपाश्वस्वसम्परेः दत्त्वा दिग्वलिमाचम्य सकलीकृतविग्रहः ॥ बीजपूराम्मालूरना-
रंगैः सकपित्थकैः ॥ वदरामलवार्ताकैर्दाडिमैस्तकपर्दकैः ॥ स्तपयेच्च घण्टाभिरुपरिष्ठान्मण्डलं ॥ वि-
भूतिस्थितिहेतुर्थं सन्तानादिविबुद्धये ॥ कार्त्तार्थं कीर्तयेन्नामकर्त्तृनामां कितं पठे ॥ इति मठपुतिष्ठाप-
वेशविधिः ॥ प्रतिष्ठाप्य याशास्त्रं पुराणां निगद्यते ॥ तत्रादौ पूजयेद्वास्तुं वेदास्त्रैरुद्भाजिते ॥ कोरौ यु-
त्रिपदाः पूज्या ईशाग्निपितृवायवः ॥ एकैकं पदमारुह्याः पर्जन्याया यथायथं ॥ आपायकरकोटस्था

॥ शे.ग. ॥

७४ ॥

मस्त्रिणाशदशानुगाः ॥ ब्रह्मामध्ये प्रवेशेन पंचविंशतिकोष्टके ॥ यजेदाहुं प्रतिष्ठायां वारुणां मंडपेषु भो ॥ प
रित्नीतभूतसंघे प्रारंभेन यथाविधि ॥ ततो मूर्त्यंगसंयुक्तं निजनाम्ना कृत्वा दिना ॥ अष्टपत्रे मितं भोजे काताग्निं
मध्ये तोयजेत् ॥ हृष्टकेशचले शान्तिवला तथमदोदरं ॥ महाश्विंकलशं भोधिं विरूपाक्षं च पूजयेत् ॥ पूर्वपत्रक
मादीशे भृकुटीश्वरमष्टमं ॥ आनंदादिस्ततो गर्भे कको दानानि जागृभिः ॥ यत्नमगडपवाहेन पूजयेत् चरकी
मुखान् ॥ ग्रहालोकाधिनाथांश्च रोषं नागाष्टकं तथा ॥ तत्रानन्तमहापंचतक्षकं कुलिकां कमं ॥ शंखं च
वासुकिं च ॥ कर्कोटं चाष्टममसेत् ॥ पूजां पूर्वोदितं कृत्वा न्यसेत् स्यां षडोषधीः ॥ फलितुशीरसर्पाक्षी महा
यशो हिका इति ॥ कमठं पंचरत्नानिरसंगं गुणं कजं ॥ अर्घ्यास्तु पंचगव्यं च युक्करिणां परिशिष्येत् ॥ स्वाततो दि
गुणां पादहीनामर्द्धनवाधिकं ॥ दृष्टं लोचनसंयुक्तं सालसून्दरिकादिजं ॥ स्रपयित्वा समभ्यर्च्य जवत्तूर्य
निस्वने ॥ अनन्तमगडनामध्ये निशिष्ये दहियष्टिकां ॥ ॐ सहस्रभोगजूषा विष्वाधारस्थिता यच ॥ ॐ हूं
अनन्तनागायनागाधिपंतये नमः ॥ अमुष्मास्त्रां वनापाशुपतास्त्रेणाधिवाशयेत् ॥ धुरिकया वतार्था
थाशिष्ये दामेन वारिणि ॥ रोषं पाशसमादाय कपिलपृष्ठसंगतः ॥ यजमानस्तरेन स्यागुरुः पाशुपतं यजे

॥ रामः ॥

७४ ॥

त ॥ तत्र संतरणानेन तीर्णा वैतरणी नदी ॥ शते साष्टमघोरेणाहुत्वा संतर्प्य वारुणां ॥ देववातामदेवारव्यं च रं
तेनैव साधयेत् ॥ चरुणा शिवमंत्रेणादद्यात् पूर्णा हुतिं गुरुः ॥ गौरियंगुरवे देया वस्त्रस्वभूषणादि च ॥ अय
मेव विधिं कुर्यात् कुरुवापीतडागयोः ॥ अथ कूपप्रतिष्ठापि संक्षेपादुपदिश्यते ॥ अत्रापि पूजयेदाहुं
विम्बे भास्करभाजिते ॥ ईशः खानीमृगश्चैव पितृगोमरुदिति ॥ ईशादीनां तको गुरुसार्द्धं द्विपदनाय
काः ॥ पर्जन्यायास्तु पादस्था आपायाः पादयुग्मगाः ॥ भानुभानुमरिच्याया ब्रह्मा षड्विंशदंशगः ॥ चरकाया व
हिः पूजाः स्कन्दाया अपि पूर्ववत् ॥ स्वतंत्रविहितैर्मंत्रैर्हृदा वा तदनंतरं ॥ यजेत्कालाग्निं संभोजे कूपाद्या रूपा
मगडपे ॥ पूर्वोदितविधानेन रोषं नागाष्टकादृतं ॥ हुत्वा तेभ्यो वलिन्दत्वा कूपे रत्नादिनिशिष्येत् ॥ प्रोक्षेद्वा तस्मिन्नाशां
त्येयजमानंततो गुरुः ॥ गुरुं संतोषयेत्कर्ता गोहिरण्यस्वरादिभिः ॥ भोजनादिततो दद्याद्यथा सामर्थ्यमर्थिनो ॥ कू
पवत्सर्वस्वातानां विधिः कार्यो विधानता ॥ क्षेपणां वरुहं न्यक्षसव्यासयेत्तन्मतं ॥ इति कूपप्रतिष्ठा ॥
अक्षवृक्षप्रतिष्ठायां वरुहं सद्यैतैस्तिलैः ॥ आगमोद्यानयोर्हृदा तूर्वे शदिशि मगडपे ॥ स्रपनं पूजनं न्यासं स्वे
न स्वेनागुना चरेत् ॥ वृक्षादिदेवताप्रित्ये दद्यात् पूर्णा हुतिं गुरुः ॥ कर्ता संतोषयेत्पश्चादाचार्यब्राह्मणानपि

॥ शो.ग ॥

॥ ७५ ॥

वन्धू - - मित्रादीनां च भोजयेत्तोषयेदपि ॥ श्रीशाननामाशिवतुल्यधामो तस्यार्थाशिस्याविमल - - - ना
मा ॥ तस्यापिशिष्योऽस्य शिवः शिवात्मा शिष्यो भवेद्यस्य समो मशंभूः ॥ योगोलगीस्थानकृताधिपत्न्योदिकृक
वल्लोदरलक्ष्मीर्तिः ॥ शिवागमज्ञो मुनिहृन्दवन्धाश्च केकिपाकाराऽपदकमाली ॥ कृतावकीनागमबोध
विक्तावावयंकशेवागमसारपद्धतिः ॥ यदध्वं चैनाखलु सर्वकारणात्त्वदिदृश्यैवेति शिवश्चमस्त्वनः ॥ श्रीवि
कमार्कनृपकालसमुद्रवेद्युपचांगतविशतेशरछुतेषु ॥ एकादशस्वमलशास्त्रमिदं समाप्तं गुणस्थस्य
देशिकस - - - स्य सहस्रयुगं ॥ ॥ इति श्रीशेवागमपद्धतिसमाप्तः ॥ शुभम् ॥ दिनेश

॥ रामः ॥

॥ ७५ ॥